

YLI-II [43] KUUSELANKANGAS

Kivikautisen asuinpaikan kaivaus
Petro Pesonen 2000

MUSEOVIRASTO

TIIVISTELMÄ

Yli-li [43] Kuuselankangas

PK 3512 10 PAHKAKOSKI, x= 7252 02-18, y= 3450 38-80, z= 59-61 m mpy

Kivikautisen asuinpaikan kaivaus

Museovirasto / arkeologian osasto

Kaivauksenjohtaja: FL Petro Pesonen

Yli-lin Kuuselankankaan kivikautista asuinpaikkaa tutkittiin kuukauden ajan 1.6.-6.7.2000. Kaivaus toteutettiin Pohjois-Pohjanmaan TE -keskuksen työvoimaosaston Museovirastolle myöntämällä työllisyystyömäärärahalta, joka on kohdennettu tulevan Kierikkikeskuksen paikalle sekä Kuuselankankaan muinaisjäännösalueelle. Hankkeen kaivaukset on toteutettu Kierikinkankaalla v. 1998-1999 ja Kuuselankankaalla v. 2000.

Oulun myyntimiesten säätiö halusi rakentaa Kuuselankankaalle kaksi kesämökkiä / huvilaa, joiden vaihtoehtoisiksi rakennuspaikoiksi oli esitetty ainakin asumuspainanteen 1 kohtaa, aluetta asumuspainanteen 7 länsipuolella sekä asumuspainanteen 13 kohtaa. Koska painanne 13 oli tutkittu jo v. 1995, päätettiin tutkimukset kohdistaa muihin uhanalaisiin kohtiin. Asumuspainanne 1 avattiin kokonaan (126,5 m²) ja painanteen 7 länsipuolelle tehtiin 2 m leveä koeoja laajennuksineen (44 m²). Kaivauksen loppuvaiheilla kävi ilmi, että Oulun myyntimiesten säätiö voikin em. paikkojen sijaan rakentaa huvilat jo aiemmin tutkituille alueille painanteen 14 tuntumaan lähelle rantaa. Tähän oltiin suostuvaisia myös Museovirastossa. Säätiön edustajan mukaan alueelle ei aiota rakentaa enempää mökkejä.

Tutkitun painanteen todettiin olevan jääne suorakaiteen muotoisesta (n. 7 x 8 m) asumuksesta, josta itse painanteen likamaina erottuvan muodon lisäksi oli rakenteellisina piirteinä havaittavissa sen todennäköinen yhteys kulkuaukon kautta painanteeseen 2 sekä mahdollinen kulkuaukko myös toisessa päädyssä. Painanteen keskellä oli keskuspaalunsija ja kaakkoiskulmassa liesi. Mahdollisesti myös asumuksen keskellä on ollut tulisija. Paalunsijasta saatu radiohiiliajoitus on 4625 ± 70 BP (Hela-464) ja painanteen ulkopuolen palokivikosta saatu ajoitus on 4745 ± 70 BP (Hela-463). Ajoitukset kuvastanevat myös Kuuselankankaan kahta asutusvaihetta tyypillisen kampakeramiikan ja Kierikin keramiikan aikana. Toisella kaivausalueella tutkittiin punamultaläikkiä, joiden luonteesta ja ajoituksesta ei kuitenkaan saatu selvyyttä.

Keramiikan lisäksi löytömaterialaaleihin kuuluvat mm. meripihka, purupihka, kivilajit, pii, serti, kvartsi, luu ja punamultakokkareet. Meripihkaesineistä suurin osa on v-porauksellisia nappeja ja riipuksia. Lisäksi löytyi putkihelmen katkelma ja pieni rengas. Kivilajiesineistä mielenkiintoisimpia ovat raapusteltu kivikiekko, "nuolenvarrensilittäjä", nuolenkärjet, tuurat ja kynsitaltta. Suuri serttiesineen katkelma on alkuaan joko keihäänkärki tai tikari, pienet piiesineet ovat nuolenkärkien katkelmia. Suurimmat löytöryhmät kaivauksella olivat luu (n. 3 kg) ja kvartsi (n. 14 kg).

Löydöt: KM 32220: 1-7275

Ajoitus: 4625 ± 70 BP (Hela-464), 4745 ± 70 BP (Hela-463); tyypillinen kampakeramiikka ja Kierikin keramiikka

Tutkitun alueen laajuus: 170,5 m²

Kenttätyöaika: 1.6-6.7.2000

Tutkimuskustannukset: Valtion työllisyystyöohjelma

Tutkimusraportti: Petro Pesonen 23.4.2000 Museoviraston arkeologian osaston arkisto

SISÄLLYSLUETTELO

1. ARKISTOTIEDOT	1
2. JOHDANTO	2
3. TUTKIMUSHISTORIA, SIJAINTI JA TOPOGRAFIA	4
4. KAIVAUKSEN TOTEUTUS JA KAIVAUSTEKNIikka	6
4.1 Koordinaatisto ja yleiskartoitus	6
4.2 Kaivaustekniikka, dokumentointi, näytteidenotto ja löytöjen mittaus .	7
5. KAIVAUSHAVAINNOT	9
5.1 Kaivausalue 1	9
5.2 Kaivausalue 2	11
6. LÖYDÖT JA NÄYTTEET	12
6.1 Löytöjen levintä	12
6.2 Löytölajit	12
6.3 Löytötaulukot	14
6.4 Näytteet	16
7. YHTEENVETO	17
NEGATIIVI- JA KUVALUETTELO	18
DIALUETTELO	21
KARTTALUETTELO	22
KARTAT	23
VALOKUVATAULUT	70

Liitteet:

Liite 1: RADIOHIILIAJOITUKSET (Högne Jungner)	83
---	----

1. ARKISTOTIEDOT

YLI-II [43] KUUSELANKANGAS

Kivikautisen asuinpaikan kaivaus 2000

Petro Pesonen

Kunta: Yli-Ii
Kylä: Karjala
Tilat ja maanomistajat: 20:11, om. Oulun myyntimiesten säätiö

Peruskartta: 3512 10 PAHKAKOSKI
Asuinpaikan koordinaatit: x= 7252 02-18, y= 3450 38-80, z= 59-61 m mpy

Kertomukseen liittyvät löydöt: KM 32220: 1-7275, diar. 25.10.2000

Aiemmat tutkimukset: Pentti Koivunen, tarkastus 1993
 Pentti Koivunen ja Merja Makkonen (Oulun yliopisto), kaivaus 1993-1994
 Mika Sarkkinen (Museovirasto), kaivaus 1994
 Pentti Koivunen ja Minna Korolainen (Oulun yliopisto), kaivaus 1995
 Kaarlo Katiskoski (Museovirasto), kaivaus 1995
 Pentti Koivunen ja Patrik Franzén (Oulun yliopisto), kaivaus 1996
 Petri Halinen (Museovirasto), kaivaus 1996
 Pentti Koivunen ja Timo Ylimaunu (Oulun yliopisto), kaivaus 1997
 Tuija Rankama ja Heli Maijanen (Oulun yliopisto), kaivaus 1998
 Hans-Peter Schulz (Museovirasto), inventointi 1997-1998

Aiemmat löydöt: KM 14991: 1-2, 28370: 1-516, 28943: 1-2280, 29907: 1-2424, 30665, 30666, 30667, 30770: 1-1911, 31143: 1-78

Mustavalkonegatiivit: 118519-118618
Diapositiivit: 45226-45264

Radiohiiliajoitukset: Hela-463: 4745 ± 70 BP (näyte 8, palaneiden kivien alue)
 Hela-464: 4625 ± 70 BP (näyte 10, paalunsija)

2. JOHDANTO

Yli-lin Kuuselankankaan kivikautista asuinpaikkaa tutkittiin n. kuukauden ajan 1.6.-6.7.2000, josta valmistelu-aikaa oli 1.-2. ja 5.6¹ ja varsinaista kaivausaikaa 6.6.-6.7. Kaivaus toteutettiin Pohjois-Pohjanmaan TE -keskuksen työvoimaosaston Museovirastolle myöntämällä työllisyystyömäärärahalta. Hanke kulkee nimellä "Kuuselankangas-Kierikinkangas, vaihe II). Vaihe I tarkoittaa v. 1994-1996 suoritetuista työllisyyskaivauksista Kuuselankankaan asuinpaikalla, jolloin Museovirasto tutki aluetta yhdessä Oulun yliopiston kanssa. Tutkimuksia tehtiin pelastuskaivauksina paikalle jo osittain rakennetun ja raivatun karavaanari- ja lomakylän vuoksi. Kuuselankankaan muinaisjäännösalueen tutkimukset ovat olleet pohjana Kierikkiprojektin synnylle, jonka puitteissa Kierikinkankaan muinaisjäännösalueen tuntumaan rakennetaan Kierikkikeskus, tutkimus- ja matkailupalveluja tarjoava arkeologinen toimintakeskus. Vaiheen II tutkimukset v. 1998-2000 on ensi sijassa kohdennettu Kierikkikeskuksen suunnitellulle rakennuspaikalle, mutta mahdollisuuksien mukaan tutkimuksia on hankkeen puitteissa voitu suunnata myös Kuuselankankaalle. Hankkeen kaivaukset on toteutettu Kierikinkankaalla v. 1998-1999 ja Kuuselankankaalla v. 2000.

Ennen kaivauksia oli tiedossa, että Oulun myyntimiesten säätiö halusi rakentaa tontille kaksi kesämökkiä / huvilaa, joiden vaihtoehtoisiksi rakennuspaikoiksi oli esitetty ainakin asumuspainanteen 1 kohtaa, aluetta asumuspainanteen 7 länsipuolella sekä asumuspainanteen 13 kohtaa. Koska painanne 13 oli tutkittu jo v. 1995, päätettiin tutkimukset kohdistaa muihin uhanalaisiin kohtiin. Asumuspainanne 1 avattiin kokonaan (126,5 m²) ja painanteen 7 länsipuolelle tehtiin 2 m leveä koeoja laajennuksineen (44 m²). Yhteensä Kuuselankankaalla kaivettiin v. 2000 siten 170,5 m². Kaivauksen loppuvaiheilla kävi ilmi, että Oulun myyntimiesten säätiö voikin em. paikkojen sijaan rakentaa huvilat jo tutkituille alueille painanteen 14 tuntumaan lähelle rantaa. Tähän oltiin suostuvaisia myös Museovirastossa ja ko. huvilat lienee rakennettu paikalle jo kesän 2000 aikana. Säätiön edustajan, Hannu Pakosen mukaan alueelle ei olla aikeissa rakentaa enempää mökkejä.

Kaivauksen johti allekirjoittanut, piirtäjänä oli FM Sirpa Leskinen, tutkimusavustajana fil.yo Mika Koski ja kaivajina yhdeksän yli-iiläistä työllistettyä: Terttu Jussila, Teuvo Juutinen, Keijo Kakko, Ali Manninen, Esa Nyman, Jouko Rasvala, Sinikka Tolonen, Jaana Tossavainen ja Raimo Turtinen (kuva 38, dia 45262). Lisäksi Erkki Kokko osallistui kaivauksille muutamana päivänä lin työvoimatoimiston kokeiluna. 20 kaivauspäivästä sateisia oli vain yksi, lisäksi kahdeksana päivänä satoi jonkin verran. Enimmäkseen olosuhteet olivat kohtuulliset, eivätkä hyttysset, mäkärät ja polttiaiset kiusanneet työntekijöitä aivan niin paljoa kuin aiempina vuosina.

---

¹ 5.6 oli Kierikkikeskuksen peruskiven muuraus ja sen jälkeen katselmus Kuuselankankaalla yhdessä Museoviraston tutkijan Markku Torvisen ja Oulun yliopiston arkeologian lehtorin Pentti Koivusen kanssa (ks. diat 45263-45264).

Jälkityöt on tehty syksyn 2000 ja kevään 2001 aikana. Jälkitöitä ovat tehneet allekirjoittaneen lisäksi Sirpa Leskinen, Mika Koski ja Meri Varonen. Kaivaukselta otettiin kaksi radiohiilinäytettä, jotka on ajoitettu Helsingin yliopiston radiohiiliajoituslaboratorion kautta Upsalassa. Muita analyysejä ei ole tehty.

Helsingissä 23.4.2001

Petro Pesonen, FL

3. TUTKIMUSHISTORIA, SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Iijokivarren geomorfologisen selvityksen mukaan Iijoen suu on siirtynyt n.1800 vuodessa Pahkakosken tienoilta Yli-lin kirkonkylän kohdalle n. 4600 - 2800 cal BC välisenä aikana. Kun jokisuu siirtyi länteen, kerrostui merenpohjan litorinasaven päälle ensin hienoja suistosedimenttejä ja sitten hiekkaa. Rantavoimat synnyttivät jokisuun pohjois- ja eteläpuolille rantavalleja, joita on havaittavissa kaksi tiheää sarjaa: toinen Pahkakosken Hietaharjun ja Veeliksinaituksen välillä ja toinen Kierikin Porrassuon ja Purkajasuon välillä.² Näillä valleilla sijaitsee suurin osa alueen kivikautisista asuinpaikoista ja asuinpaikoja on siirretty sitä mukaa kuin uusia rantavalleja on syntynyt. Osa asuinpaikoista on kuitenkin pidempään käytössä olleita joenvarsiasuinpaikkoja. Tällainen on Kuuselankankaan asuinpaikka, joka sijaitsee Iijoen pohjoispuolella, n. 4,5 km Yli-lin kirkolta itäkaakkoon, Pudasjärven ja Yli-lin välisen maantien eteläpuolella. Asuinpaikka-alue on jokseenkin tasaista, Iijokeen viettävää hiekkakangasta. Keskeisen asuinpaikan laajuus on noin 100 x 200 metriä. Ilmeisesti asuinpaikka-aluetta on jonkin verran myös tien pohjoispuolella, mutta mitään koekaivauksia täällä ei ole tehty.

Kuuselankankaan asuinpaikan löysivät keväällä 1993 Oulun yliopiston historian laitoksen inventointikurssilaiset. Osittain kuoritulla hiekkakankaalla havaittiin löytöjä sekä asumuspainanteita, jollaisia tunnettiin aiemmin alueella vain Kierikinkankaalla ja Kierikin sora-kuopan asuinpaikalla. Oulun myyntimiesten säätiö oli aloittanut paikalle suunnittelemansa lomakylän rakennustyöt, jotka kohteen löytyessä keskeytettiin. Ennen rakennustöiden jatkamista päätettiin tutkia suunnitellut rakennusalat ja näin vapauttaa tutkitut alat rakennuttajan käyttöön. Kaivaukset aloitti Oulun yliopiston historian laitos v. 1993, joka jatkoi alueen kaivauksia vuosittain aina vuoteen 1997 saakka suhteellisen laajassa mittakaavassa. Sen jälkeen Oulun yliopiston kansainvälinen kurssi "Northern Cultures and Societies" teki pienen kaivauksen paikalla vielä v. 1998. Rinnan Oulun yliopiston kanssa kaivauksia teki myös Museovirasto v. 1994-1996.

Vuosien 1993-1994 Oulun yliopiston kaivaukset kohdistuivat pääasiassa alueen halki jo raivatun tien alueelle, joka meni myös usean asumuspainanteen läpi tai sivuitse (painanteet 2, 3, 6, 8, 13, 20 ja 23). Lisäksi näinä vuosina tutkittiin lähes kokonaan painanne 17 ja osittain painanne 14. V. 1995 Oulun yliopiston kaivauksilla jatkettiin edelleen tienpohjan kaivamista ja siinä yhteydessä tutkittiin myös painanteita 6 ja 20. Varsinainen tutkimuskohde oli kuitenkin painanne 15, joka avattiin kokonaan. Kaivauksissa ilmeni, että painanne 15 on alkujaan ollut suorakaiteinen rakennuksenpohja, laajuudeltaan n. 7x 10 m.

---

² Hannu Kemiläinen/Natura Borealis Oy: Iijokisuun kehitysvaiheet Pahkakosken-Kierikin alueella, Yli-lin kunta 1997. Hans-Peter Schulz: Iijokilaaksoinventointi välillä Purkajasuo-Pahkakoski (osa 2). Museovirasto 1998.

Painanteen alueelta löytyi kampakeramiikkaa. Samana vuonna kaivettiin myös koeojia tienpohjan pohjoispuolelle, painanteiden 4 ja 7 välimaastoon.³

V. 1996 Oulun yliopisto jatkoi tutkimuksia em. painanteiden 4 ja 7 välimaastossa sekä asumuspainanteen 15 välittömässä läheisyydessä, jossa tutkittiin suurimmaksi osaksi painanne 16. Seuraavana vuonna pääasiallisena kaivauskohteena oli painanne 23, josta kaivettiin noin puolet. Lisäksi kaivettiin pari pienempää aluetta ja tehtiin koekuoppa Kierikkisuon Eteläharjun asumuspainanteeseen, josta löytyi kupariveitsi.⁴ Tämä kohde muodostanee erillisen asuinpaikkansa ja siellä tehtiin täydentäviä kaivauksia kesällä 2000. Viimeinen Oulun yliopiston kaivaus Kuuselankankaalla tehtiin v. 1997-1998, jolloin kansainvälisen kurssin opiskelijat tutkivat painannetta 5 koeojalla.

Museoviraston v. 1994 kaivauksissa tehtiin koekuopitusta asuntovaunualueella sekä tutkittiin osittain painanteet 7 ja 9. Seuraavan vuoden kaivauksissa kohteena oli asuntovaunualueen läntinen puoli sekä painanteet 12 ja 13, joista jälkimmäinen kaivettiin kokonaan. Tämä oli kooltaan n. 5,5 x 6,5 m, ajoitus on lähinnä kampakeraaminen. Viimeisimmässä Museoviraston kaivauksessa v. 1996 tutkittiin kokonaan asumuspainanne 18 sekä tehtiin pienempiä koealueita asuinpaikalle. Painanne 18 ajoittuu Kierikin keramiikan aikaan, vaikkei siitä keramiikkaa löytynytäkään.⁵

Kuuselankankaalla on vuosina 1993-2000 kaivettu kaikkiaan n. 1760 m². Asuinpaikalla kartoitetuista 24 asumuspainanteesta on tutkittu kokonaan painanteet 1, 6, 13, 15, 16, 17 ja 18 sekä lisäksi osittain painanteet 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 12, 14, 20 ja 23. Jotakuinkin koskemattomia ovat ainoastaan painanteet 19, 21 ja 22, jotka sijaitsevat ilmeisesti keskeisimmällä ja rikkaimmalla asuinpaikka-alueella. Asuinpaikan tähänastiset löydöt viittaavat vain tyypilliseen kampakeramiikkaan ja Kierikin keramiikkaan. Jonkinlaisena yleisvaikutelmana on syntynyt sellainen kuva, jonka mukaan asuinpaikan luoteiskulman painanneryhmä kuuluisi Kierikin keramiikan aikaan rikkaine meripihka- ja piikärkilöytöineen, kun taas varhaisempaa, tyypillisen kampakeramiikan aikaista asutusta on laajemmalla alueella koko kankaan alueella ja tähän vaiheeseen kuuluvat etelä- ja itäosien yksittäiset asumuspainanteet.

---

³ Oulun yliopiston v. 1993-1995 tutkimuksista on olemassa seuraavat artikkelit/teokset: Pentti Koivunen: Kodanpohjia ja meripihkaa Kierikistä. Muinaistutkija 1/1996; Pentti Koivunen ja Merja Makkonen: Yli-lin Kierikin Kuuselankankaan kaivaukset 1993-1994. METELI. Oulun yliopiston arkeologian laboratorion tutkimusraportti 16. Oulu 1998.

⁴ Timo Ylimaunu & Andre Costopoulos: Oliko kivikausi jo varhaismetallikautta? Hiidenkivi 1/1998.

⁵ Tarkemmat selostukset Museoviraston kaivauksista 1994-1996 ovat löydettävissä artikkelista Petri Halinen, Kaarlo Katiskoski & Mika Sarkkinen: Yli-lin Kuuselankankaan asuinpaikan tutkimukset 1994-1996. Kentältä poimittua 4. Kirjoitelmia arkeologian alalta. Museoviraston arkeologian osaston julkaisuja n:o 7. Helsinki 1998.

4. KAIVAUKSEN TOTEUTUS JA KAIVAUSTEKNIikka

4.1 Koordinaatisto ja yleiskartoitus

Kuuselankankaalla on ensimmäisestä kaivauksesta v. 1993 lähtien käytetty koordinaatistoa, jossa x-akseli kasvaa etelään ja y-akseli kasvaa itään. Normaalistihan suomalaisilla arkeologisilla kaivauksilla x-akseli kasvaa pohjoiseen ja y-akseli itään. Kaiken lisäksi koordinaatiston origo sijoittui siten, että osa kaivausalueiden koordinaateista on ollut miinusmerkkisiä. Nyt käsiteltävällä kaivauksella oli käytössä takymetri, jonka avulla olisi voitu kyllä käsitellä etelään kasvavaa x-akselia, mutta tällöin y:n olisi pitänyt kasvaa vastaavasti länteen. Yksinkertaisinta olikin "normalisoida" koko koordinaatisto siten, että akselien suunta pidettiin samana, mutta x-akseli kasvaa normaalisti pohjoiseen ja y-akseli itään, x-akselin suunta on 382 gon. Maastosta valittiin kaksi peruspaalua, vanhan koordinaatiston pisteet 0/30 ja 0/50, joille annettiin uudet nimet: 300/530 ja 300/550 ja näitä pisteitä käytettiin asemoinnin peruspisteinä (kp 1 ja kp2). Täten uuden koordinaatiston x-akselin lukemia ei saada johdettua millään kaavalla vanhasta koordinaatistosta, vaan vanhan koordinaatiston $x=0$ on uudessa $x=300$, vanhan $x=20$ on uuden $x=280$ jne. Uuden koordinaatiston y-akselin lukemat saadaan lisäämällä vanhoihin lukemiin 500. Yleiskartalla (s. 25) on selvyuden vuoksi esitetty sekä uudet että vanhat koordinaatit. Muuten vanhoja koordinaatteja ei käytetä missään tässä kertomuksessa.

Kuuselankankaalle lisättiin kaivauksen tarpeita varten useita takymetrin asemointipisteitä, jotka olivat kaikki peruspisteiden tapaan puupaaluja. Kuhunkin paalun päähän on puukolla kaiverrettu kolo, joka on itse mittauspiste. Seuraavassa on lueteltu kaivauksen asemointipisteet, jotka on merkitty myös yleiskarttaan (s. 25). Todellisuudessa pisteet on mitattu millintarkasti, mutta tästä tarkkuudesta tuskin on vastaisuudessa mitään hyötyä, sillä routa, lumet ym. varmasti liikuttelevat puupaaluja tulevaisuudessa. Korkeus on siirretty asumuspainanteen 5 pohjoispuolella olevalta valtakunnalliselta kiintopisteeltä, jonka korkeus on 60,78 m mpy. Kaikki kaivauksen paalutukset tehtiin takymetrin avulla.

- 1) $x=300.00$, $y=530.00$, $z=60.92$
- 2) $x=300.00$, $y=550.00$, $z=61.00$
- 3) $x=276.89$, $y=541.27$, $z=60.93$
- 4) $x=278.25$, $y=523.61$, $z=61.03$
- 5) $x=296.59$, $y=574.54$, $z=60.90$
- 6) $x=284.06$, $y=574.92$, $z=61.26$

4.2 Kaivaustekniikka, dokumentointi, näytteidenotto ja löytöjen mittaus

Ennen kaivausalueiden paalutusta, alueilta raivattiin ylimääräinen aluskasvillisuus ja alueen 1 kohdalta kaadettiin joitakin mäntyjä. Kaivausalueiden paalutus tehtiin takymetrillä, kaivausalueen reunoille ja sisälle laitettiin keltaisia tikkuja 2 metrin välein (kuva 3, dia 45226). Kaivausalueen reunat merkittiin naruilla. Alue 1 muodostui 14 x 10 m laajuisesta suorakulmiosta, josta jätettiin avaamatta painanteen 2 vuoksi 12 m² alue kaakkoisnurkasta sekä säästettävän männyn vuoksi 1,5 m² alue länsireunalla. Suorakaide jaettiin kahdella 0,5 m leveällä profiilipalkilla kolmeen osaan, joista käytettiin nimityksiä alueet 1A - 1C. Pohjois-eteläsuuntainen profiilipalkin länsi- ja itä-länsisuuntaisen profiilipalkin eteläpuolelle jäi alue 1A, tämän pohjoispuolella oli alue 1B ja pohjois-eteläsuuntaisen palkin itäpuolinen alue oli 1C. Alue 2 oli aluksi 2 x 13 m laajuinen koeoja ja sen itäpuolelle tehtiin 15 m² laajennus, kun ojan keskeltä löytyi punamulta-alue.

Pintavaaitus tehtiin turpeen pinnalta ja taso 0 vaaittiin humuksen poistamisen jälkeen. Turve- ja humuskerros nimettiin kerrokseksi 0. Tason 0 jälkeen seurasi kerros 1, taso 1, kerros 2 jne. Turve poistettiin alueilta lapiolla ja tämän jälkeen kaivaus suoritettiin pääasiassa kaivauslastalla, ns. tasarintamatekniikalla (esim. kuvat 25-26). Kaivauksella noudatettiin yleensä keinotekoisia 5 cm:n kerroksia, kuitenkin siten, että aluksi painanteen reunoilta kaivettiin 5 cm ja keskeltä ei juuri lainkaan, jottei asumuksen mahdollista lattiapintaa "puhkaistaisi" heti aluksi. Kerroksia 0 ja 1 ei seulottu lainkaan, mutta seulominen 4 mm:n seuloilla aloitettiin kun Terttu Jussila löysi ensimmäisen meripihkan kappaleen kerroksen 2 kaivamisen aikana. Seulomista jatkettiin sitten tämän jälkeen pääsääntöisesti koko alueella 1, lukuun ottamatta etukäteen tyhjemmäksi tiedettyjä/arvioituja kohtia (ks. kuvat 28-29). Alue 2 kaivettiin pääasiassa lastoilla, mutta laajennus kaivettiin lapiolla pintahumuksen poiston jälkeen suoraan tasoon 3, jonka jälkeen keskeisen alueen kaivamista jatkettiin lastoilla. Seulaa ei löytöjen vähäisyyden vuoksi ollut tarpeen käyttää alueella 2.

Niin kauan, kun kaivamista tehtiin lastoilla, myös löydöt otettiin tarkasti talteen ja löytöpaikka mitattiin takymetrillä. Myös seulasta tulleet löydöt laitettiin suurinpiirtein sille alueelle, josta seulottu sangollinen oli peräisin. Kaivajia kehoitettiin seulomaan pieniä kokonaisuuksia ja löytöpisteiden tarkkuus onkin likimain ± 15 cm. Löytödokumentointi sujui siten, että kaivaja jätti löydön pieneen muoviastiaan löytöpaikalleen ja löytöjen kerryttyä ne mitattiin paikoilleen, jolloin kukin löytö sai juoksevan löytönumeron, joka merkittiin pussiin. Takymetrin tietokoneelle syötettiin mittaustietojen ja löytönumeron lisäksi löydön laji sekä kaivauskerros. Palaneet kivet dokumentoitiin merkitsemällä niiden sijainti kerroksittain erilliselle kartoille (ks. s. 50-57). Viimeisien kaivauskerrosten kaivamisessa noudatettiin erilaista kaivaustekniikkaa: kaivettavat alueet jaettiin 50 x 50 cm:n ruutuihin ja niiden maa-aines lapioidiin seulaan ja löydöt otettiin talteen näissä 50 x 50 cm:n yksiköissä (kuva 32). Näin kaivettiin alueen 1C kerros 10, alueen 1A kerros 9 ja alueen 1B kerros 9. Lopuksi kaivetut profiilipalkit jaettiin niinkään 50 x 50 cm:n ruutuihin ja ne seulottiin yksiköinä ilman kerrostietoa. Palaneiden kivien sijaintia ei ruutukaivauksissa enää havainnoitu. Alueen 2 löydöt mitattiin tarkasti paikoilleen mitoilla.

Molemmilla kaivausalueilla tasot dokumentoitiin valokuvaamalla ja piirtämällä (mk 1:50), alueella 1 tasoon 8 ja alueella 2 tasoon 7 saakka. Alueen 1 profiilipalkeista ei piirretty tasoja. Sen sijaan dokumentoitiin molempien palkkien toinen leikkaus piirtämällä ne mittakaavaan 1:20. Samaan mittakaavaan piirrettiin myös lyhyt kaivausalueen reunan leikkaus alueen länsireunalla sekä reunaprofiilit alueen itälaidalla. Alueiden 1 A - 1C yhtenäinen valokuvaaminen lopetettiin tason 6 jälkeen.

Kaivaukselta kerättiin kymmenen hiilinäytettä, joista kaksi ajoitettiin Helsingin yliopiston radiohiiliajoituslaboratorion kautta Upsalan hiukkaskiihdyttimessä. Alueelta kerättiin myös maanäytteitä makrofossiilianalyysiä varten, jota ei kuitenkaan ollut mahdollista tehdä, kuten ei myöskään osteologista analyysiä. Maanäytteet on hävitetty.

Kaivausten päätteeksi molemmat kaivausalueet täytettiin kaivetulla hiekalla, juurilla ja kivillä sekä maisemoitiin turpeilla (kuvat 33 ja 37, diat 45250 ja 45259). Alueella 1 apuna oli pieni kaivinkone, "bobcat", jolla täyttö sujui nopeammin, muttei välttämättä siistimmin. Painanteen muotoa ei siten saatu täysin entisöityä (ks. kuva 33, dia 45250).

5. KAIVAUSHAVAINNOT

5.1 Kaivausalue 1 (asumuspainanne 1)

Diat 45226-45250, 45260-45261, kuvat 3-33, kartat s. 26-63

Kaivausalue sijoitettiin raivatun ja kaivetun tienpohjan pohjoispuolelle siten, että se tuli kokonaisuudessaan kattamaan asumuspainanteen 1 ja hieman myös painanteen länsipuolista kangasta. Pohjoisessa ja etelässä alue ulotettiin kiinni vanhoihin kaivausalueisiin (Oulun yliopiston v. 1997 kaivama koeoja [ns. "nuolenkärkialue"] ja v. 1994 kaivettu "tienpohja"). Idässä alue rajattiin siten, ettei kajottaisi asumuspainanteeseen 2, joka tosin on osittain jo tutkittu v. 1994 kaivauksissa. Kaivausalueen laajuudeksi tuli 126,5 m². Alueen muotoa ja kaivamistapaa on selostettu tarkemmin luvussa 4.2.

Ennen kaivausta painanne 1 hahmottui suurinpiirtein itä-länsisuuntaisena soikeahkona painanteena, jonka keskellä (ruudussa 288/534) tuntui piikillä tunnusteltaessa kiveystä, jota arveltiin tuossa vaiheessa mahdolliseksi lieden paikaksi. Näytti myös siltä, että painanne 1 olisi yhteydessä kapean kulkuaukon (kulkupainauksen) kautta painanteeseen 2 ja oli mahdollista hahmottaa tämän "rivistön" jatkuminen vielä painanteisiin 20 ja 19. Samanlaisen rivistön Kuuselankankaalla näyttäisivät muodostavan myös painanteet 23, 22 ja 21 sekä painanteet 5, 4, 3 ja 6 (ks. kuvat 1-2). Yhtä selviä kuin Voima-Kuuselan ja Purkajasuo/Korvalan asuinpaikkojen rivitalot eivät Kuuselankankaan muodostelmat kuitenkaan ole.

Kiveys. Turve oli varsinkin alueen 1 pohjoisosassa hyvin ohut, lähinnä vain sammalta hienon hiekan päällä, paksuudeltaan maksimissaan 1-2 cm; keskemällä painanteessa turve oli n. 10 cm paksua. Turpeen alaisen kerroksen jälkeisessä puhdistustasossa (ns. kerros 0) oli jo suhteellisen runsaasti kvartsilöytöjä ja painanteen keskellä tunnustelemalla havaittu kiveys tuli pinnaltaan esiin. Ensimmäisen varsinaisen kaivauskerroksen jälkeen kiveys vaikutti vielä liedeltä: sen eteläreunalla oli muutamia suuria (20-40 cm) kiviä, koillisreunalla oli pieniä haljenneita kiviä. Pian näiden havaintojen jälkeen paikalla kävi Oulun yliopiston arkeologian lehtori Pentti Koivunen, joka kertoi koko Kuuselankankaan alueella n. 1 m syvyydellä esiintyvistä moreenikiveyksestä, joka mm. on estänyt aikanaan painanteiden kaivamisen tätä syvemmälle. Hän oli sitä mieltä, että myös nyt esillä ollut kiveyskin saattaisi olla juuri tätä moreenikiveystä. Vaikka kiveyksen suurien kivien yläpinnalla näkyikin palojälkiä (nokea), pidän mahdollisena, että Koivunen on tulkinnsaanssa varsin oikeassa. Palojäljet voivat olla metsäpalojen jälkiä, itse kiveyksessä ei ollut hiiliä juurikaan ja maa oli muutenkin "moreenimaista" (kuva 18, dia 45244). Toisaalta kiveys sijaitsee jokseenkin keskellä asumuspainannetta, joten moreenikiviä on voitu hyödyntää sen teossa. Kiveyksen alueelta löytyneet kvartsit ja meripihkan palaset lienevät joutuneet kiveyksen alueelle asumuksen toiminta-aikana. Kiveyksestä löytyi myös hioinlaa'an katkelma kapealle kyljelleen pystyyn asetettuna, kerroksesta 3 (KM 32220: 284).

Itse painanteen hahmo alkoi erottua suorakaiteisena jo tasossa 2, jolloin se näkyi huuhtoutuneen ja rikastuneen maan välisenä värierona (ks. tasokartta 2, s. 29 ja rakennekartta s. 39, kuva 5 ja dia 45228). Joissakin tasoissa oli mahdollista erottaa erilaisia likamaan muodostamia suorakulmia (esim. tasossa 3), mutta yhtenäistä selkeää asumuksen pohjaa kuvastavaa tasoa ei kuitenkaan voitu havaita. Sen sijaan kaikista dokumentoiduista tasoista yhdistetty rakennekartta (s. 46-47) hahmottuu länsiluode-itäkaakkoisuunnassa 7 metriä pitkä ja pohjoiskoillis-etelälounaissuunnassa kahdeksan metriä leveä likamaa-alue, jonka itäpää on yhteydessä painanteeseen 2. Länsipäässä on erillinen likamaakäytävä, joka muodostuu ylempien tasojen likamaista. Se ei edes välttämättä liity itse asumukseen. Näin voitaisiin ainakin päätellä sen perusteella, että juuri siltä alueelta löytyi runsaimmin kampakeramiikkaa, joka on ilmeisesti hieman varhaisemmalta ajalta kuin asumus.

Liesi 1. Painanteen kaakkoiskulmasta löytyi yksi selvä tulisijakiveys, joka oli näkyvissä tasoissa 5-6 (kuvat 14-17, diat 45234-45237). Kyseinen liesi 1 koostui haljenneista, palaneista kivistä, jotka olivat n. 80 x 60 cm kokoisessa kasassa. Lieden alueella oli joitakin hiiliä, joita ei kuitenkaan ole ajoitettu. Muita varsinaisia tulisijoja ei ollut, mutta hieman tulkitun asumuksen seinän ulkopuolella oli varsinkin painanteen koilliskulmauksen ympärillä runsaasti palaneita kiviä koko kaivauksen ajan, ja jotka syvemmissä kerroksissa keskittyivät muutamaankin kohtaan (ks. esim. tasokartta 6, s. 33 ja rakennekartta s. 43, kuvat 9-13 ja diat 45233, 45238-45243). Kivien alueella oli myös hiiliä, joista yksi näyte ($x=289,35$, $y=537,80$, krs. 8) myös ajoitettiin. Ajoitustulos, 4745 ± 70 BP (Hela-463), on noin sata vuotta nuorempi kuin kohtuullisen luotettavasti asumuksen käyttöaikaa mittaava ajoitus sen keskuspaalunsijasta (ks. jäljempänä). Voidaan siis ajatella, että nämä asumuksen ulkopuoliset kiveykset ovat vanhempia kuin asumus. Tähän osaltaan viitannee myös se, että tältä alueelta löytyi hieman kampakeramiikkaa (levintäkartta s. 58). Toisaalta, esimerkiksi meripihkaesineiden levinnässä mikään ei viittaa tällaiseen, sillä v-porauksellisia nappeja (jotka ajoitetaan juuri Kierikin ja myöhempien keramiikkatyöliien aikaan) on itse painanteen keskusalueen lisäksi myös juuri ulkopuolisen kiveyksen alueelta (ks. levintäkartta s. 59).

Kiveyksien ja likamaiden lisäksi painanteessa esiintyi jonkin verran palaneen maan läiskää, mahdollisia jälkiä tulenpidosta. Palanutta maata oli painannealueen lisäksi myös alueen lounaiskulman tienoilla, jossa oli kaksi muutaman kymmenen senttimetrin kokoista palaneen maan läiskää tasoissa 6-8. Aivan näiden läikkien tuntumasta löytyi myös hellyttävän yksittäinen kaivauslöytö, muutaman kuukauden ikäisen kuutin kyynärлуу (KM 32220: 3933), joka oli säilynyt palamattomana syvällä hiekassa (ks. profiilikartta s. 38, diat 45248-45249 ja kuvat 20-21).

Paalunsija. Selvin painanteen rakenteisiin liittyvä kiinteä rakenne oli profiilipalkin kaivauksessa esiin tulleet lähes säännöllisen pyöreä tummasta likamaasta muodostuva paalunsija, halkaisijaltaan n. 14 cm (kuvat 22-23, diat 45245-45246). Paalunsija tuli esiin noin tasossa 10 ja se kaivettiin lopuksi profiilissa, jolloin jäljellä olevan n. 6 cm:n syvyisen pyörityvän kuvion pohjalla oli havaittavissa jonkin verran hiiltä. Nämä hiilet ajoitettiin ja tulos, 4625 ± 70 BP (Hela-464) kertoo kohtalaisella varmuudella asumuksen käyttöiän. Ajoitus osuu

myös hyvin yksiin Kierikin keramiikan käyttöajankohdan kanssa, johon asumus voidaan siis yhdistää. Mainittakoon vielä profiilipalkin kaivauksessa esiin tullut tuuran kärkikatkelma, joka oli isketty pystyyn terä alaspäin lähelle em. paalunsijaa (KM 32220: 6818). Pentti Koivusen mukaan muistakin Kuuselankankaan painanteista on löytynyt usein kiviesine aivan asumuksen keskeltä.

Palaneet kivet korreloivat levinnältään sekä likamaan että löytöjen kanssa; niitä esiintyi runsaasti koko kaivauksen ajan. Kivet kerättiin muutamaan kasaan kaivausalueen reunalle ja täytön yhteydessä niiden tilavuus mitattiin 10 litran muoviämpäreillä. Kaikkiaan kiviä oli 680 litraa. Profiilipalkkien kiviä ei mitattu. Kaivausalueen laajuus oli ilman profiilipalkkeja 117,75 m², joten keskimäärin palaneita kiviä oli 5,77 litraa neliometrillä.

5.2 Kaivausalue 2

Diat 45251-45259, kuvat 34-37, kartat s. 64-69

Kaivausalue 2 avattiin aluksi 2 x 13 m leveänä alueena, joka ulottui pohjoisessa Oulun yliopiston v. 1995 kaivamaan koeojaan ja etelässä v. 1994 "tienpohjan" kaivausalueelle. Sitten aluetta laajennettiin vielä 14 m², jotta saataisiin kokonaan esiin kaivausalueen keskiosassa esiin tulleet punamultaläikät. Punamultaa oli kahdessa keskittymässä, joista eteläisempi, ruudussa 284/591 näkyi vain tasossa 3 alueena, jonka mitat olivat noin 40 x 50 cm. Suurempi punamulta-alue sen sijaan oli näkyvissä jo tasosta 1 alkaen, ja se oli myös syynä alueen laajentamiseen. Tämä läikkä näkyi tason 1 ruudussa 285/591 hieman suorakaiteen muotoisena, n. 60 x 70 cm kokoisena alueena. Kaivettaessa syvemmälle kävi ilmi, että alue oli suurempi, laajimmillaan tasossa 3 n. 1,5 x 1,3 m (kuva 35, dia 45252-45254, tasokartta s. 68). Muodoltaan alue vaihteli eri tasoissa. Punamulta-alueista ei kuitenkaan saatu irti enempää informaatiota, kuin mitä valokuvat ja kartat kertovat. Suuremman punamulta-alueen kohdalta löytyi yksi kvartsiesine ja yksi kvartsi-iskos.

Punamulta-alueiden lisäksi alueen 2 ainoa mainittava ilmiö oli sekoittuneen maan alue ruuduissa 287-289 / 590-591, joka oli tummaa, kovaa maata. Maan seassa oli jonkin verran orgaanis-sekoitteisia saviastian paloja, ilmeisesti kampakeramiikkaa. Kyseessä saattaa olla jonkin aiemman kaivauksen seulakasan tiiviiksi tallautunut pohja, joka on osittain rikkonut myös vanhan pintaturpeen ja sotkeutunut siihen, sillä sekoittuneen maan alla oli huuhtoutunutta maata.

6. LÖYDÖT JA NÄYTTEET

6.1 Löytöjen levintä

Löytöjen levintä alueella 1 on kuvattu levintäkartoissa (s. 58-63), jotka on tehty Mapinfo-ohjelmaa apuna käyttäen. Löytöjen kappalemäärä tai paino on kuvattu toisiinsa suhteutettuina ympyröinä tai vaihtoehtoisesti erilaisilla symboleilla. 50 x 50 cm:n kaivausruuduista seulotut löydöt on merkitty ko. ruudun keskelle. Profiilipalkkien löytöjä ei yleensä levintäkartoissa ole otettu huomioon, poikkeuksena meripihka- ja purupihkalöydöt sekä kivilajiesineet ja -iskokset.

Yleisesti ottaen eri löytölajien levinnässä voidaan kiinnittää huomiota siihen, että kampakeraamiikka keskittyy alueen länsireunalle, painanteen 1 ulkopuolelle, kun taas Kierikin keramiikkaa on enemmän painanteen sisällä (levintäkartta s. 58, myös profiilipalkin löydöissä oli paljon Kierikin keramiikkaa, joka ei näy levintäkartalla). Meripihkaa oli erityisen runsaasti painanteen kaakkoiskulmassa, mutta toisaalta myös sen pohjoisosassa, täällä myös varsinaisen painanteen ulkopuolella (levintäkartta s. 59). Purupihka keskittyi painanteen pohjoisosaan (levintäkartta s. 59). Kivilajien, kvartsin, luun ja punamultakokkareiden levintä noudattelee pääasiassa likamaiden levintöjä, eli ne heijastavat omalta osaltaan myös asumuksen muotoa (s. 60-63). Liitteenä olevista levintäkartoista ei käy kuitenkaan ilmi, että syvemmissä kerroksissa löytöjen levintä muodosti hyvinkin selvästi suorakaiteen muotoisen hahmon. Kvartsin ja luun levintä poikkeavat toisistaan siten, että kvartsia on myös luuköyhässä painanteen keskiosassa. Tämä saattaa johtua luonnollisistakin prosesseista, sillä painanteen keskiosa on alttiimpi valumavesien aiheuttamalle happamoitumiselle, joka on saattanut tuhota siellä olleet palaneetkin luut.

6.2 Löytölajit

Kaivauksen eksoottisin löytöryhmä on varmasti meripihka, jota edusti n. 41 esineen katkelmat ja muruset. Nappeja tai niiden katkelmia oli aineistossa eniten, 21 kpl. Suurin osa napeista on v-porauksellisia, yksi niistä on lähes ehjä (KM 32220: 21). Riipuksia ja katkelmia oli 13 kpl, lisäksi löytyi yhden putkihelmen, yhden pienen renkaan ja viiden muun esineen katkelmat. Meripihkaesineet on luetteloitu numeroilla KM 32220: 1-36 ja 6797. Toinen erikoinen, mutta Kuuselankankaalla tavallinen löytöryhmä on purupihka. Näitä pureskeltuja, ilmeisesti koivutervasta valmistettuja mallejä löytyi kaivaukselta 11 kpl. Suurimmassa osassa oli hampaiden jälkiä. Purupihkat on luetteloitu numeroilla KM 32220: 37-45 ja 6798-6799.

Keramiikkaa löytyi molemmilta kaivausalueilta, alueelta 2 kuitenkin vain vähäisiä määriä (ks. luku 5.2). Alueelta 1 löytyi orgaanisekoitteista, ohuilla kampaleimoilla ja kuopilla koristeltua keramiikkaa, joka lienee tyypillistä kampakeraamiikkaa (tyyliä II:2) sekä asbestisekoitteista, kampaleimoin koristeltua keramiikkaa, joka lienee Kierikin keramiikkaa.

Molempia on suhteellisen vähän, mutta kuitenkin runsaammin kuin Kuuselankankaan painanteista yleensä on löydetty.

Kivilajiesineitä tai niiden katkelmia oli kaikista kivilajikappaleista peräti 39 %. Lukema saattaa johtua siitä, että kaikkia kivilaji-iskoksia ei välttämättä ole tunnistettu kaivaustilanteessa kivilaji-iskoksiksi, vaan ne on heitetty pois. Löydöistä erikoisimpia ovat kivikiekko, jonka pinnalle on raapustettu jokin kuva (KM 32220: 193) sekä iskos, jossa on ehkä niin ikään naarmutusta (KM 32220: 292). Erikoinen on myös lapaluun muotoinen hioin/kovasin, ilmeinen "nuolenvarrensilitittäjä", jota on käytetty myös muuhun hiontaan ja kärkien teroitukseen (kuva 19, dia 45247; KM 32220: 297). Löydöissä on useita muitakin käsihioimien ja hioinlaakojen kappaleita. Tuuran katkelmia on kaksi (KM 32220: 322 ja 6818), joiden lisäksi moni tunnistamattomista katkelmista lienee peräisin tuurista tai kirveistä. Talttoja on neljä, joista kolme tasatalttaa (KM 32220: 231, 240 ja 314) ja yksi iskoksesta muotoiltu kynsitaltta (KM 32220: 299) Nuolenkärjistä yksi on ehjähkö poikkeileikkaukseltaan rombinmuotoinen (KM 32220: 201), toinen on katkelma litteästä kärjestä (KM 32220: 195) ja kolmas lienee teelmä (KM 32220: 203). Mainittakoon vielä, että tavallisimman sädekiviliuskeen lisäksi iskoksien joukossa on jonkin verran myös punaliusketta.

Kvartsia löytyi hieman yli 10000 kpl (n. 14 kg). Joukossa on jonkin verran myös kvartsiitti-iskoksia ja -esineitä, joita ei kuitenkaan ole eritelty sen tarkemmin luetteloon. Molempiin pätee kuitenkin se, että esineitä on aineistossa erittäin vähän, vain 63 kpl (0,6 %) on tunnistettu. Tämä johtuu osittain siitä, ettei aineistoa ole mikroskopoitu, mutta heijastanee myös todellisuutta sikäli että retusoidut esineet (kuten kaapimet) on kuitenkin pyritty tunnistamaan. Pii- ja serttilöydöt pitävät sisällään vain yhdeksän artefaktia, joista kolme on kärkiä ja loput iskoksia, niistäkin ilmeisesti suurin osa kärjistä lohjenneita palasia. Suurin kärjistä on luetteloitu "sertiksi", vaikka materiaalin tunnistus perustuu lähinnä allekirjoittaneen intuitioon. Kyseinen katkelma (KM 32220: 342) on peräisin ilmeisen suuresta, kaksipuolisesti isketystä ja pintaretusoidusta keihäänkärjestä tai mahdollisesti jopa tikarista. Kaksi pienempää kärkeä ovat nuolista ja molemmat katkelmallisia, ilmeisesti piitä (KM 32220: 344 ja 345).

Kaikista löydöistä suurin osa lienee palanutta luuta, vaikka niiden lukumäärää ei olekaan laskettu. Luiden yhteispaino on kuitenkin lähes 3 kg, mikä on paljon, varsinkin pienehkö kaivauspinta-ala huomioon ottaen. Luita ei ole analysoitu, mutta yleistietoon perustuvan pikaisen silmäyksen perusteella varsin suuri osa luista näyttäisi olevan peräisin nisäkkäistä, ja Yli-lin tilannetta ajatellen tavallisin laji lienee hylje. Luuesineitä ei ole tunnistettu. Muista löydöistä mainittakoon vielä punamultakokkareet, joita löytyi suunnilleen samoilta alueilta kuin palanut luu. Kokkareet saattavat hyvinkin liittyä nimenomaan luihin.

6.3 Löytötaulukot

Löytölaji / määrä	Alue 1	Alue 2	Irtolöydöt	Yhteensä
Meripihka	41	0	0	41
* napit ja niiden katkelmat	21			21
* riipukset ja niiden katkelmat	13			13
* putkihelmen katkelmat	1			1
* renkaat	1			1
* muut katkelmat	5			5
Purupihka	11	0	0	11
Keramiikka	928	55	0	983
* saviastian paloja (kampakeramiikkaa)	821	55		876
* saviastian paloja (Kierikin keramiikkaa)	105			105
* palanutta savea	2			2
Kivilajit	203	0	2	205
* talttoja	3			3
* kynsitalttoja	1			1
* tuuran katkelmia	2			2
* nuolenkärkiä	1			1
* nuolenkärjen katkelmia	1			1
* nuolenkärjen teelmiä	1			1
* kivikiekkoja	1			1
* hioimia / kovasimia	1			1
* käsihioimia ja niiden katkelmia	6			6
* hioinlaakoja	1			1
* esineen katkelmia	58		2	60
* esineen teelmiä	2			2
* kivilajikappaleita	1			1
* iskoksia	124			124
Pii ja serti	9	0	0	9
* keihään- tai tikarinkärki (serttiä)	1			1
* nuolenkärjen katkelmia (piitä)	2			2
* serti-iskoksia	1			1
* pii-iskoksia	5			5
Kvartsi ja kvartsiitti	10070	16	1	10087
* kaapimia	51	2		53
* veitsiä	4			4
* iskukiviä	1			1
* muita esineitä	4	1		5
* ytimiä	9	1		10
* iskoksia	10001	12	1	10014
Luu	ei laskettu	0	ei laskettu	ei laskettu
* palamatonta luuta	2			2
* palanutta luuta	ei laskettu		ei laskettu	ei laskettu
Punamulta	216	0	0	216
Koivutervaa	4	0	0	4
Hiiltynyttä tuohta tai kaarnaa	15	0	0	15
Tunnistamatonta ainetta	4	0	0	4
Hiilinäytteitä	10	0	0	10
Yhteensä				11585

Löytölaji / paino (g)	Alue 1	Alue 2	Irtolöydöt	Yhteensä
Meripihka	14,0	0	0	14,0
* napit ja niiden katkelmat	5,9			5,9
* riipukset ja niiden katkelmat	7,2			7,2
* putkihelmen katkelmat	0,2			0,2
* renkaat	0,3			0,3
* muut katkelmat	0,4			0,4
Purupihka	8,2	0	0	8,2
Keramiikka	593,4	31,3	0	624,7
* saviastian paloja (kampakeramiikkaa)	353,7	31,3		385,0
* saviastian paloja (Kierikin keramiikkaa)	236,8			236,8
* palanutta savea	2,9			2,9
Kivilajit	6521,0	0	12,7	6533,7
* talttoja	35,0			35,0
* kynsitalttoja	4,3			4,3
* tuuran katkelmia	593,8			593,8
* nuolenkärkiä	6,0			6,0
* nuolenkärjen katkelmia	0,5			0,5
* nuolenkärjen teelmiä	3,2			3,2
* kivikiekkoja	164,6			164,6
* hioimia / kovasimia	641,0			641,0
* käsihioimia ja niiden katkelmia	370,7			370,7
* hioinlaakoja	1600,0			1600,0
* esineen katkelmia	1436,5		12,7	1436,5
* esineen teelmiä	380,5			380,5
* kivilajikappaleita	61,9			61,9
* iskoksia	1223,0			1223,0
Pii ja serti	45,2	0	0	45,2
* keihään- tai tikarinkärki (serttiä)	32,8			32,8
* nuolenkärjen katkelmia (piitä)	5,0			5,0
* serti-iskoksia	6,9			6,9
* pii-iskoksia	0,5			0,5
Kvartsi ja kvartsiitti	13747,1	561,9	5,5	14314,5
* kaapimia	313,4	19,0		332,4
* veitsiä	16,5			16,5
* iskukiviä	104,1			104,1
* muita esineitä	16,8	0,8		17,6
* ytimiä	1332,0	412,6		1744,6
* iskoksia	11964,3	129,5	5,5	12099,3
Luu	2873,4	0	0,2	2873,6
* palamatonta luuta	13,6			13,6
* palanutta luuta	2859,8		0,2	2860,0
Punamulta	25,0	0	0	25,0
Koivutervaa	2,2	0	0	2,2
Hiiltynyttä tuohta tai kaarnaa	1,0	0	0	1,0
Tunnistamatonta ainetta	0,9	0	0	0,9
Hiilinäytteitä	295,1	0	0	295,1
Yhteensä				24738,1

6.4 Näytteet

Kaivaukselta otettiin jonkin verran maanäytteitä mahdollista makrofossiilianalyysiä varten, mutta varojen puutteessa näitä ei voitu tutkia ja maa-aines on löytöjen seulomisen jälkeen heitetty pois. Alueelta 1 otettiin 10 hiilinäytettä, jotka on luetteloitu alanumeroille 7244-7253. Kaksi näytettä ajoitettiin.

Hiilinäytteet

1	x= 289,30, y= 529,40, 4. krs.	Tumma likamaaläikkä, jossa paljon luuta	
2	x= 289,75, y= 538,20, 5. krs.	Pitkähkö hiili/puu palokivikossa, nuotiopuu?	
3	x= 283,20, y= 535,20, 6. krs.	Liesi 1, lieden sisältä	
4	x= 283,80, y= 535,40, 6. krs.	Liesi 1, hieman lieden reunan ulkopuolelta	
5	x= 291,15, y= 539,70, 7. krs.	Palaneiden kivien vyöhyke alueella 1C	
6	x= 291,50, y= 539,70, 7. krs.	Palaneiden kivien vyöhyke alueella 1C	
7	x= 289,30, y= 538,05, 8. krs.	Palaneiden kivien vyöhyke alueella 1C	
8	x= 289,35, y= 537,80, 8. krs.	Palaneiden kivien vyöhyke alueella 1C	4745 ± 70 BP (Hela-463)
9	x= 283,80, y= 533,45, 8. krs.	Palokivikon alla, likamaa-alue	
10	x= 286,80, y= 533,75, 9-10 krs.	Paalunsija	4625 ± 70 BP (Hela-464)

7. YHTEENVETO

Yli-lin Kuuselankankaan kivikautista asuinpaikkaa tutkittiin kuukauden ajan 1.6.-6.7.2000. Kaivaus toteutettiin työllisyystyömäärärahalta. Kuuselankankaan kaivaukset olivat viimeinen osa kolmivuotista projektia, josta aiemmat kaksi vuotta tutkittiin Kierikinkankaan asuinpaikkaa nykyisen Kierikkikeskuksen tuntumassa.

Kaivauksen tavoitteena oli tutkia Oulun myyntimiesten säätiön rakennuspaikoiksi kaavailmia kohtia, joiden vaihtoehtoisiksi rakennuspaikoiksi oli esitetty ainakin asumuspainanteen 1 kohtaa, aluetta asumuspainanteen 7 länsipuolella sekä asumuspainanteen 13 kohtaa. Koska painanne 13 oli tutkittu jo v. 1995, päätettiin tutkimukset kohdistaa muihin uhanalaisiin kohtiin. Asumuspainanne 1 avattiin kokonaan (126,5 m²) ja painanteen 7 länsipuolelle tehtiin 2 m leveä koeoja laajennuksineen (44 m²). Yhteensä Kuuselankankaalla kaivettiin v. 2000 siten 170,5 m². Kaivauksen loppuvaiheilla kävi ilmi, että Oulun myyntimiesten säätiö voikin em. paikkojen sijaan rakentaa huvilat jo tutkituille alueille painanteen 14 tuntumaan lähelle rantaa. Tähän oltiin suostuvaisia myös Museovirastossa ja ko. huvilat lienee rakennettu paikalle jo kesän 2000 aikana. Säätiön edustajan, mukaan alueelle ei olla aikeissa rakentaa enempää mökkejä.

Tutkitun painanteen todettiin olevan jääne suorakaiteen muotoisesta (n. 7 x 8 m) asumuksesta, josta itse painanteen likamaina erottuvan muodon lisäksi oli rakenteellisina piirteinä havaittavissa sen todennäköinen yhteys kulkuaukon kautta painanteeseen 2 sekä mahdollinen kulkuaukko myös toisessa päädyssä. Painanteen keskellä oli keskuspaalunsija ja kaakkoiskulmassa liesi. Mahdollisesti myös asumuksen keskellä on ollut tulisija. Paalunsijasta saatu radiohiiliajoitus on 4625 ± 70 BP (Hela-464) ja painanteen ulkopuolen palokivikosta saatu ajoitus on 4745 ± 70 BP (Hela-463). Ajoitukset kuvastanevat myös Kuuselankankaan kahta asutusvaihetta tyypillisen kampakeramiikan ja Kierikin keramiikan aikana. Toisella kaivausalueella tutkittiin punamultaläikkiä, joiden luonteesta ja ajoituksesta ei kuitenkaan saatu selvyyttä.

Keramiikan lisäksi löytömateriaaleihin kuuluvat mm. meripihka, purupihka, kivilajit, pii, serti, kvartsi, palanut luu ja punamultakokkareet. Meripihkaesineistä suurin osa on v-porauksellisia nappeja ja riipuksia. Lisäksi löytyi putkihelmen katkelma ja pieni rengas. Kivilajiesineistä mielenkiintoisimpia ovat raapusteltu kivikiekko, "nuolenvarrensilittäjä", nuolenkärjet, tuurat ja kynsitaltta. Suuri serttiesineen katkelma on alkuaan joko keihäänkärki tai tikari, pienet piiesineet ovat nuolenkärkien katkelmia. Suurimmat löytöryhmät kaivauksella olivat palanut luu (n. 3 kg) ja kvartsi (n. 14 kg).

NEGATIIVI- JA KUVALUETTELO

Kuvaajat: Petro Pesonen (PP), Sirpa Leskinen (SL) ja Mika Koski (MK) 2000

Neg.	Kuva Aihe	Suunta	Pvm	Kuv.
118519 3	Alue 1 (=painanne 1) paalutettuna ennen kaivauksen alkua.	E-W.	2.6.	PP
118520	Alue 1, taso 0.	E-W.	7.6.	PP
118521	Alue 1, taso 0.	E-W.	7.6.	PP
118522	Alue 1, taso 0.	E-W.	7.6.	PP
118523	Alueen 1 kerrosta 1 kaivetaan.	E-W.	7.6.	PP
118524	Alue 1, taso 1.	E-W.	8.6.	PP
118525 4	Alue 1, taso 1.	E-W.	8.6.	PP
118526	Alue 1, keskeneräinen taso 2.	E-W.	9.6.	PP
118527	Alue 1, taso 2.	E-W.	12.6.	MK
118528 5	Alue 1, taso 2.	E-W.	12.6.	MK
118529	Alue 1, palaneiden kivien vyöhykettä asumuksen NE-laidalla, tasossa 3.	E-W.	14.6.	PP
118530	Alue 1, palaneiden kivien vyöhykettä asumuksen NE-laidalla, tasossa 3.	E-W.	14.6.	PP
118531 10	Alue 1, palaneiden kivien vyöhykettä asumuksen NE-laidalla, tasossa 3.	E-W.	14.6.	PP
118532 24	Alueen 1C kerrosta 3 kaivetaan.	E-W.	14.6.	PP
118533	Alue 1C, moreenikivikko painanteen keskellä, tasossa 3 (1/2).	W-E.	14.6.	PP
118534	Alue 1C, moreenikivikko painanteen keskellä, tasossa 3 (2/2).	W-E.	14.6.	PP
118535 18	Alue 1C, moreenikivikko painanteen keskellä, tasossa 3.	SE-NW.	14.6.	PP
118536	Alue 1, taso 3.	E-W.	14.6.	PP
118537	Alue 1, taso 3.	E-W.	14.6.	PP
118538	Alue 1, taso 3.	E-W.	14.6.	PP
118539 6	Alue 1, taso 3.	E-W.	14.6.	PP
118540	Alue 1, taso 3.	E-W.	15.6.	PP
118541	Alue 1, taso 3.	E-W.	15.6.	PP
118542 7	Alue 1, taso 4.	E-W.	19.6.	PP
118543	Alue 1, taso 4.	E-W.	19.6.	PP
118544	Alue 1, taso 4.	E-W.	19.6.	PP
118545 19	"Nuolenvarrensilitäjä" alueella 1 C, ruudussa 286/536, tasossa 4.	E-W.	19.6.	PP
118546	"Nuolenvarrensilitäjä" alueella 1 C, ruudussa 286/536, tasossa 4.	E-W.	19.6.	PP
118547 34	Alue 2, taso 3.	S-N.	20.6.	PP
118548	Alue 2, punamulta-alue ruuduissa 285-286/591-592, tasossa 3.	W-E.	20.6.	PP
118549 14	Alue 1C, liesi 1, taso 5.	S-N.	21.6.	PP
118550 15	Alue 1C, liesi 1, taso 5.	W-E.	21.6.	PP
118551 11	Alue 1C, palaneiden kivien vyöhykettä asumuksen NE-laidalla, taso 5.	E-W.	21.6.	PP
118552	Alue 1C, palaneiden kivien vyöhykettä asumuksen NE-laidalla, taso 5 (1/4).	E-W.	21.6.	PP
118553	Alue 1C, palaneiden kivien vyöhykettä asumuksen NE-laidalla, taso 5 (2/4).	E-W.	21.6.	PP
118554	Alue 1C, palaneiden kivien vyöhykettä asumuksen NE-laidalla, taso 5 (3/4).	E-W.	21.6.	PP
118555	Alue 1C, palaneiden kivien vyöhykettä asumuksen NE-laidalla, taso 5 (4/4).	E-W.	21.6.	PP

118556	Alue 1, taso 5.	E-W.	22.6.	PP
118557	Alue 1, taso 5.	E-W.	22.6.	PP
118558 8	Alue 1, taso 5 (1/3).	E-W.	22.6.	PP
118559 8	Alue 1, taso 5 (1/3).	E-W.	22.6.	PP
118560 8	Alue 1, taso 5 (1/3).	E-W.	22.6.	PP
118561 16	Alue 1C, liesi 1, taso 6.	S-N.	22.6.	PP
118562	Alue 1C, liesi 1, taso 6.	S-N.	22.6.	PP
118563 17	Alue 1C, liesi 1, taso 6.	W-E.	22.6.	PP
118564 12	Alue 1C, palaneiden kivien vyöhykettä asumuksen NE-laidalla, taso 6.	E-W.	22.6.	PP
118565	Alue 1C, palaneiden kivien vyöhykettä asumuksen NE-laidalla, taso 6.	N-S.	22.6.	PP
118566 31	Työkuva: Raimo Turtinen ja Jaana Tossavainen kaivamassa.		22.6.	SL
118567 27	Työkuva: Sinikka Tolonen kaivamassa.		22.6.	SL
118568 28	Työkuva: Jaana Tossavainen seulan äärellä.		22.6.	SL
118569 29	Työkuva: Terttu Jussila seulomassa.		22.6.	SL
118570 30	Työkuva: Mika Koski tähystää kuvaustornista.		22.6.	SL
118571 26	Työkuva: Aluetta 1 kaivetaan, etualalla Jouko Rasvala ja Teuvo Juutinen.		22.6.	SL
118572 25	Työkuva: Aluetta 1 kaivetaan.		22.6.	SL
118573	Alue 2, punamulta-alue ruuduissa 285-286/591-592, tasossa 3.	N-S.	27.6.	PP
118574	Alue 2, punamulta-alue ruuduissa 285-286/591-592, tasossa 3.	N-S.	27.6.	PP
118575	Alue 2, punamulta-alue ruuduissa 285-286/591-592, tasossa 3.	W-E.	27.6.	PP
118576 35	Alue 2, punamulta-alue ruuduissa 285-286/591-592, tasossa 3.	W-E.	27.6.	PP
118577	Alue 2, punamulta-alue ruuduissa 285-286/591-592, tasossa 3.	S-N.	27.6.	PP
118578	Alue 2, punamulta-alue ruuduissa 285-286/591-592, tasossa 3.	S-N.	27.6.	PP
118579 13	Alue 1C, palaneiden kivien vyöhykettä asumuksen NE-laidalla, taso 7.	E-W.	28.6.	PP
118580	Alue 1C, palaneiden kivien vyöhykettä asumuksen NE-laidalla, taso 7.	E-W.	28.6.	PP
118581	Alue 1C, palaneiden kivien vyöhykettä asumuksen NE-laidalla, taso 7.	SE-NW	28.6.	PP
118582	Alue 1C, palaneiden kivien vyöhykettä asumuksen NE-laidalla, taso 7.	SE-NW	28.6.	PP
118583 9	Alue 1C, taso 7 (1/3).	E-W.	28.6.	PP
118584 9	Alue 1C, taso 7 (2/3).	E-W.	28.6.	PP
118585 9	Alue 1C, taso 7 (3/3).	E-W.	28.6.	PP
118586 36	Alue 2, punamulta-alue ruuduissa 285-286/591-592, tasossa 4.	W-E.	3.7.	PP
118587	Alue 2, punamulta-alue ruuduissa 285-286/591-592, tasossa 4.	W-E.	3.7.	PP
118588	Alue 2, punamulta-alue ruuduissa 285-286/591-592, tasossa 4.	W-E.	3.7.	PP
118589	Alue 2, punamulta-alue ruuduissa 285-286/591-592, tasossa 4.	N-S.	3.7.	PP
118590	Alue 2, punamulta-alue ruuduissa 285-286/591-592, tasossa 4.	N-S.	3.7.	PP
118591 32	Aluetta 1 kaivetaan loppuun.	E-W.	3.7.	PP
118592 20	Alue 1B, hylkeen kyynärluut ruudussa 285/526, tasossa 9.	S-N.	3.7.	PP
118593	Alue 1B, hylkeen kyynärluut ruudussa 285/526, tasossa 9.	S-N.	3.7.	PP
118594	Alue 1B, hylkeen kyynärluut ruudussa 285/526, tasossa 9.	S-N.	3.7.	PP
118595 21	Alue 1B, hylkeen kyynärluut ruudussa 285/526, tasossa 9.	S-N.	3.7.	PP
118596	Alue 1B, hylkeen kyynärluut ruudussa 285/526, tasossa 9.	S-N.	3.7.	PP
118597	Alue 1B, hylkeen kyynärluut ruudussa 285/526, tasossa 9.	S-N.	3.7.	PP
118598	Alue 1B, hylkeen kyynärluut ruudussa 285/526, tasossa 9.	S-N.	3.7.	PP
118599	Alue 2, punamulta-alue ruuduissa 285-286/591-592, taso 5.	W-E.	4.7.	PP
118600	Alue 2, punamulta-alue ruuduissa 285-286/591-592, taso 5.	W-E.	4.7.	PP
118601	Alue 2, punamulta-alue ruuduissa 285-286/591-592, taso 5.	N-S	4.7.	PP
118602	Alue 2, punamulta-alue ruuduissa 285-286/591-592, taso 5.	N-S	4.7.	PP

118603	Alue 1, paalunjälki x=286,50, y=533,50, taso 10.	W-E.	4.7.	PP
118604	Alue 1, paalunjälki x=286,50, y=533,50, taso 10.	W-E.	4.7.	PP
118605 22	Alue 1, paalunjälki x=286,50, y=533,50, taso 10.	W-E.	4.7.	PP
118606 23	Alue 1, paalunjälki x=286,50, y=533,50, taso 10.	W-E.	4.7.	PP
118607	Alue 1 täytettynä ja peitettynä.	E-W.	4.7.	PP
118608 33	Alue 1 täytettynä ja peitettynä.	E-W.	4.7.	PP
118609	Alue 2 täytettynä ja peitettynä.	S-N.	4.7.	PP
118610 37	Alue 2 täytettynä ja peitettynä.	S-N.	4.7.	PP
118611 38	Ryhmäkuva: alh.vas. Mika Koski, Terttu Jussila, Sinikka Tolonen, Sirpa Leskinen ja Esa Nyman, kesk.vas. Jaana Tossavainen, Jouko Rasvala ja Teuvo Juutinen, ylh.vas. Keijo Kakko ja Ali Manninen		4.7.	PP
118612	Ryhmäkuva: alh.vas. Mika Koski, Terttu Jussila, Sinikka Tolonen, Sirpa Leskinen ja Esa Nyman, kesk.vas. Jaana Tossavainen, Jouko Rasvala ja Teuvo Juutinen, ylh.vas. Keijo Kakko ja Ali Manninen		4.7.	PP
118613	Yleiskuva Kuuselankankaasta.	NW-SE.	5.7.	PP
118614	Kuuselankankaan asumuspainanteet 22 ja 21.	NW-SE.	5.7.	PP
118615 1	Kuuselankankaan asumuspainanteet 22 ja 21.	NW-SE.	5.7.	PP
118616	Kuuselankankaan asumuspainanne 4.	SW-NE.	5.7.	PP
118617 2	Kuuselankankaan asumuspainanne 4.	SW-NE.	5.7.	PP
118618	Kuuselankankaan asumuspainanne 3.	SW-NE.	5.7.	PP

DIALUETTELO

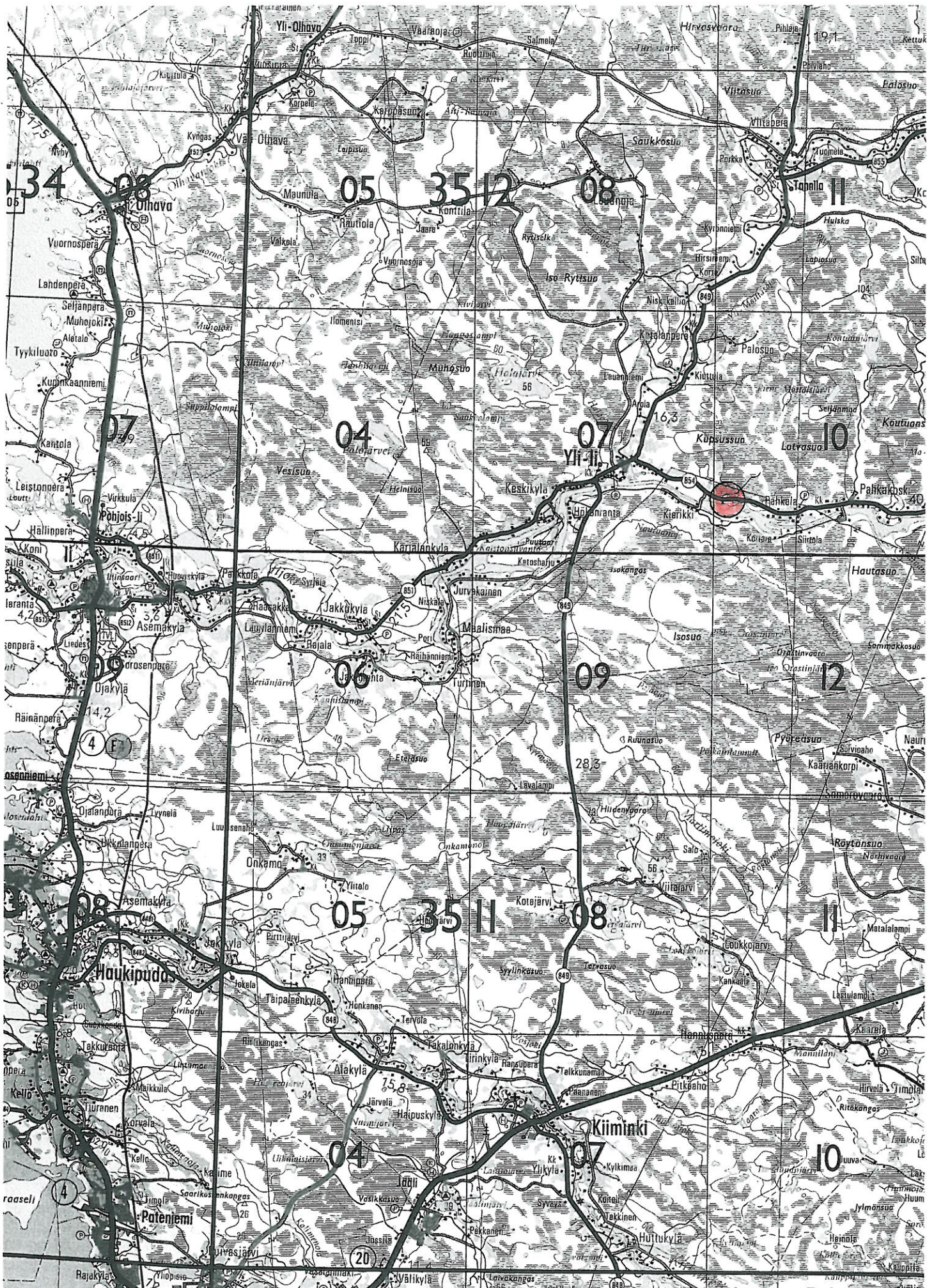
Kuvaajat: Petro Pesonen (PP), Sirpa Leskinen (SL) ja Mika Koski (MK) 2000

Nro	Aihe	Suunta	Pvm	Kuv.
45226	Alue 1 (=painanne 1) paalutettuna ennen kaivauksen alkua.	E-W.	2.6.	PP
45227	Alue 1, taso 1.	E-W.	8.6.	PP
45228	Alue 1, taso 2.	E-W.	12.6.	MK
45229	Alue 1, taso 3.	E-W.	15.6.	PP
45230	Alue 1, taso 4.	E-W.	19.6.	PP
45231	Alue 1, taso 5.	E-W.	22.6.	PP
45232	Alue 1C, S-osa, taso 7.	E-W.	28.6.	PP
45233	Alue 1C, N-osa, taso 7.	E-W.	28.6.	PP
45234	Alue 1C, liesi 1, taso 5.	N-S.	21.6.	PP
45235	Alue 1C, liesi 1, taso 5.	W-E.	21.6.	PP
45236	Alue 1C, liesi 1, taso 6.	S-N.	22.6.	PP
45237	Alue 1C, liesi 1, taso 6.	W-E.	22.6.	PP
45238	Alue 1C, palaneiden kivien vyöhykettä asumuksen NE-laidalla, taso 3.	E-W.	14.6.	PP
45239	Alue 1C, palaneiden kivien vyöhykettä asumuksen NE-laidalla, taso 5.	E-W.	21.6.	PP
45240	Alue 1C, palaneiden kivien vyöhykettä asumuksen NE-laidalla, taso 6.	E-W.	22.6.	PP
45241	Alue 1C, palaneiden kivien vyöhykettä asumuksen NE-laidalla, taso 6.	N-S.	22.6.	PP
45242	Alue 1C, palaneiden kivien vyöhykettä asumuksen NE-laidalla, taso 7.	E-W.	28.6.	PP
45243	Alue 1C, palaneiden kivien vyöhykettä asumuksen NE-laidalla, taso 7.	SE-NW	28.6.	PP
45244	Alue 1C, moreenikivikko painanteen keskellä, tasossa 3.	SE-NW.	14.6.	PP
45245	Alue 1, paalunjälki x=286,50, y=533,50, taso 10.	W-E.	4.7.	PP
45246	Alue 1, paalunjälki x=286,50, y=533,50, taso 10.	W-E.	4.7.	PP
45247	"Nuolenvarensiittäjä" alueella 1 C, ruudussa 286/536, tasossa 4.	E-W.	19.6.	PP
45248	Alue 1B, hylkeen kyynärluut ruudussa 285/526, tasossa 9.	S-N.	3.7.	PP
45249	Alue 1B, hylkeen kyynärluut ruudussa 285/526, tasossa 9.	S-N.	3.7.	PP
45250	Alue 1 täytettynä ja peitettynä.	E-W.	4.7.	PP
45251	Alue 2, taso 3; laajennus tasossa 0.	S-N.	20.6.	PP
45252	Alue 2, punamulta-alue ruuduissa 285-286/591-592, taso 3.	W-E.	20.6.	PP
45253	Alue 2, punamulta-alue ruuduissa 285-286/591-592, taso 3.	W-E.	27.6.	PP
45254	Alue 2, punamulta-alue ruuduissa 285-286/591-592, taso 3.	N-S.	27.6.	PP
45255	Alue 2, punamulta-alue ruuduissa 285-286/591-592, taso 4.	W-E.	3.7.	PP
45256	Alue 2, punamulta-alue ruuduissa 285-286/591-592, taso 4.	N-S.	3.7.	PP
45257	Alue 2, punamulta-alue ruuduissa 285-286/591-592, taso 5.	W-E.	4.7.	PP
45258	Alue 2, punamulta-alue ruuduissa 285-286/591-592, taso 5.	N-S.	4.7.	PP
45259	Alue 2 täytettynä ja peitettynä.	S-N.	4.7.	PP
45260	Alueen 1C kerrosta 3 kaivetaan.	E-W.	14.6.	PP
45261	Alueen 1 kerrosta 6 kaivetaan.		22.6.	PP
45262	Ryhmäkuva: alh.vas. Mika Koski, Terttu Jussila, Sinikka Tolonen, Sirpa Leskinen ja Esa Nyman, kesk.vas. Jaana Tossavainen, Jouko Rasvala ja Teuvo Juutinen, ylh.vas. Keijo Kakko ja Ali Manninen		4.7.	PP
45263	Kierikkikeskuksen peruskivenmuuraus: Markku Torvinen vuorossa.		5.6.	PP
45264	Kierikkikeskuksen peruskivenmuuraus: Pentti Koivunen vuorossa.		5.6.	PP

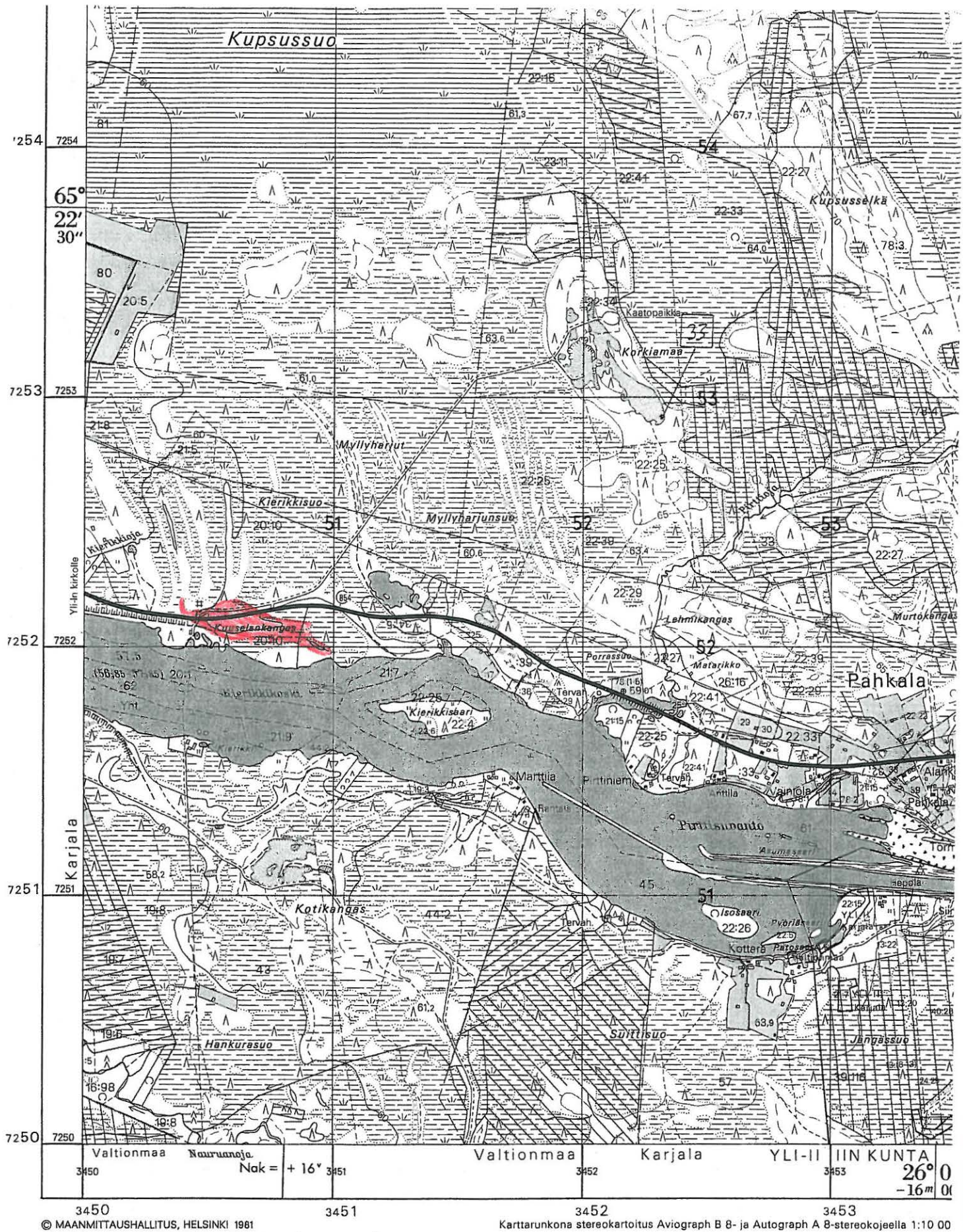

KARTTALUETTELO

Kartta	aihe	alue	mk	koko	s.
GT -karttaote			1:200t.	A4	23
Peruskarttaote			1:20t.	A4	24
Yleiskartta			1:500	A2	25
Vaaituskartta	pinta- ja pohjavaaitus	alue 1	1:100	A3	26
Vaaituskartta	taso 0	alue 1	1:50	A3	27
Tasokartta	taso 1	alue 1	1:50	A3	28
Tasokartta	taso 2	alue 1	1:50	A3	29
Tasokartta	taso 3	alue 1	1:50	A3	30
Tasokartta	taso 4	alue 1	1:50	A3	31
Tasokartta	taso 5	alue 1	1:50	A3	32
Tasokartta	taso 6	alue 1	1:50	A3	33
Tasokartta	taso 7	alue 1	1:50	A3	34
Tasokartta	taso 8	alue 1	1:50	A3	35
Profiilikartta	profiilit 283,00-293,00/534,00 ja 288,50/526,00-534,00	alue 1	1:20	A2	36
Profiilikartta	profiilit 288,00-293,00/540,00 ja 284,00-288,00/538,00	alue 1	1:20	A3	37
Profiilikartta	profiili 286,00/526,00-527,00	alue 1	1:20	A4	38
Rakennekartta	taso 2	alue 1	1:100	A4	39
Rakennekartta	taso 3 ja kerrokset 2-3	alue 1	1:100	A4	40
Rakennekartta	taso ja kerros 4	alue 1	1:100	A4	41
Rakennekartta	taso ja kerros 5	alue 1	1:100	A4	42
Rakennekartta	taso ja kerros 6	alue 1	1:100	A4	43
Rakennekartta	taso ja kerros 7	alue 1	1:100	A4	44
Rakennekartta	taso ja kerros 8	alue 1	1:100	A4	45
Rakennekartta	likamaa ja palanut maa, kaikki tasot	alue 1	1:100	A4	46
Rakennekartta	likamaa ja palanut maa, kaikki tasot ja huuhtoutunut maa, taso 2	alue 1	1:100	A4	47
Rakennekartta	kivet, tasot 1-8	alue 1	1:100	A4	48
Rakennekartta	kivet, kaikki tasot ja kerrokset	alue 1	1:100	A4	49
Levintäkartta	palaneet kivet, kaikki kerrokset	alue 1	1:100	A4	50
Levintäkartta	palaneet kivet, kerrokset 0-1	alue 1	1:100	A4	51
Levintäkartta	palaneet kivet, kerrokset 2-3	alue 1	1:100	A4	52
Levintäkartta	palaneet kivet, kerros 4	alue 1	1:100	A4	53
Levintäkartta	palaneet kivet, kerros 5	alue 1	1:100	A4	54
Levintäkartta	palaneet kivet, kerros 6	alue 1	1:100	A4	55
Levintäkartta	palaneet kivet, kerros 7	alue 1	1:100	A4	56
Levintäkartta	palaneet kivet, kerros 8	alue 1	1:100	A4	57
Levintäkartta	keramiikka	alue 1	1:100	A4	58
Levintäkartta	meripihka, purupihka ja pii	alue 1	1:100	A4	59
Levintäkartta	kivilajiesineet ja -iskokset	alue 1	1:100	A4	60
Levintäkartta	kvartsiesineet ja -iskokset	alue 1	1:100	A4	61
Levintäkartta	palanut luu	alue 1	1:100	A4	62
Levintäkartta	punamultakokkareet	alue 1	1:100	A4	63
Vaaituskartta	pinta- ja pohjavaaitus	alue 2	1:50	A3	64
Vaaituskartta	taso 0	alue 2	1:50	A3	65
Tasokartta	taso 1	alue 2	1:50	A3	66
Tasokartta	taso 2	alue 2	1:50	A3	67
Tasokartta	taso 3	alue 2	1:50	A3	68
Tasokartta	tasot 4-7	alue 2	1:50	A3	69

Ote GT-kartasta 12 vuodelta 1977 (mk. 1:200 000). Yli-Ii [43] Kuuselankangas ympäröity ja värjätty punaisella.

Ote peruskartasta 3512 10 PAHKAKOSKI vuodelta 1981 (mk. 1:20 000). Yli-li [43] Kuuselankangas merkitty punaisella värillä.

YLI-II 43 KUUSELANKANGAS
Petro Pesonen 2000

Yleiskartta 1:500

25 m

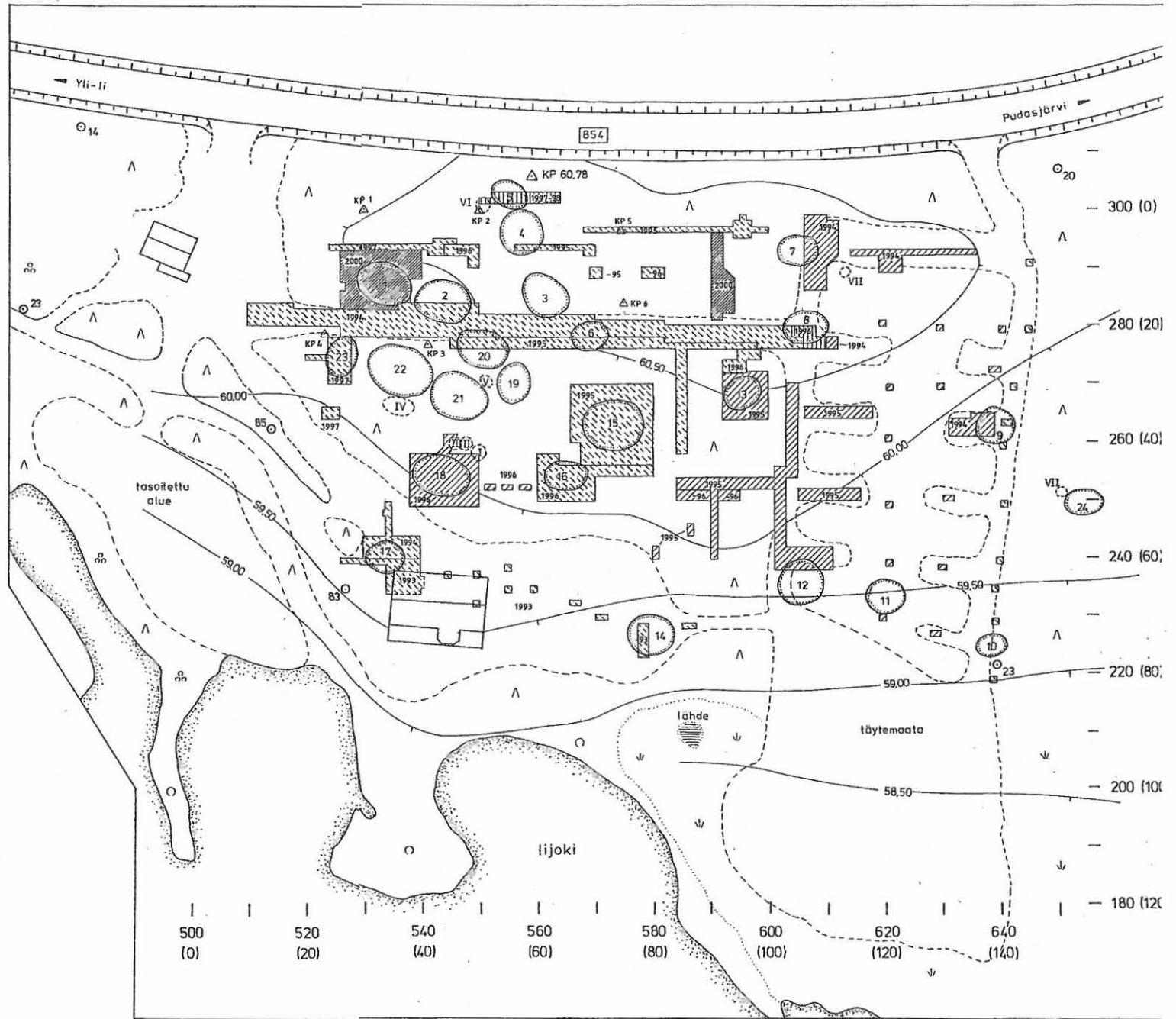
Piirt. Sirpa Leskinen

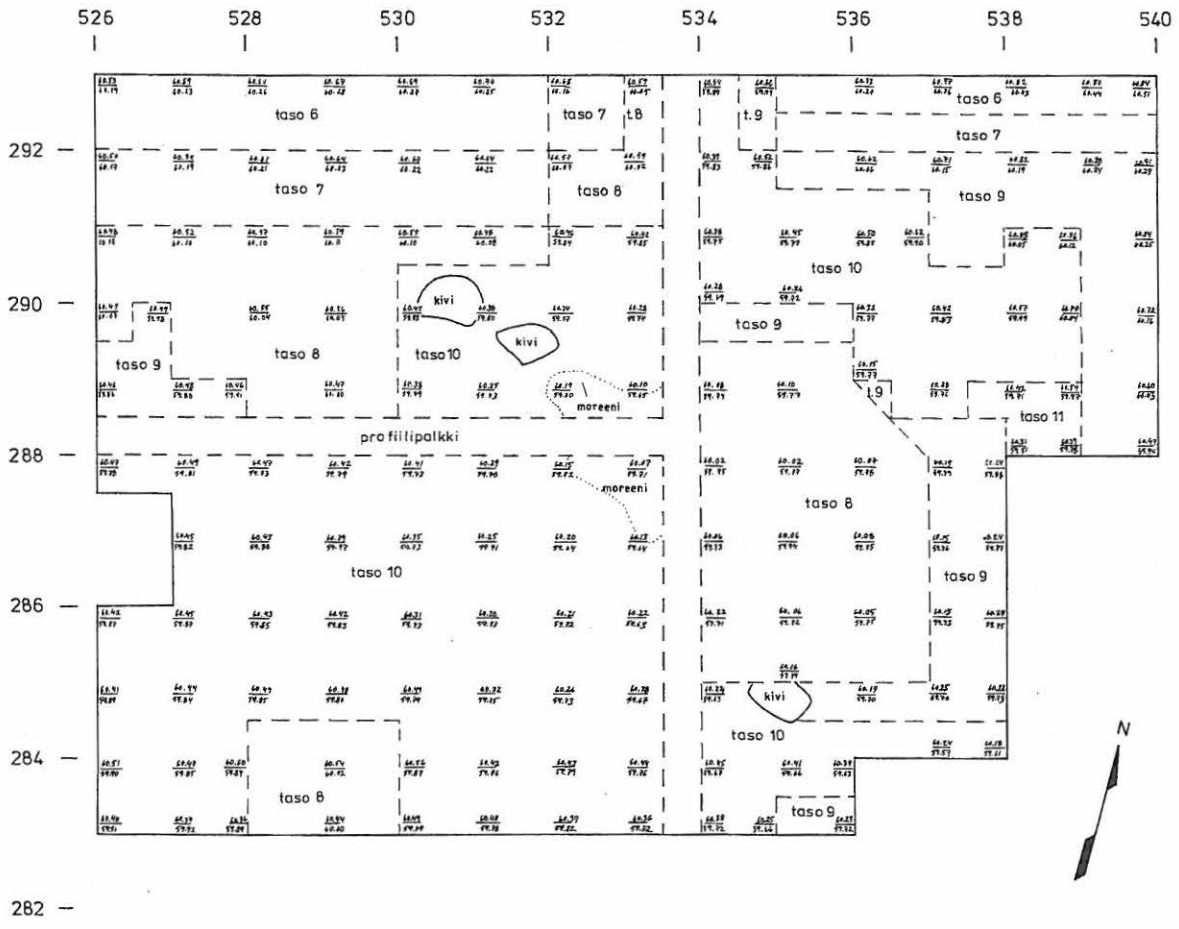
Karttapohjana yleiskartta P. Halinen 1996

(piirt. P. Hamari)

Uusi koordinaatisto v. 2000, suluissa
vanhat koordinaatit

- Museovirasto 2000
- Museovirasto 1994-1996
- Oulun yliopisto 1993-1997
- Kansainvälinen kurssi 1994, 1996-1998
- asumuspainanne
- kuopanne
- rajapyykki
- takymetrin kiintopiste

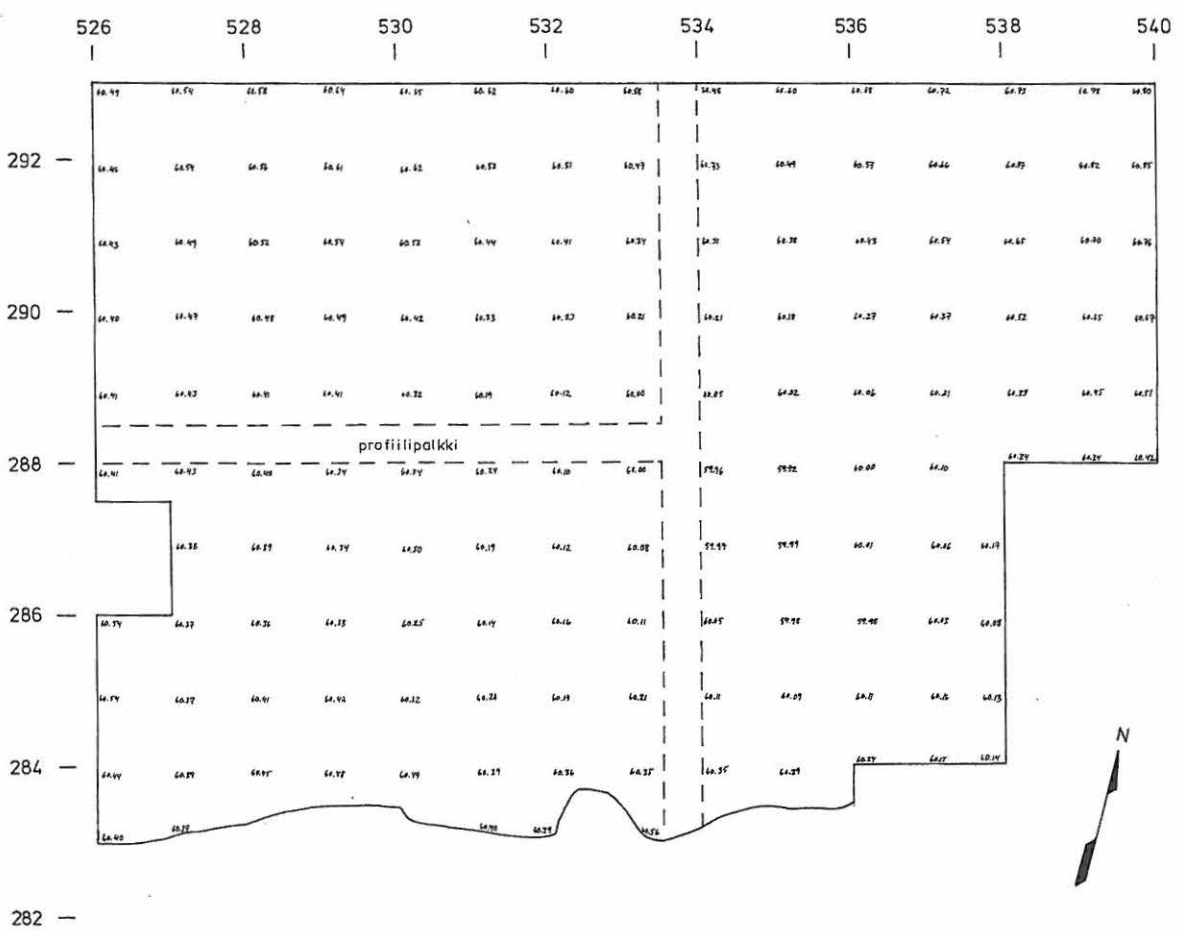
YLI-II 43
 KUUSELANKANGAS
 Petro Pesonen 2000

Vaaituskartta 1:50
 2 m

Alue 1, pinta- ja pohjavaaitus
 Piirt. Sirpa Leskinen

66.00 korkeus m mpy

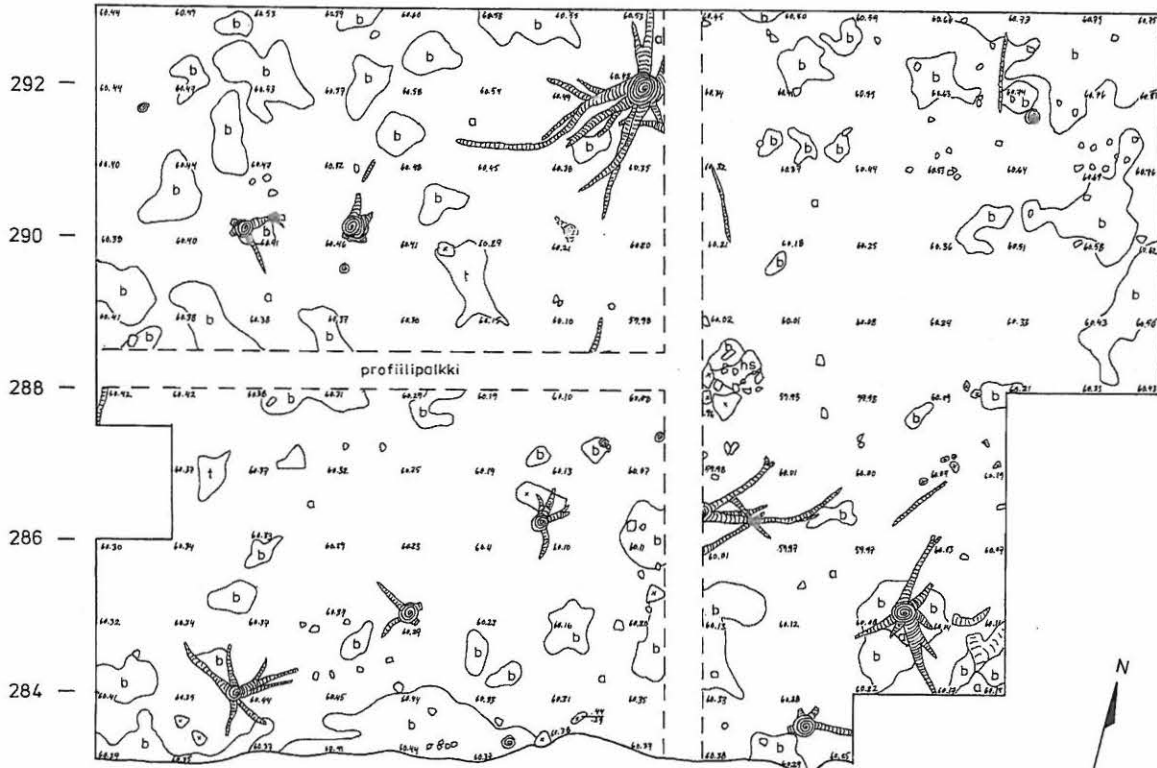
YLI-II 43
 KUUSELANKANGAS
 Petro Pesonen 2000

Vaaituskartta 1:50
 2 m

Alue 1, taso 0
 Piirt. Sirpa Leskinen

66.88 korkeus m mpy

526 | 528 | 530 | 532 | 534 | 536 | 538 | 540

YLI-II 43
 KUUSELANKANGAS
 Petro Pesonen 2000

Tasokartta 1:50
 2 m

Alue 1, taso 1
 Piirt. Sirpa Leskinen

a	huuhtoutunut hiekka
b	rikastunut hiekka
t	turve
hs	hiesu
	kivi
	palanut kivi
	kanto, juuri
	korkeus m mpy

526 | 528 | 530 | 532 | 534 | 536 | 538 | 540

292 -

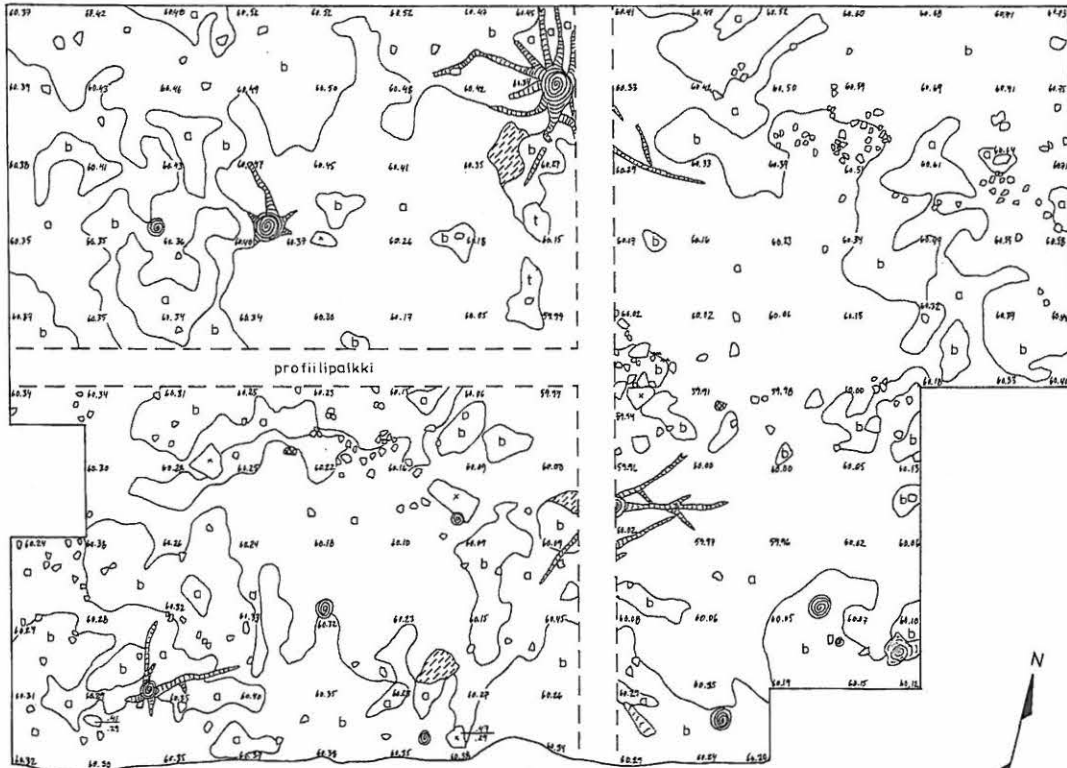
290 -

288 -

286 -

284 -

282 -

YLI-II 43
KUUSELANKANGAS
Petro Pesonen 2000

Tasokartta 1:50
2 m

Alue 1, taso 2
Piirt. Sirpa Leskinen

a	huuhtoutunut hiekka
b	rikastunut hiekka
t	turve
	kellertävä likamaa
	punainen palanut maa
	kivi
	palanut kivi
	ruoste
	kanto, juuri
	korkeus m mpy

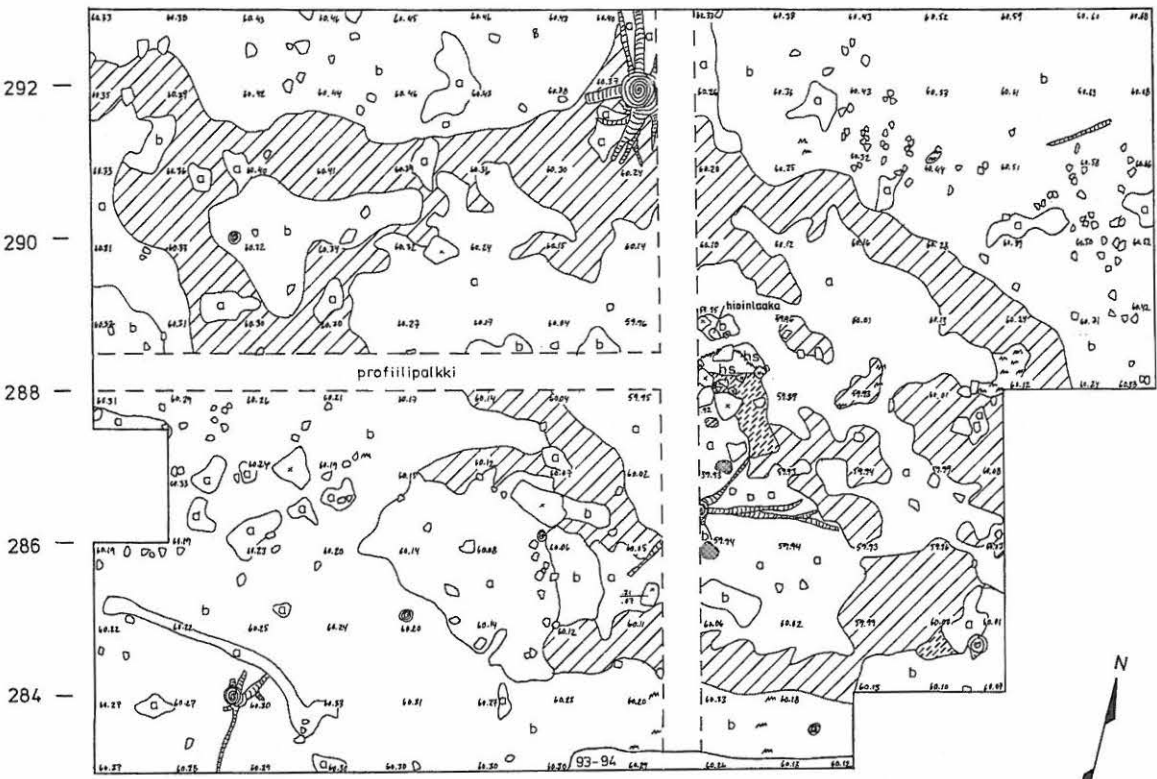

526 528 530 532 534 536 538 540

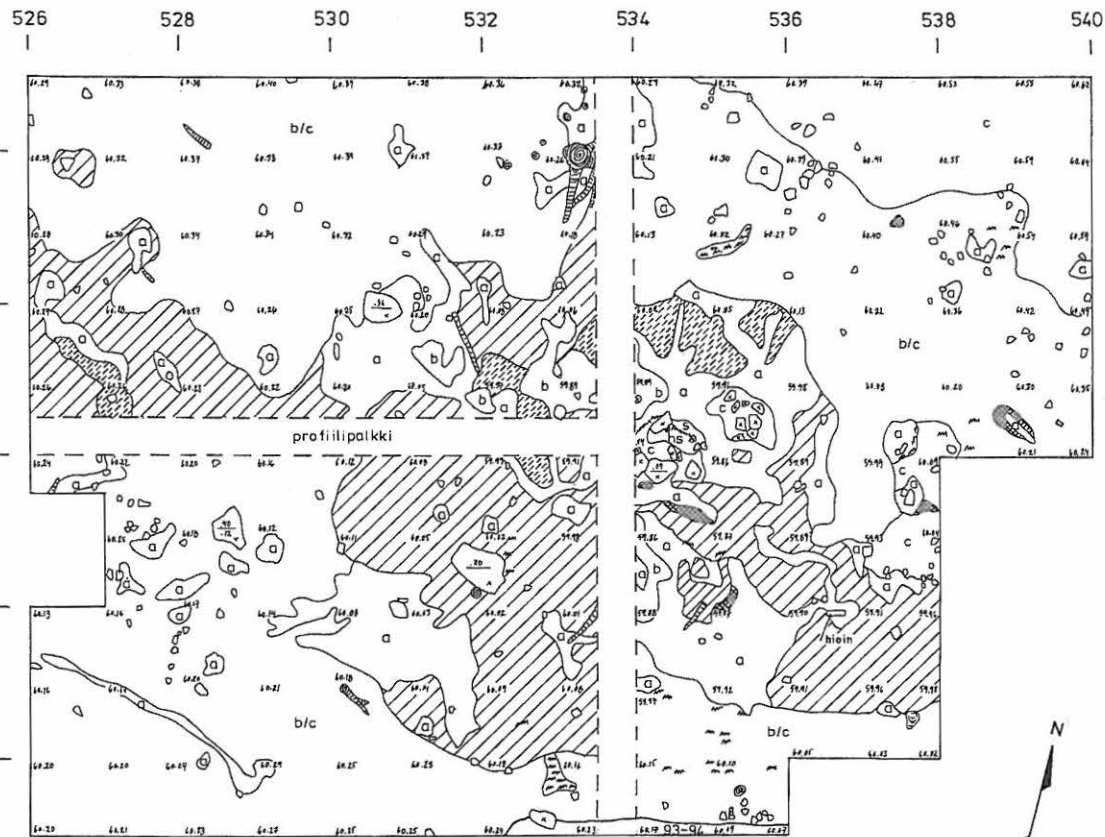
YLI-II 43
 KUUSELANKANGAS
 Petro Pesonen 2000

Tasokartta ~~1:50~~
 2 m

Alue 1, taso 3
 Piirt. Sirpa Leskinen

- a huuhtoutunut hiekka
- b rikastunut hiekka
- kellertävä liikkamaa
- punainen palanut maa
- vaaleanruskea liikkamaa
- hs hiesu
- kivi
- palanut kivi
- ruoste
- kanto, juuri
- 64.00 korkeus m mpy

YLI-II 43
 KUUSELANKANGAS
 Petro Pesonen 2000

Tasokartta ~~4:50~~
 2m

Alue 1, taso 4
 Piirt. Sirpa Leskinen

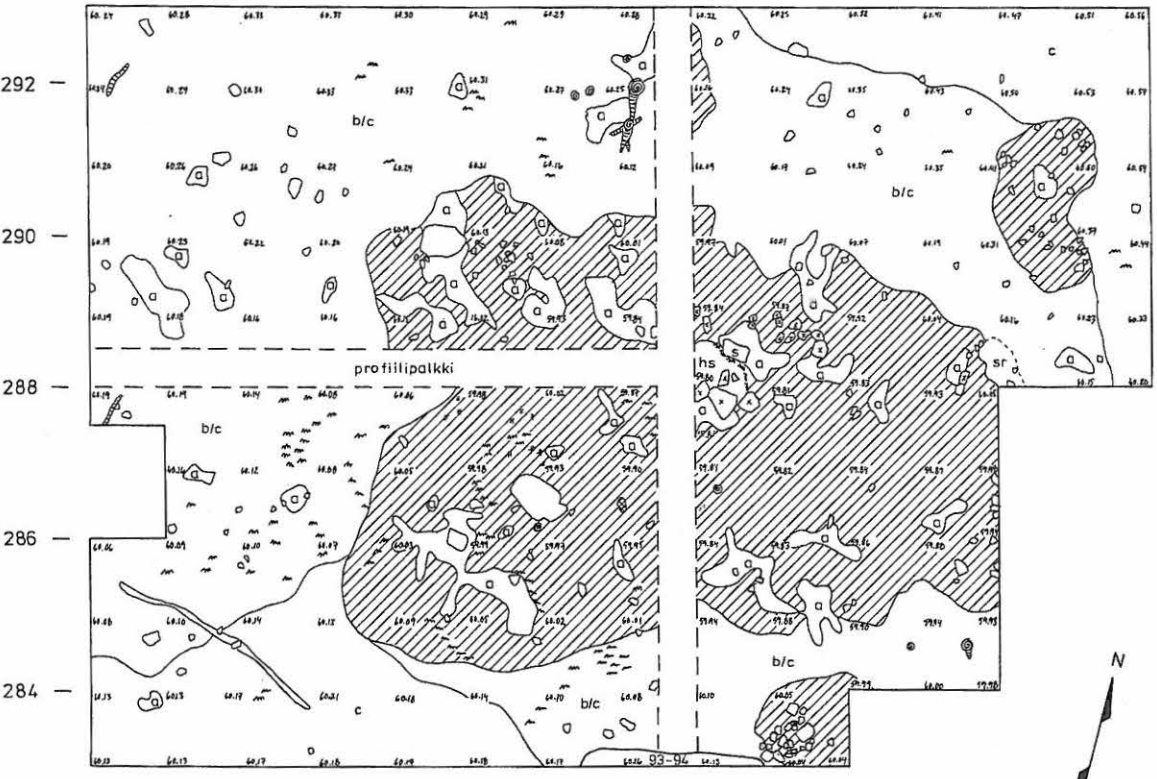
a	huuhtoutunut hiekka
b	rikastunut hiekka
c	puhdas pohjamaa
	kellertävä likamaa
	punainen palanut maa
	ruskea likamaa
	vaaleanruskea likamaa
hs	hiesu
s	savi
	kivi
	palanut kivi
	ruoste
	kanto, juuri
	korkeus m mpy

526 528 530 532 534 536 538 540

YLI-II 43
 KUUSELANKANGAS
 Petro Pesonen 2000

Tasokartta ~~1:50~~
 2 m
 Alue 1, taso 5
 Piirt. Sirpa Leskinen

a	huuhtoutunut hiekka
b	rikastunut hiekka
c	puhdas pohjamaa
	punainen palanut maa
	ruskea liikamaa
	hiili
hs	hiesu
s	savi
sr	sora
	kivi
	palanut kivi
	ruoste
	kanta, juuri
	korkeus m mpy

282 -

526 | 528 | 530 | 532 | 534 | 536 | 538 | 540

YLI-II **43**
 KUUSELANKANGAS
 Petro Pesonen 2000

Tasokartta 4:50

Alue 1, taso 6
 Piirt. Sirpa Leskinen

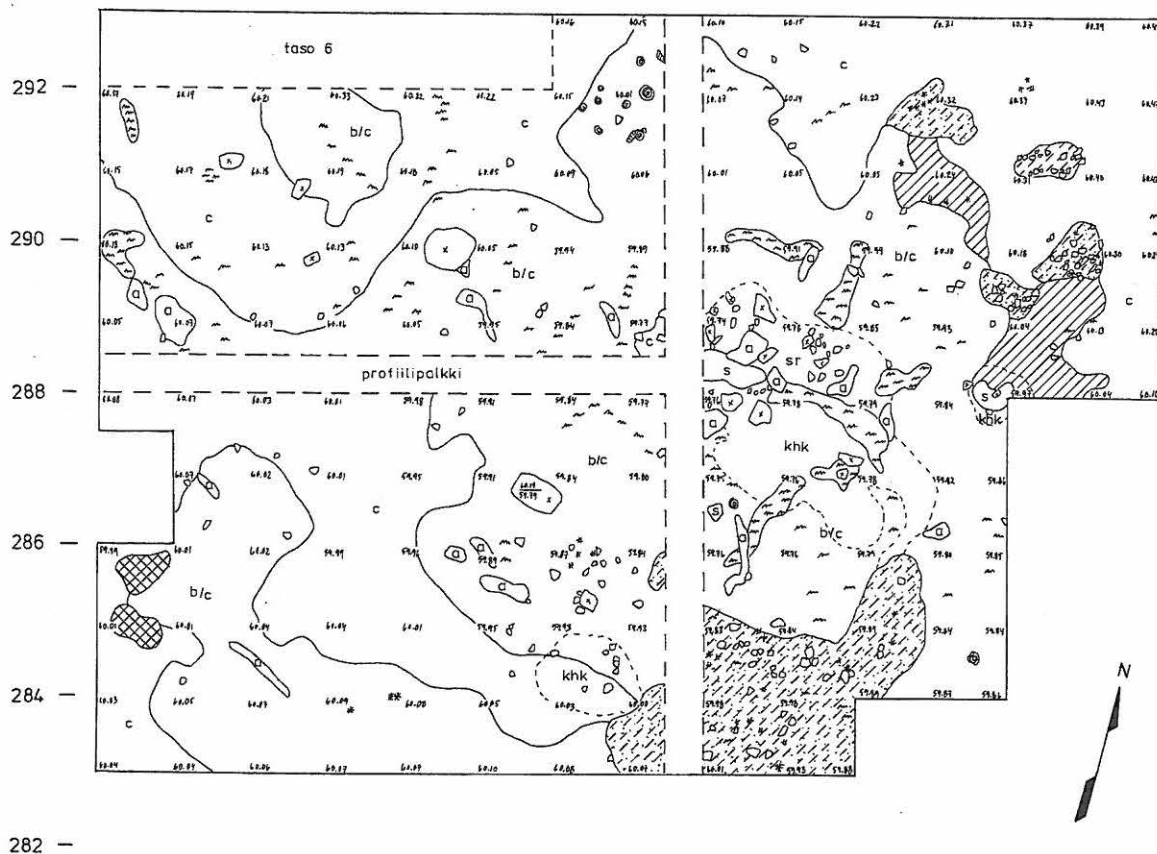
a	huuhtoutunut hiekka
b	rikastunut hiekka
c	puhdas pohjamaa
	punainen palanut maa
	punertava hiekka
	ruskea liikamaa
	vaaleanruskea liikamaa
#	punamulta
s	savi
khk	karkea hiekka
sr	sora
	kivi
	palanut kivi
	ruoste
	kanto, juuri
	korkeus m mpy

526 528 530 532 534 536 538 540

YLI-II 43
 KUUSELANKANGAS
 Petro Pesonen 2000

Tasokartta $\frac{1}{450}$

Alue 1, taso 7
 Piirt. Sirpa Leskinen

a	huuhtautunut hiekka
b	rikastunut hiekka
c	puhdas pohjamaa
	punertava hiekka
	ruskea likamaa
	harmaa likamaa
* h	hiili
#	punamulta
s	savi
khk	karkea hiekka
sr	sora
	kivi
	palanut kivi
	ruoste
	kanto, juuri
	korkeus m mpy

526 | 528 | 530 | 532 | 534 | 536 | 538 | 540

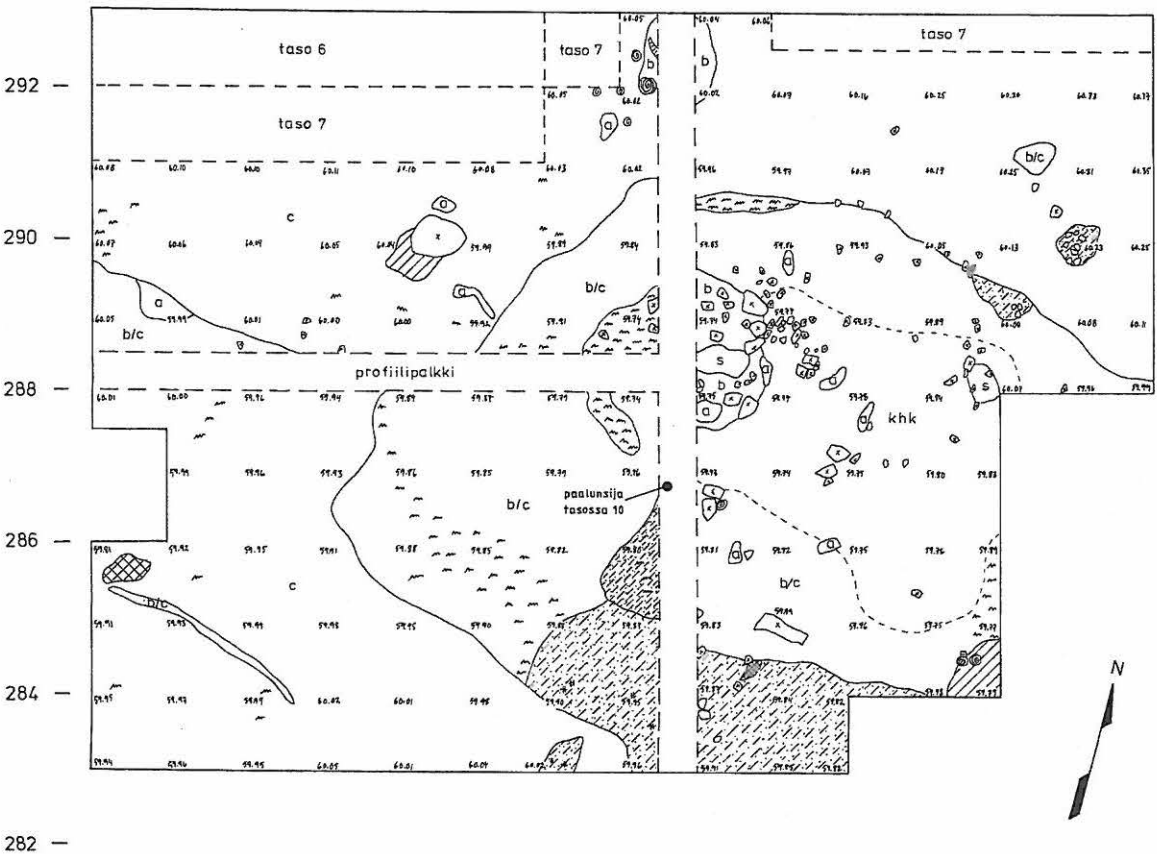
YLI-II 43
 KUUSELANKANGAS
 Petro Pesonen 2000

Tasokartta 4-50

2 m

Alue 1, taso 8

Piirt. Sirpa Leskinen

a	huuhtoutunut hiekka
b	rikastunut hiekka
c	puhdas pohjamaa
	punetava hiekka
	ruskea likamaa
	tummanharmaa likamaa
	harmaa likamaa
	punainen palanut maa
	hiili
s	savi
kkh	karkea hiekka
	kivi
	palanut kivi
	ruoste
	kanto, juuri
60-00	korkeus m mpy

YLI-II 43 KUUSELANKANGAS
Petro Pesonen 2000

Profiilikartta 1:20

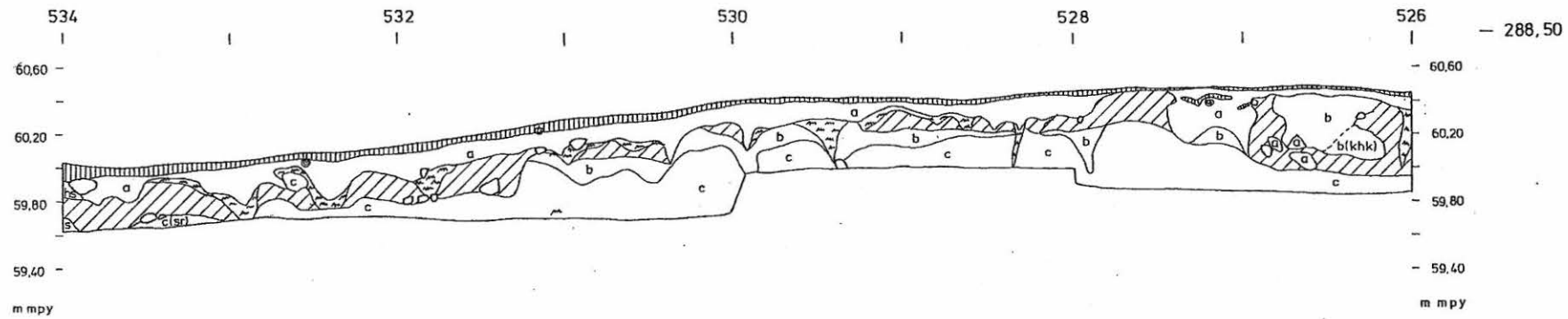
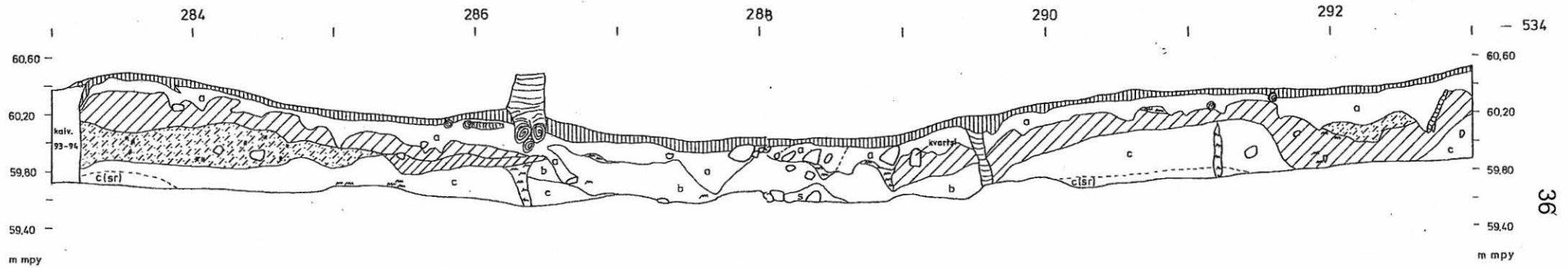
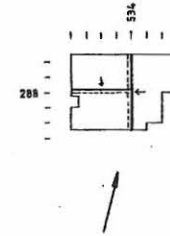
1 m

Alue 1

Profiilit 283,00 - 293,00 / 534,00 idästä
ja 288,50 / 526,00 - 534,00 pohjoisesta
Piirt. Sirpa Leskinen

	turve
	a huuhtoutunut hiekka
	b rikastunut hiekka
	c puhdas pohjamaa
	s savi
	hs hiesu
	khk karkea hiekka
	sr sora

	ruskea likamaa
	vaaleanruskea likamaa
	harmaa likamaa
	hiili
	kivi
	ruoste
	juuri

YLI-II **43**
 KUUSELANKANGAS
 Petro Pesonen 2000

Profiilikartta 1:20

1m

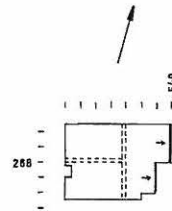
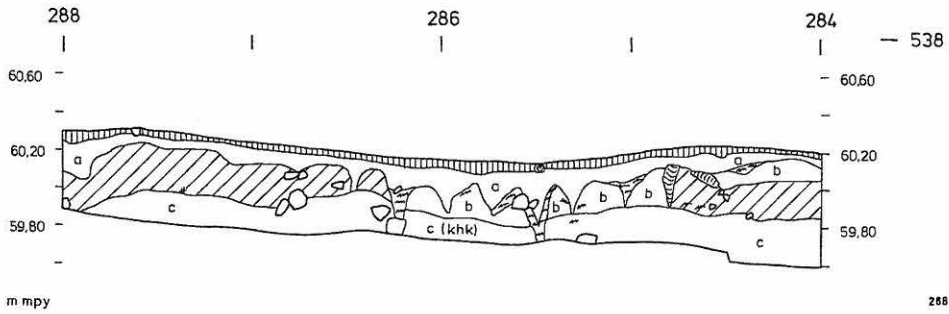
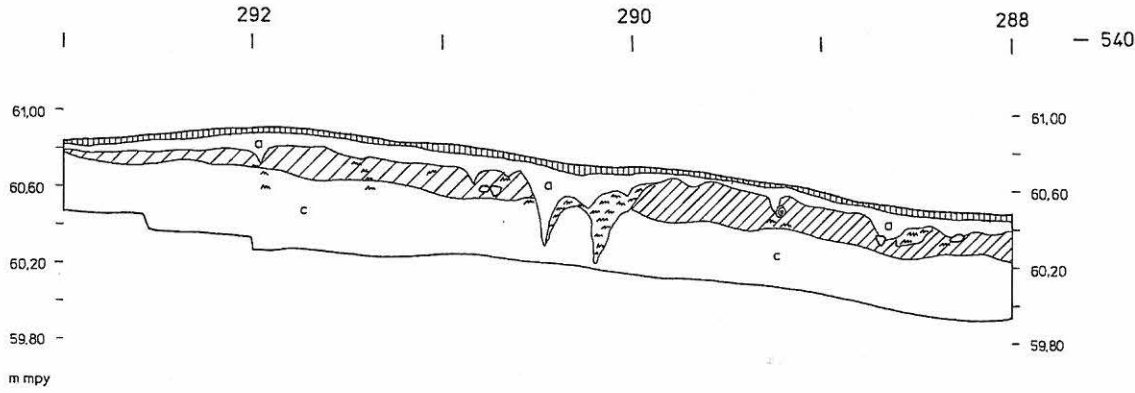
Alue 1

Profiilit 288,00-293,00/540,00

ja 284,00-288,00/538,00

lännessä

Piirt. Sirpa Leskinen

	turve
	huuhtoutunut hiekka
	rikastunut hiekka
	puhdas pohjamaa
	karkea hiekka
	ruskea liikamaa
	vaaleanruskea liikamaa
	hiili
	kivi
	ruoste
	juuri

YLI-II 43 KUUSELANKANGAS

Petro Pesonen 2000

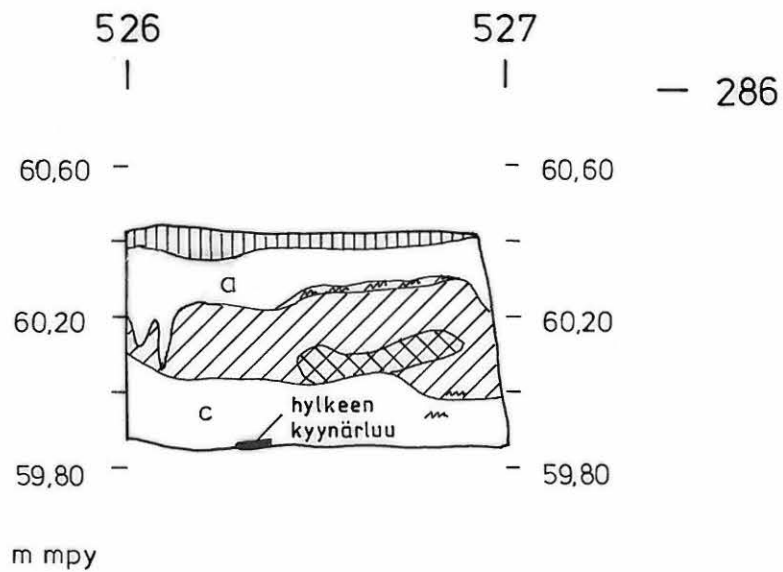
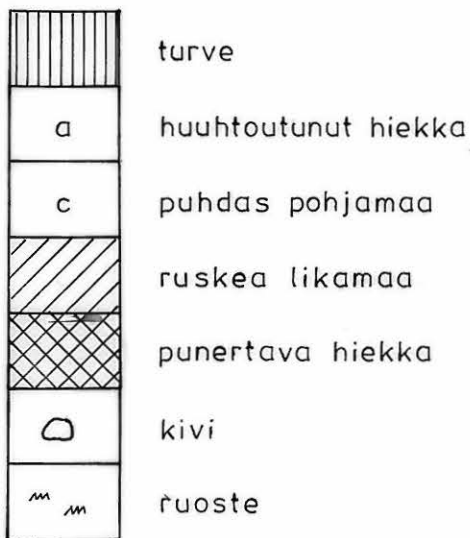
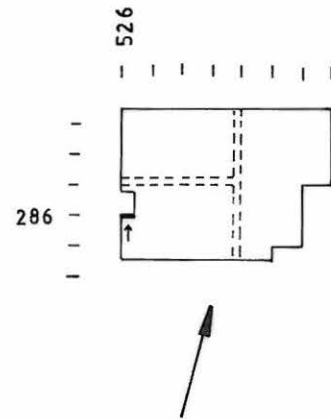
Profiilikartta 1:20

Alue 1

Profiili 286,00 / 526,00 - 527,00 etelästä

Piirt. Sirpa Leskinen

YLI-II [43] KUUSELANKANGAS 39

Petro Pesonen 2000

Rakennekartta 1:100

Alue 1, taso 2

Piirt. & digit. Sirpa Leskinen

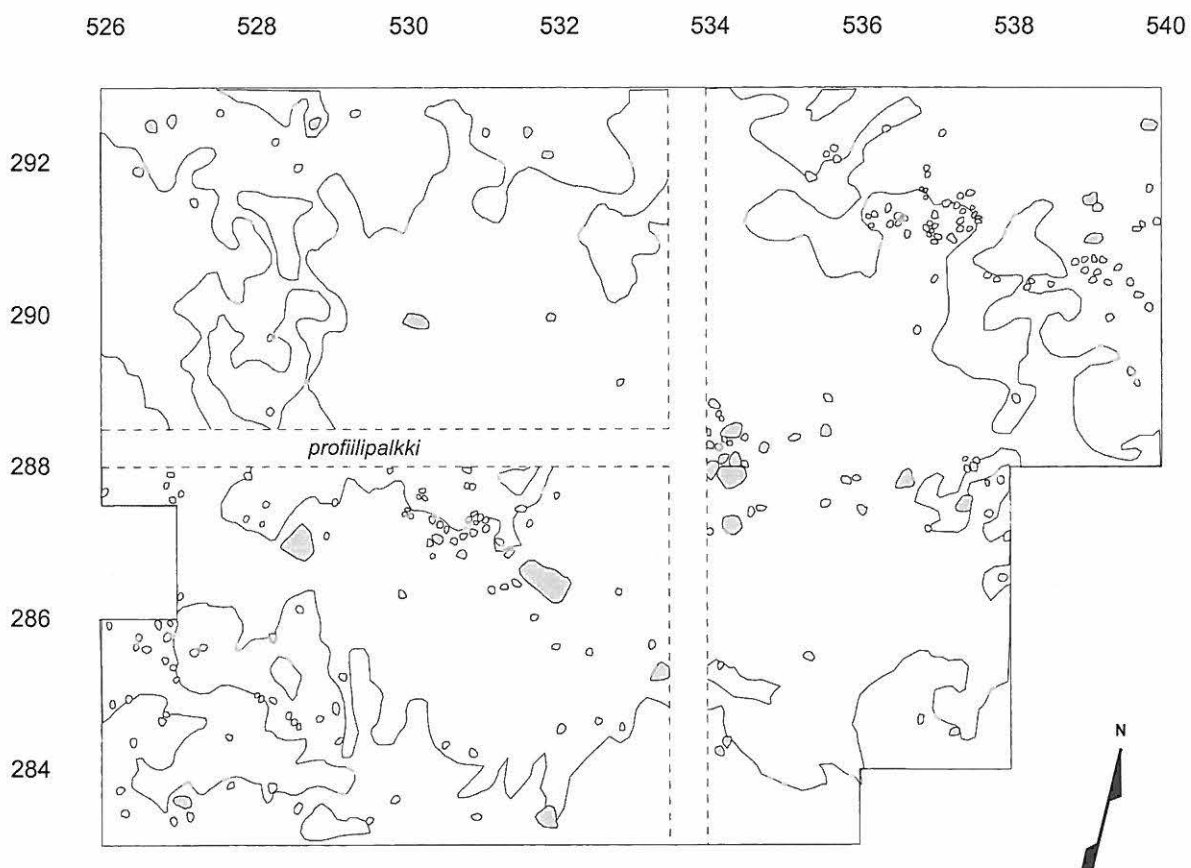
 2 m

huhhtoutunut maa

tasossa oleva kivi

YLI-II [43] KUUSELANKANGAS

Petro Pesonen 2000

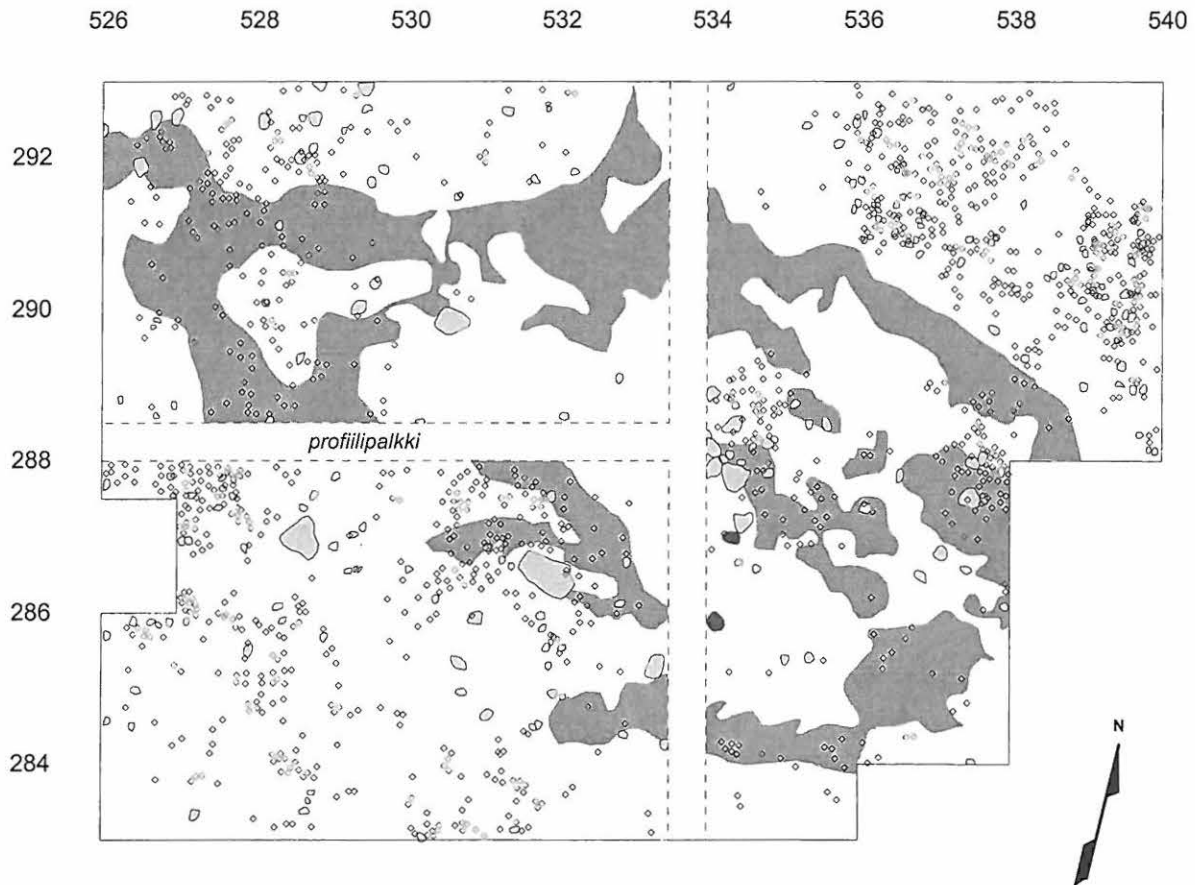
40

Rakennekartta 1:100

Alue 1, taso 3 ja kerrokset 2-3

Piirt. & digit. Sirpa Leskinen

 2 m

YLI-II [43] KUUSELANKANGAS

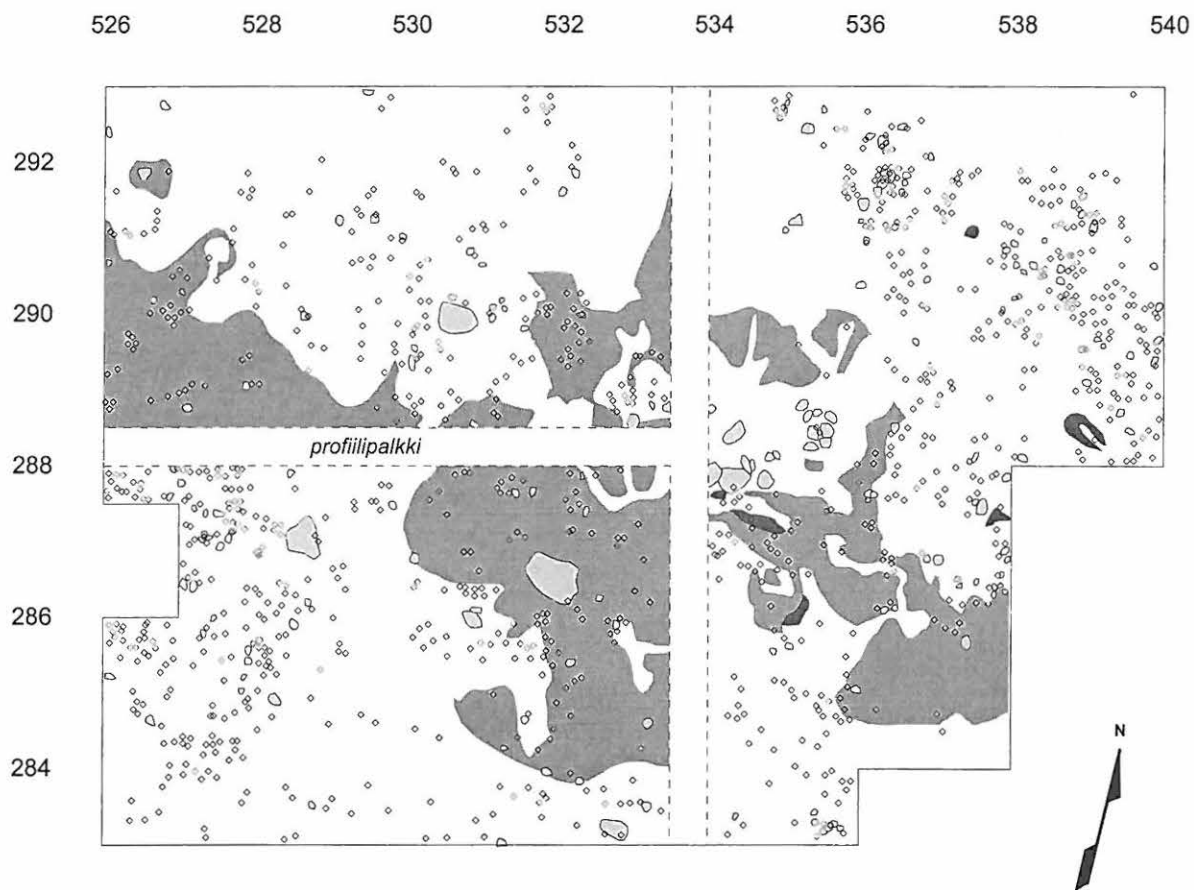
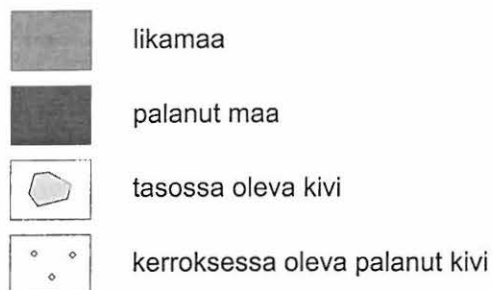
Petro Pesonen 2000

Rakennekartta 1:100

Alue 1, taso ja kerros 4

Piirt. & digit. Sirpa Leskinen

 2 m

YLI-II [43] KUUSELANKANGAS

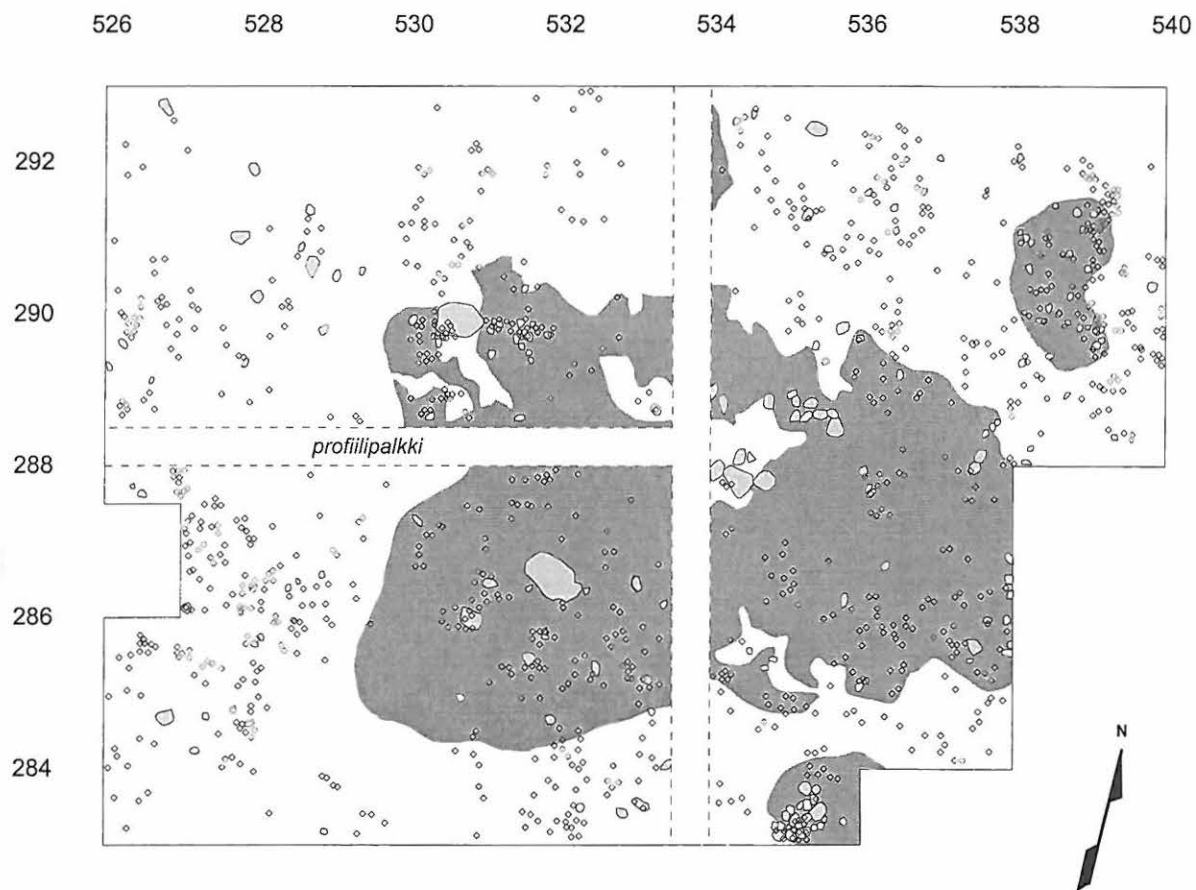
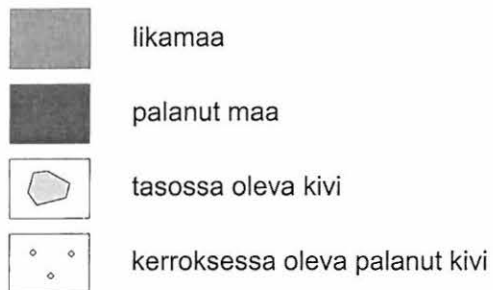
Petro Pesonen 2000

Rakennekartta 1:100

Alue 1, taso ja kerros 5

Piirt. & digit. Sirpa Leskinen

 2 m

YLI-II [43] KUUSELANKANGAS

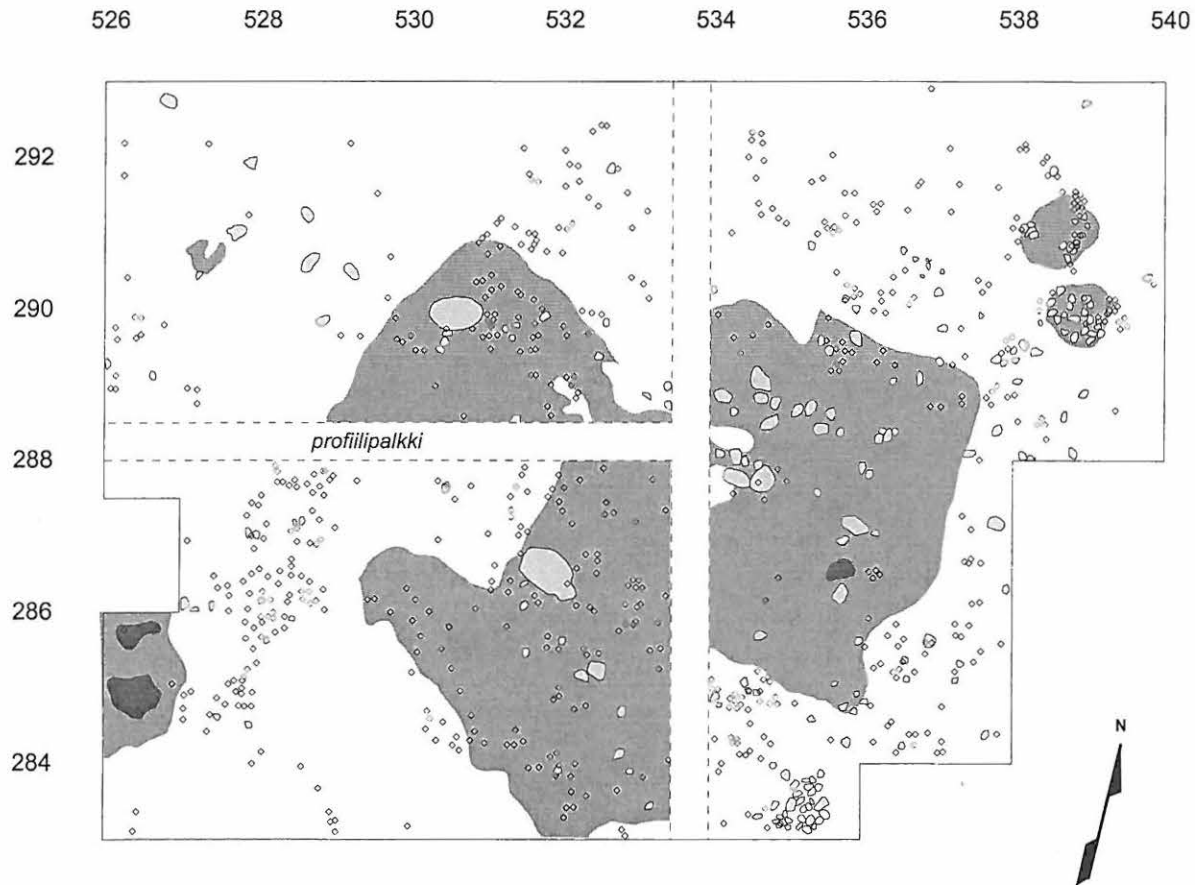
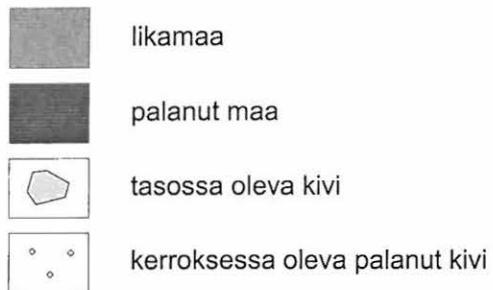
Petro Pesonen 2000

Rakennekartta 1:100

Alue 1, taso ja kerros 6

Piirt. & digit. Sirpa Leskinen

 2 m

YLI-II [43] KUUSELANKANGAS

Petro Pesonen 2000

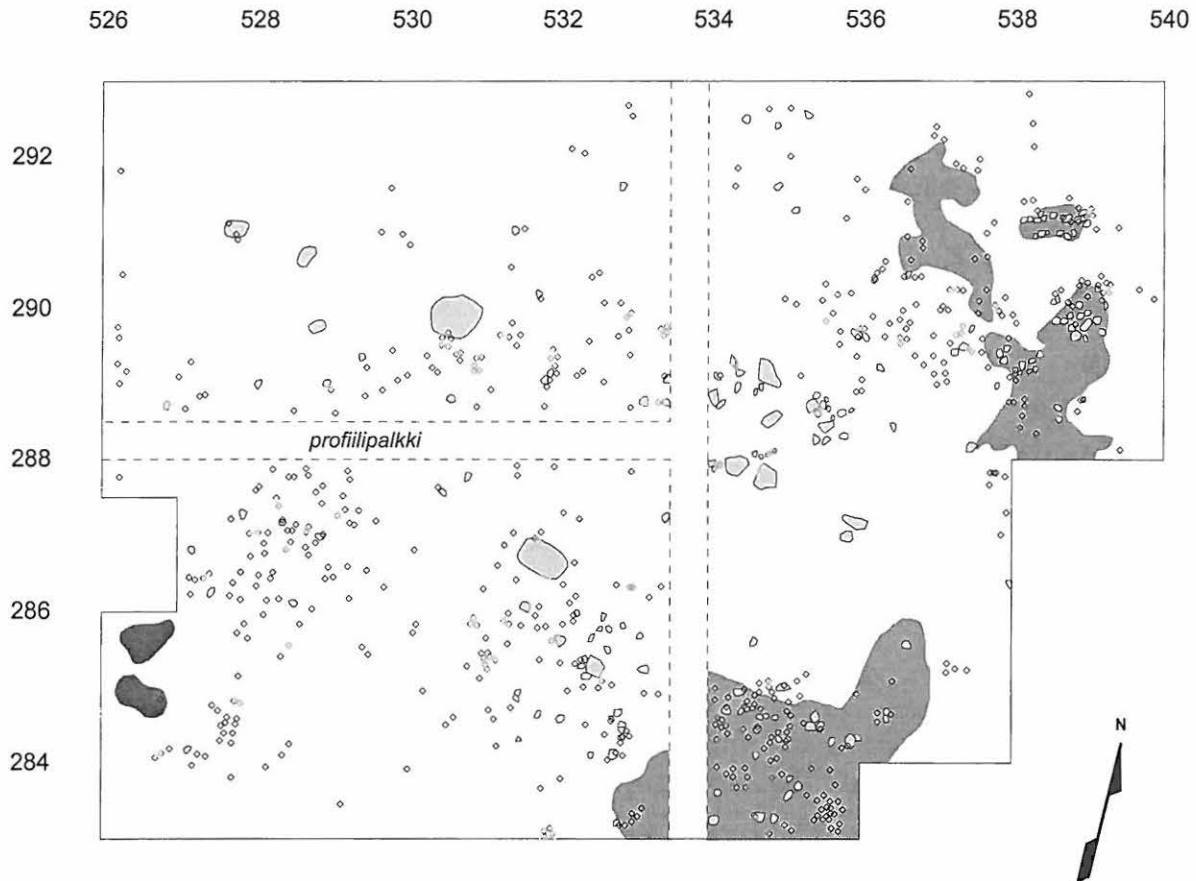
Rakennekartta 1:100

Alue 1, taso ja kerros 7

Piirt. & digit. Sirpa Leskinen

 2 m

- likamaa
- palanut maa
- tasossa oleva kivi
- kerroksessa oleva palanut kivi

YLI-II [43] KUUSELANKANGAS

Petro Pesonen 2000

45

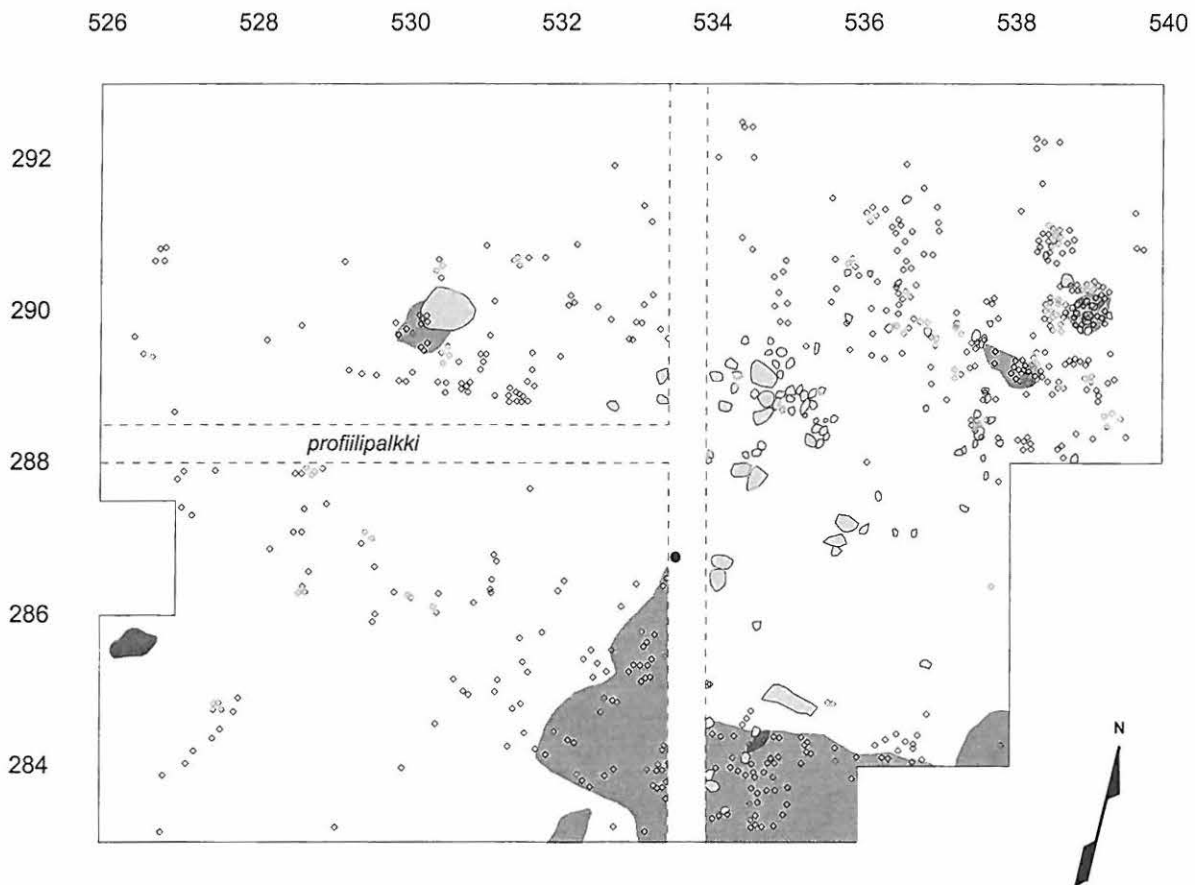
Rakennekartta 1:100

Alue 1, taso ja kerros 8

Piirt. & digit. Sirpa Leskinen

 2 m

- likamaa
- palanut maa
- tasossa oleva kivi
- kerroksessa oleva palanut kivi
- paalunsija tasossa 10

YLI-II [43] KUUSELANKANGAS

Petro Pesonen 2000

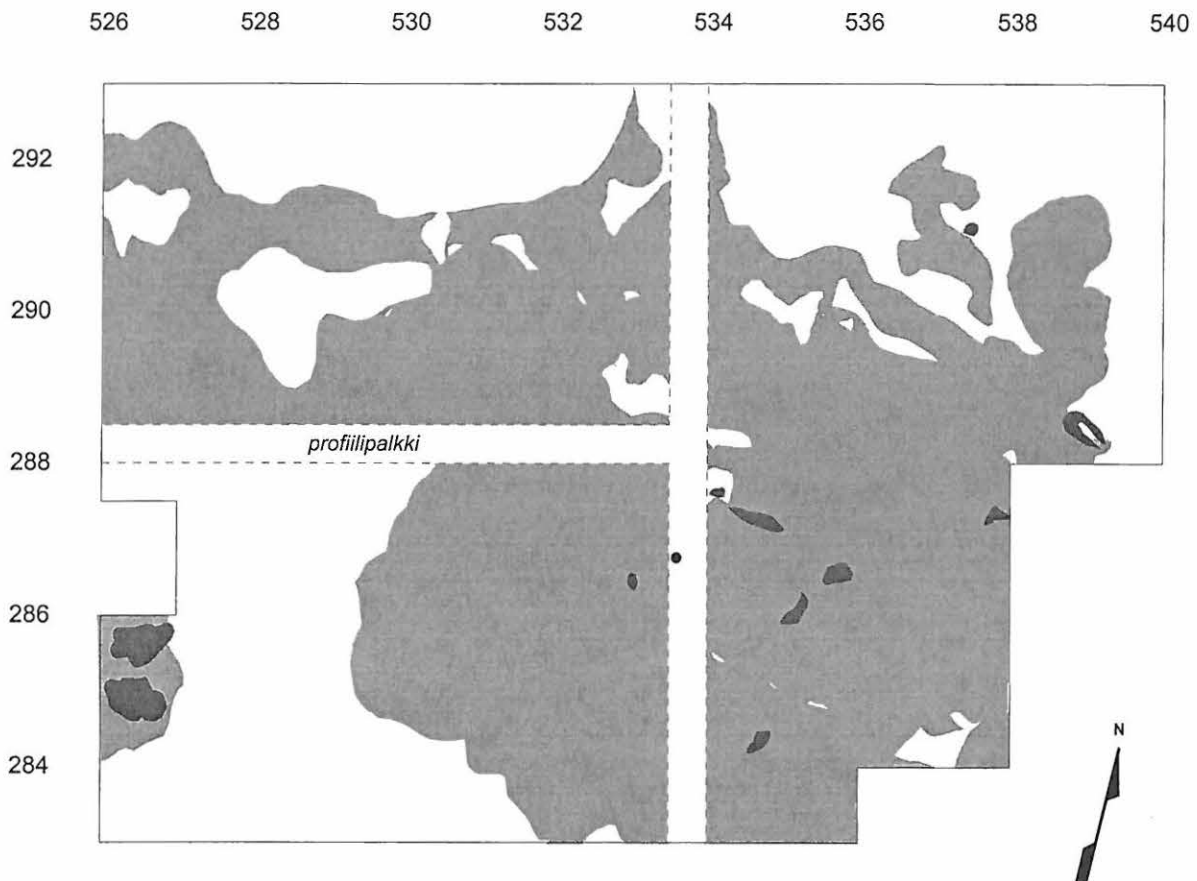
46

Rakennekartta 1:100

Alue 1, likamaa ja palanut maa, kaikki tasot

Piirt. & digit. Sirpa Leskinen

 2 m

YLI-II [43] KUUSELANKANGAS

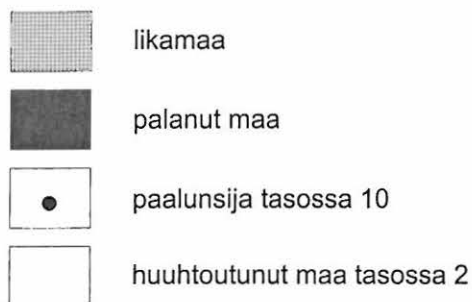
Petro Pesonen 2000

Rakennekartta 1:100

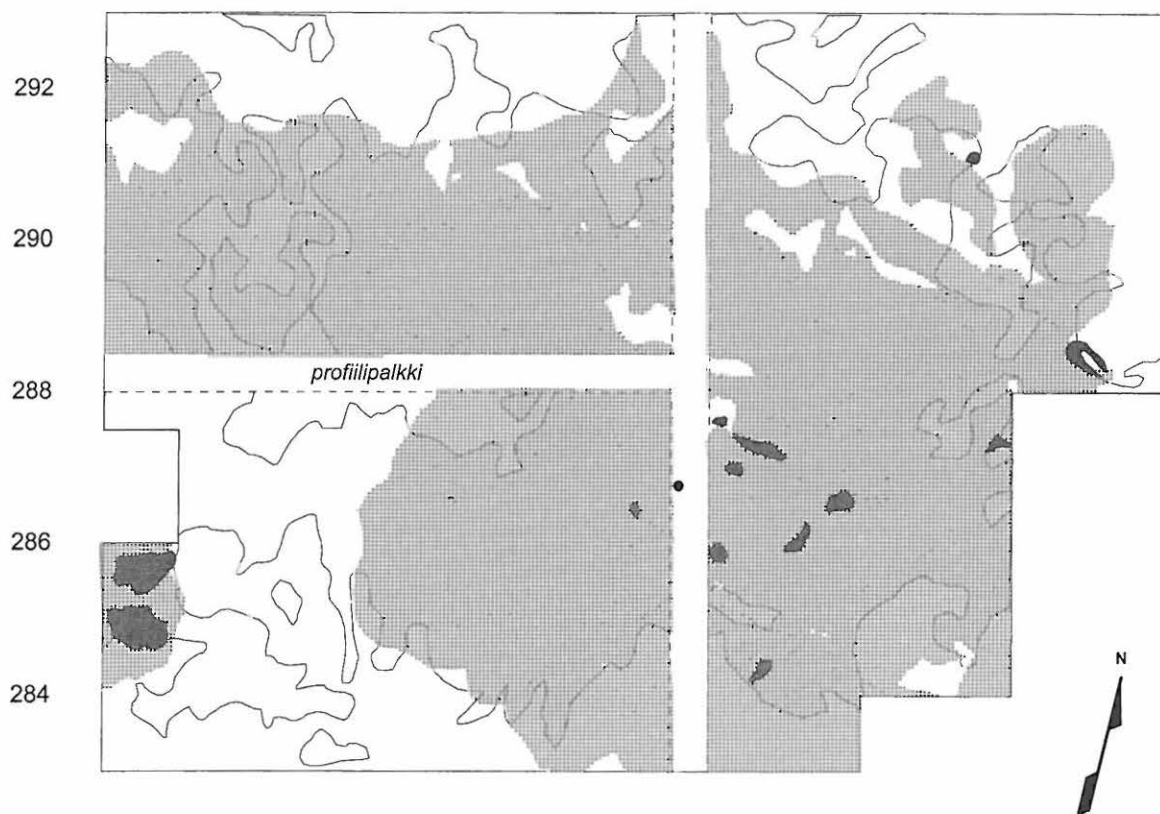
Alue 1, likamaa ja palanut maa, kaikki tasot
ja huuhtoutunut maa, taso 2

Piirt. & digit. Sirpa Leskinen

 2 m

526   528   530   532   534   536   538   540

YLI-II [43] KUUSELANKANGAS

Petro Pesonen 2000

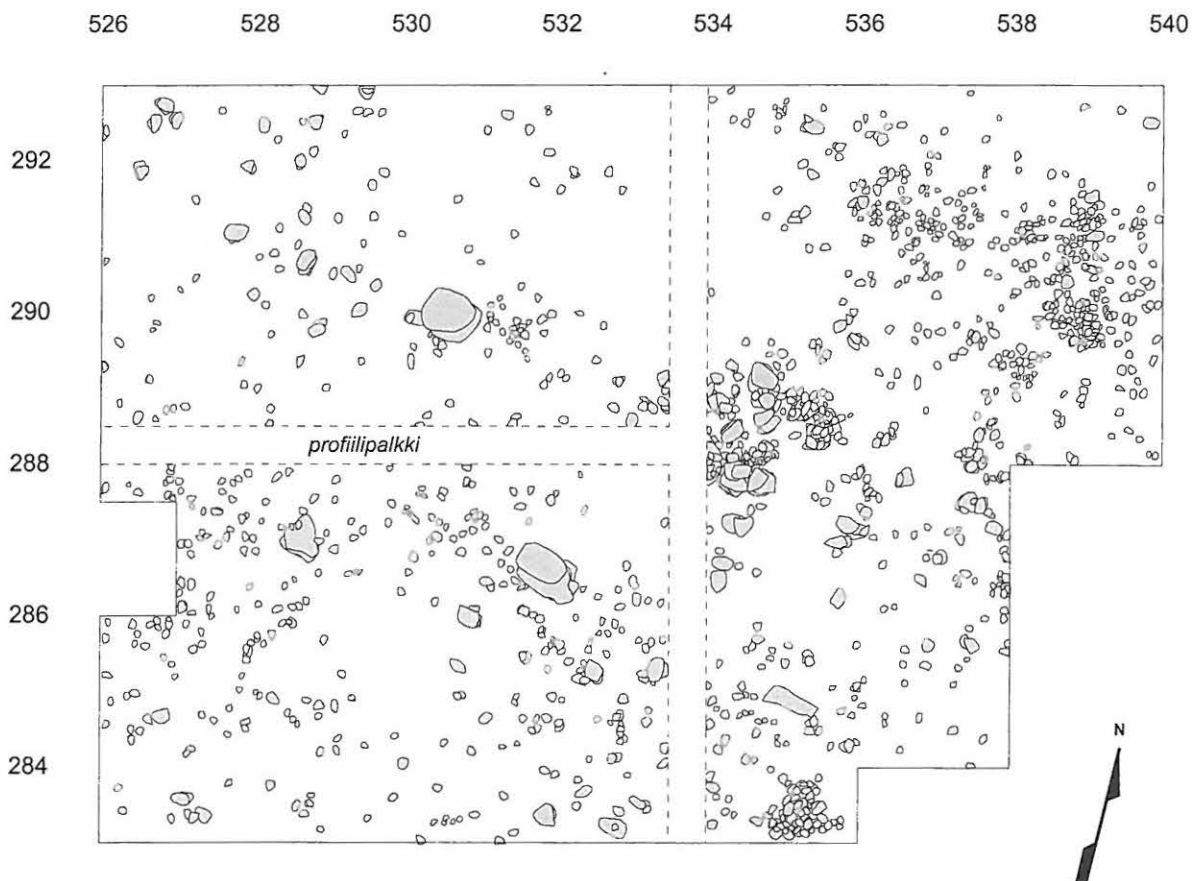
Rakennekartta 1:100

Alue 1, kivet, tasot 1-8

Piirt. & digit. Sirpa Leskinen

 2 m

 tasossa oleva kivi

YLI-II [43] KUUSELANKANGAS

Petro Pesonen 2000

Rakennekartta 1:100

Alue 1, kivet, kaikki tasot ja kerrokset

Piirt. & digit. Sirpa Leskinen

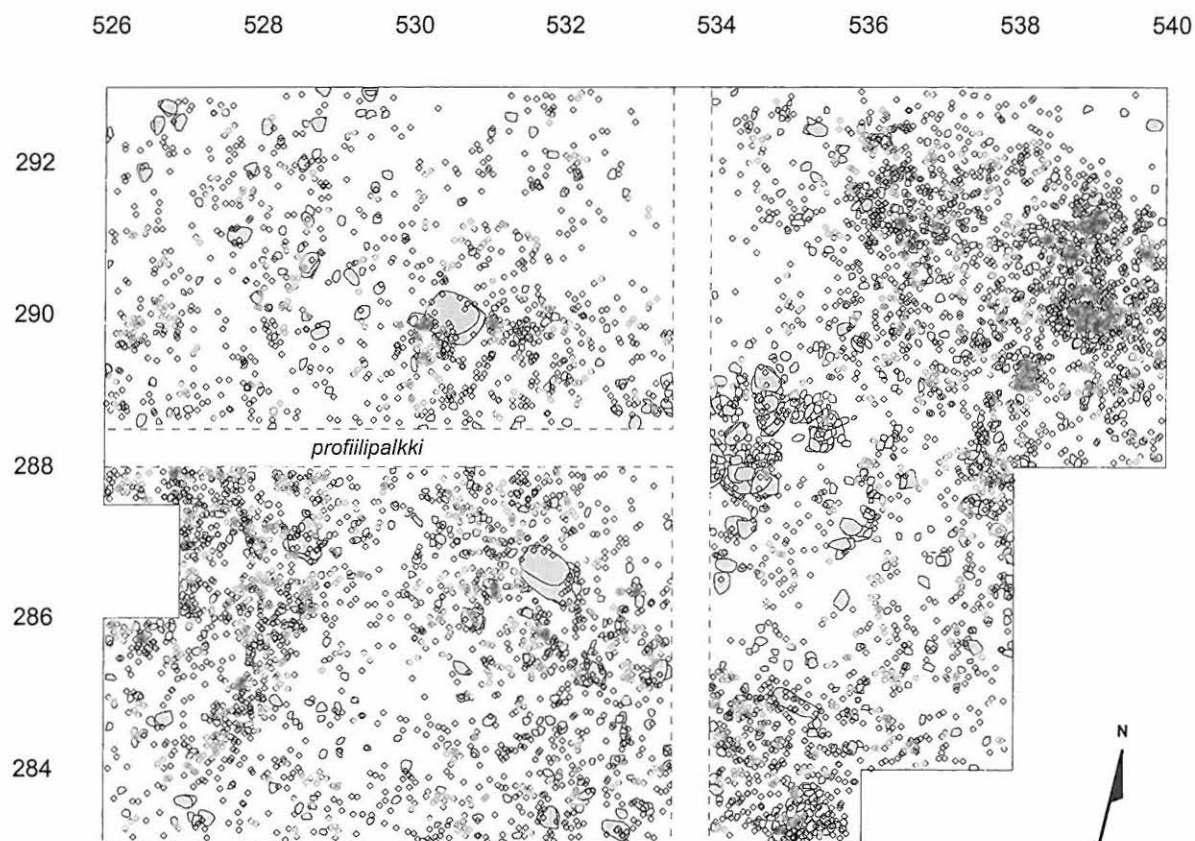
 2 m

tasossa oleva kivi

kerroksessa oleva palanut kivi

50
YLI-II [43] KUUSELANKANGAS
Petro Pesonen 2000

Levintäkartta 1:100

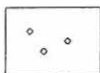
4 m

Alue 1

Palaneet kivet, kaikki kerrokset

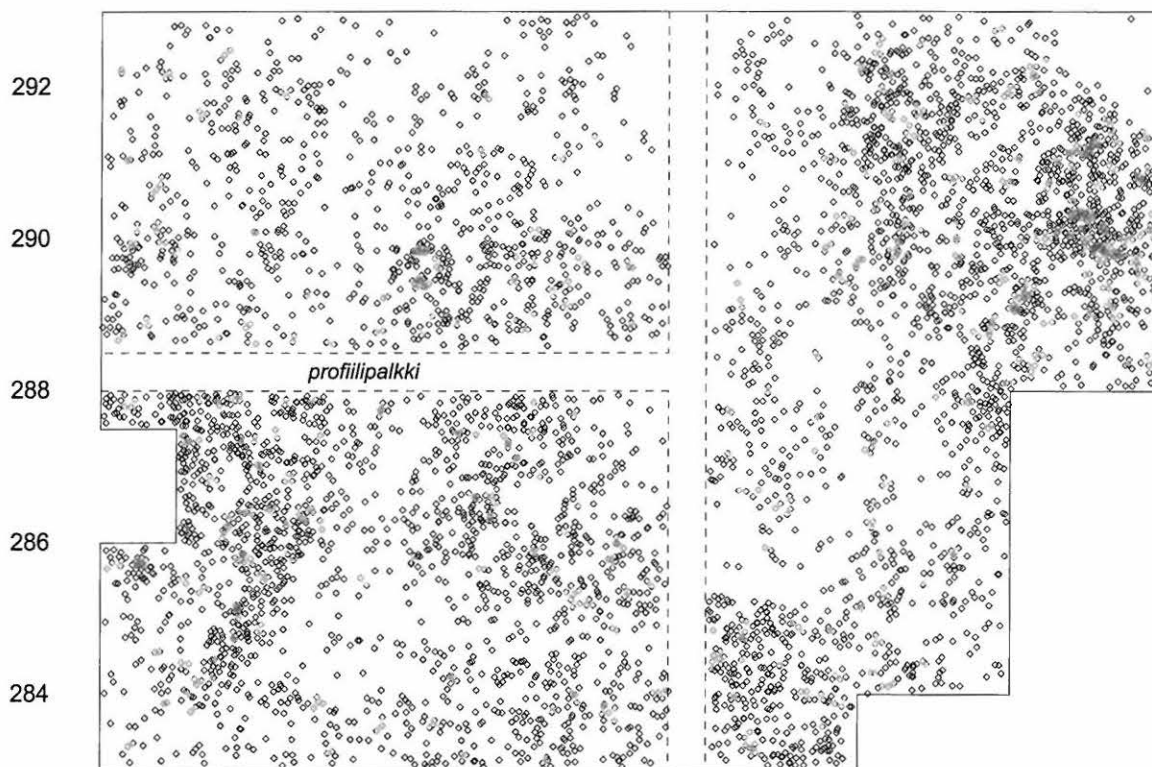
Piirt. Sirpa Leskinen ja P. Pesonen

Digit. S. Leskinen

palaneita kiviä

526   528   530   532   534   536   538   540

YLI-II [43] KUUSELANKANGAS

Petro Pesonen 2000

Levintäkartta 1:100

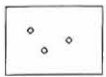
 4 m

Alue 1

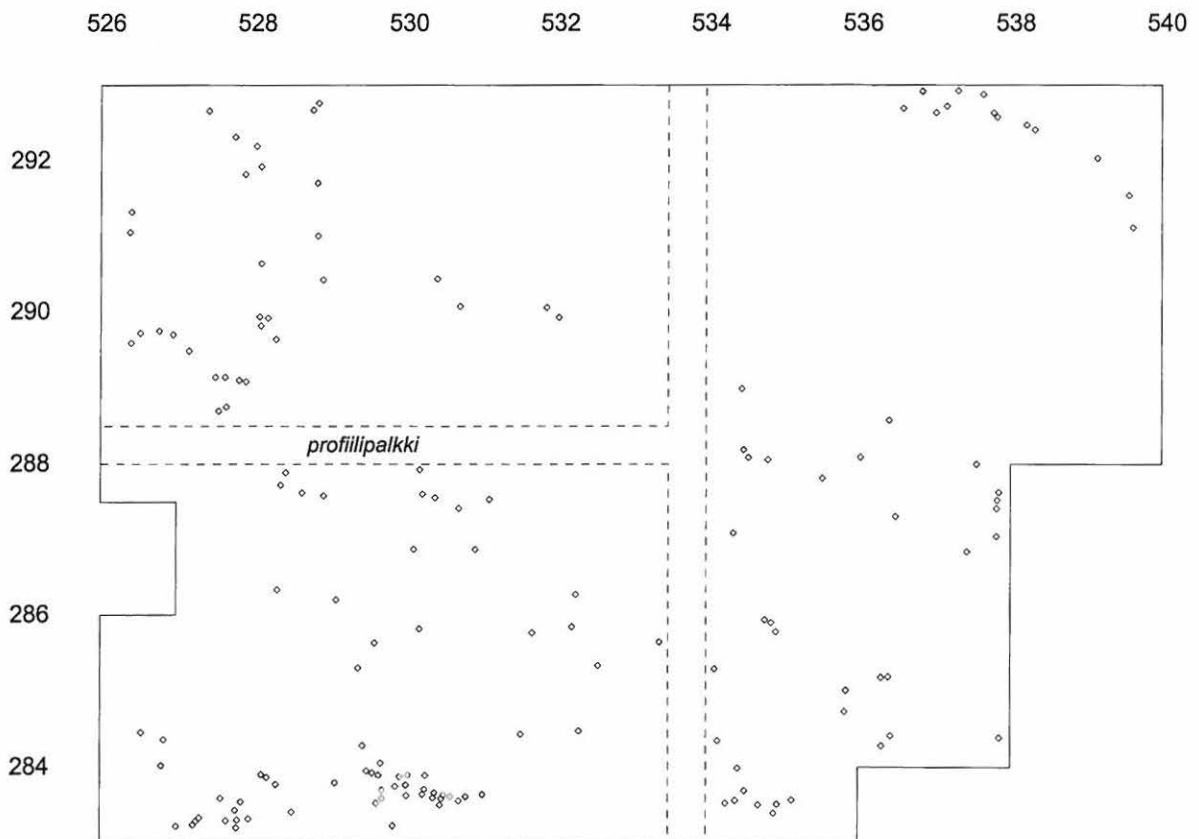
Palaneet kivet, kerrokset 0-1

Piirt. Sirpa Leskinen ja P. Pesonen

Digit. S. Leskinen

palaneita kiviä

YLI-II [43] KUUSELANKANGAS

Petro Pesonen 2000

Levintäkartta 1:100

 4 m

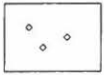
Alue 1

Palaneet kivet, kerrokset 2-3

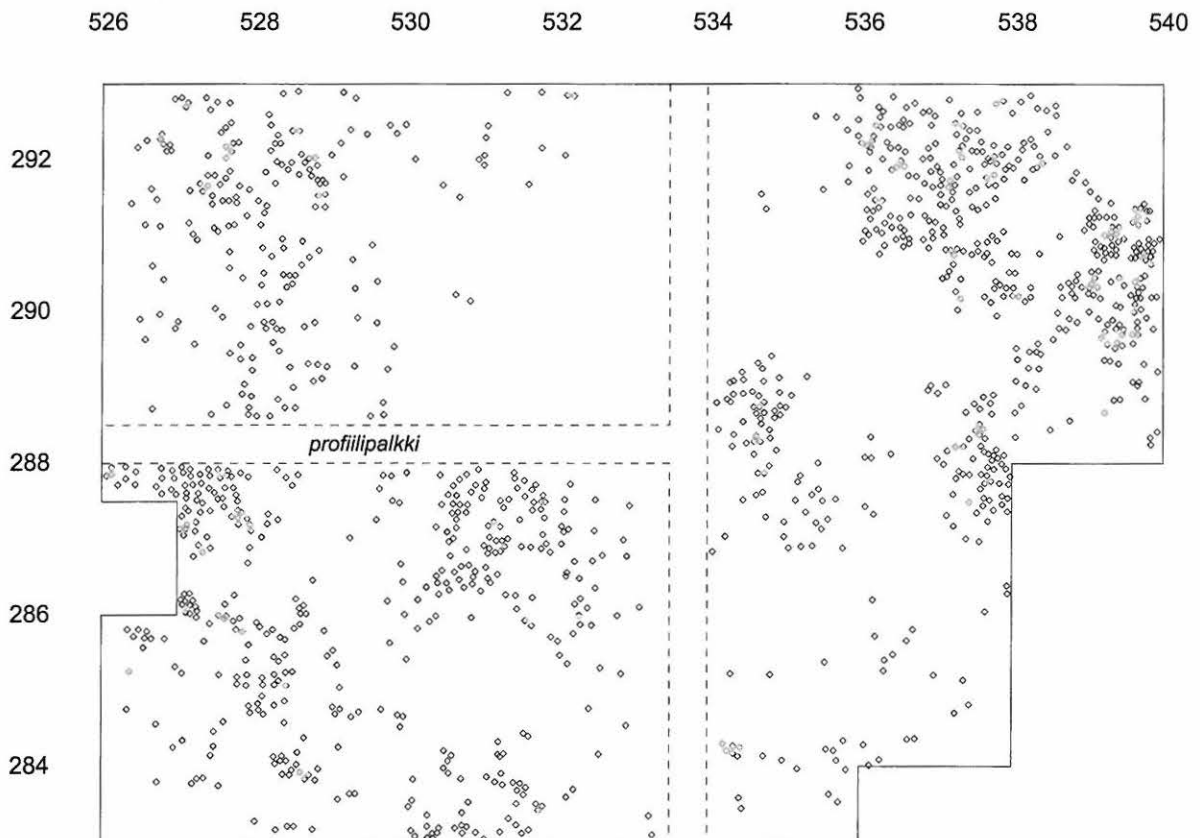
Piirt. Sirpa Leskinen ja P. Pesonen

Digit. S. Leskinen

N

palaneita kiviä

YLI-II [43] KUUSELANKANGAS

Petro Pesonen 2000

Levintäkartta 1:100

 4 m

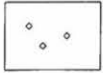
Alue 1

Palaneet kivet, kerros 4

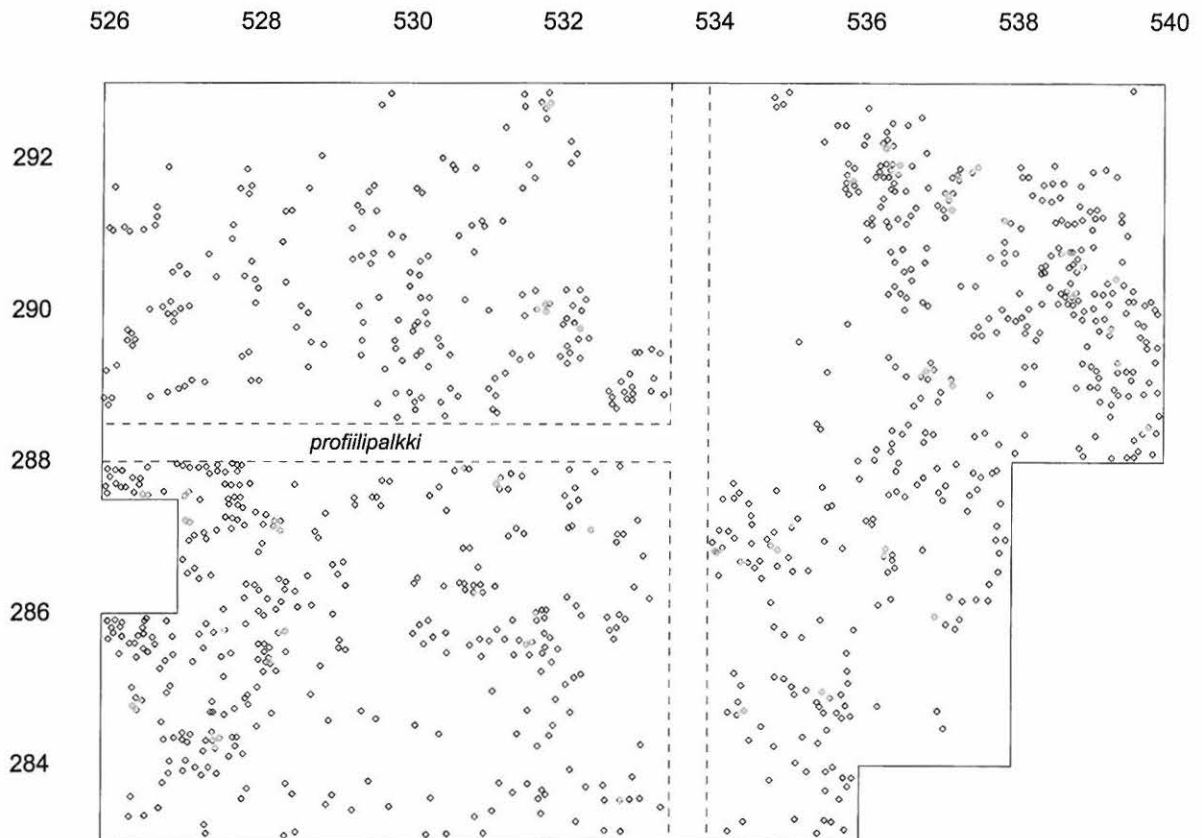
Piirt. Sirpa Leskinen ja P. Pesonen

Digit. S. Leskinen

N

palaneita kiviä

YLI-II [43] KUUSELANKANGAS

Petro Pesonen 2000

Levintäkartta 1:100

Alue 1

Palaneet kivet, kerros 5

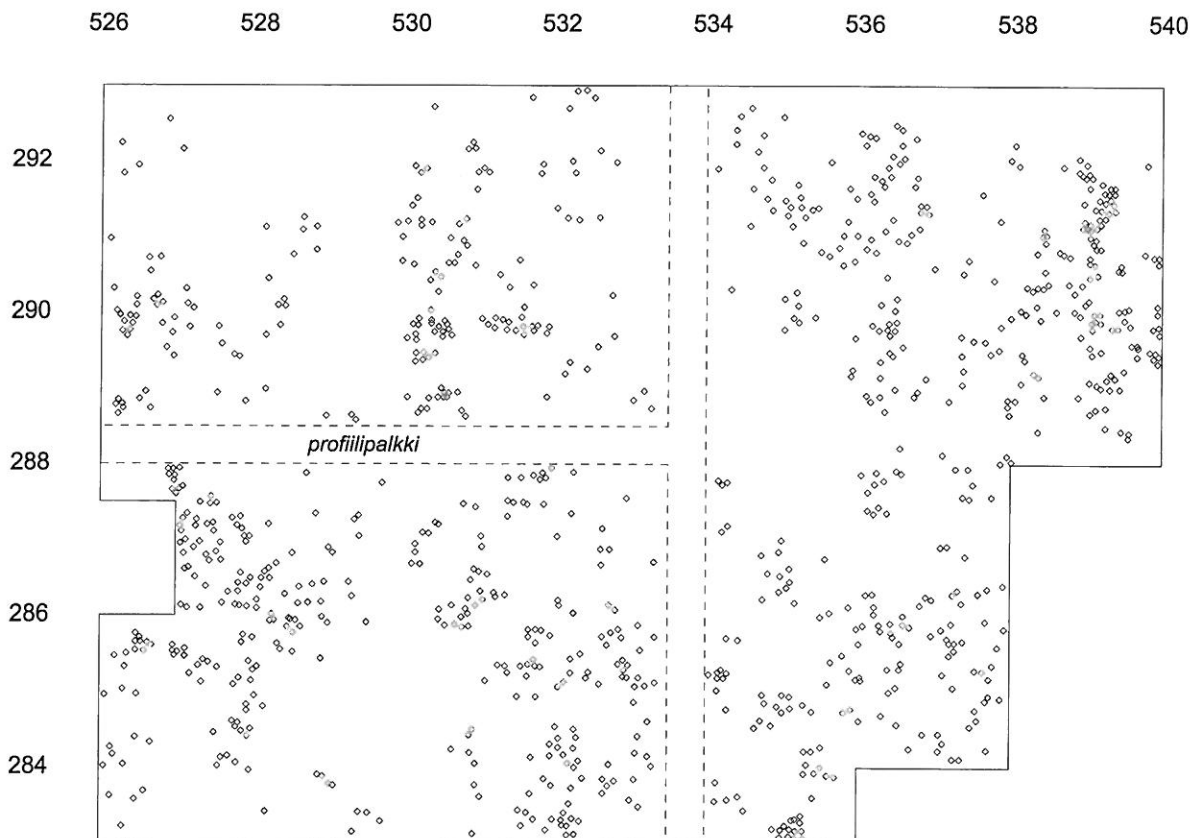
Piirt. Sirpa Leskinen ja P. Pesonen

Digit. S. Leskinen

N

palaneita kiviä

YLI-II [43] KUUSELANKANGAS

Petro Pesonen 2000

Levintäkartta 1:100

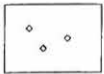
 4 m

Alue 1

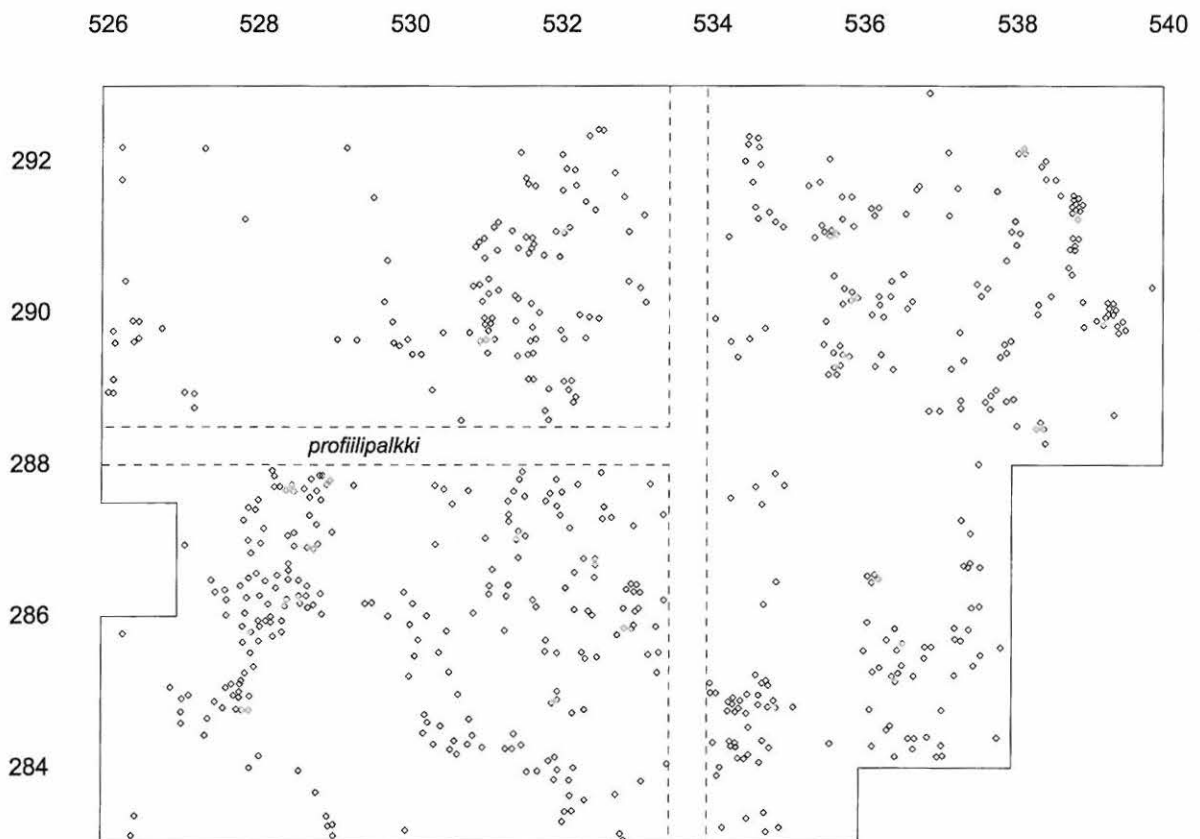
Palaneet kivet, kerros 6

Piirt. Sirpa Leskinen

Digit. S. Leskinen

palaneita kiviä

YLI-II [43] KUUSELANKANGAS

Petro Pesonen 2000

Levintäkartta 1:100

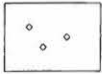
 4 m

Alue 1

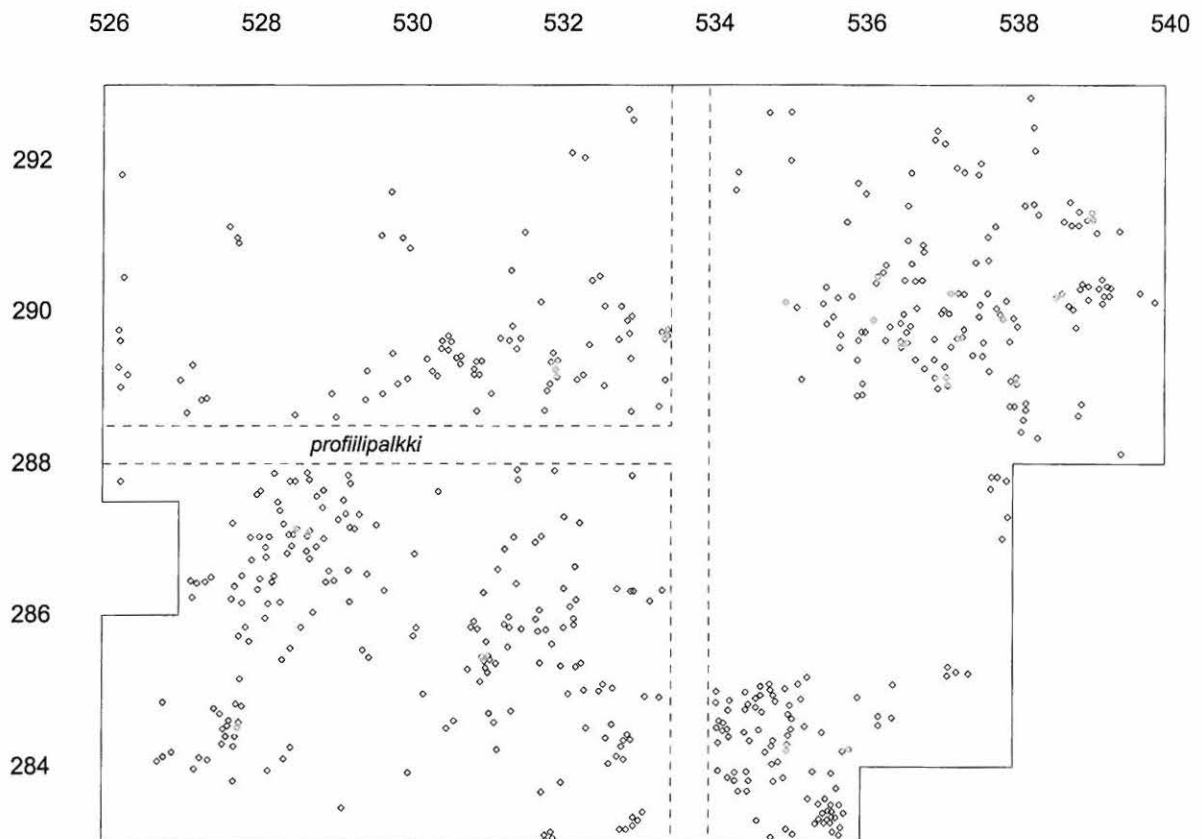
Palaneet kivet, kerros 7

Piirt. Sirpa Leskinen

Digit. S. Leskinen

palaneita kiviä

YLI-II [43] KUUSELANKANGAS

Petro Pesonen 2000

Levintäkartta 1:100

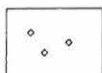
 4 m

Alue 1

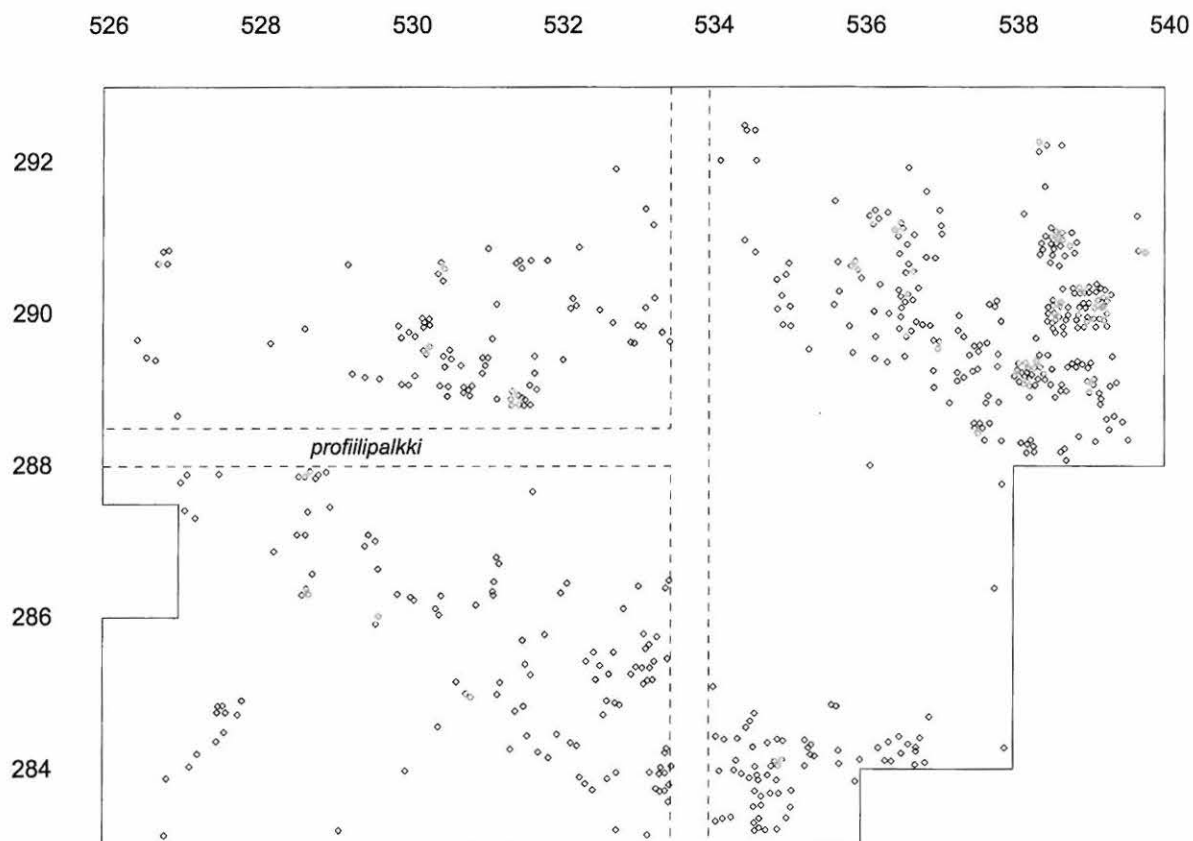
Palaneet kivet, kerros 8

Piirt. Sirpa Leskinen

Digit. S. Leskinen

palaneita kiviä

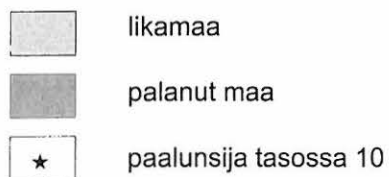
YLI-II [43] KUUSELANKANGAS

Petro Pesonen 2000

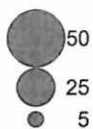
Levintäkartta 1:100

Alue 1, keramiikka

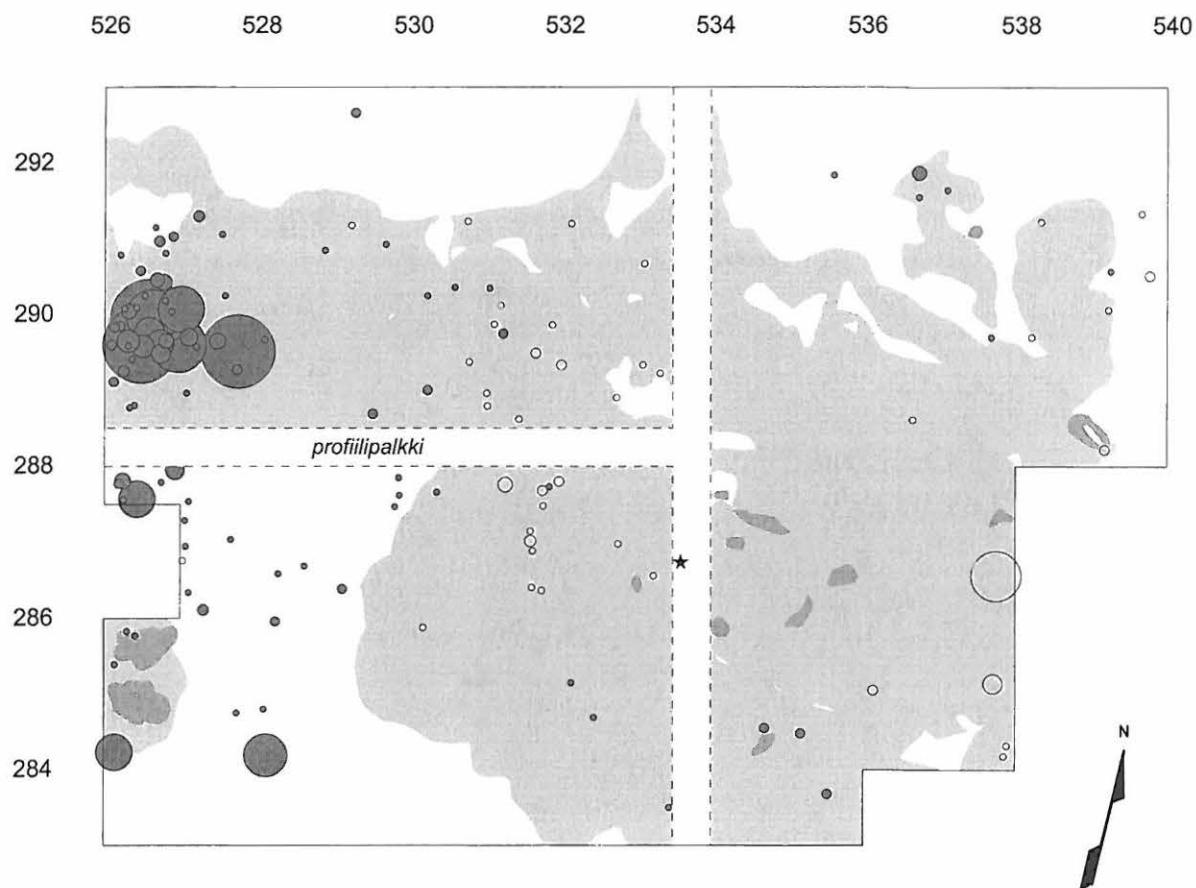
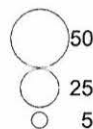
Piirt. & digit. Sirpa Leskinen ja Petro Pesonen

Kampakeramiikka (kpl)

Kierikin keramiikka (kpl)

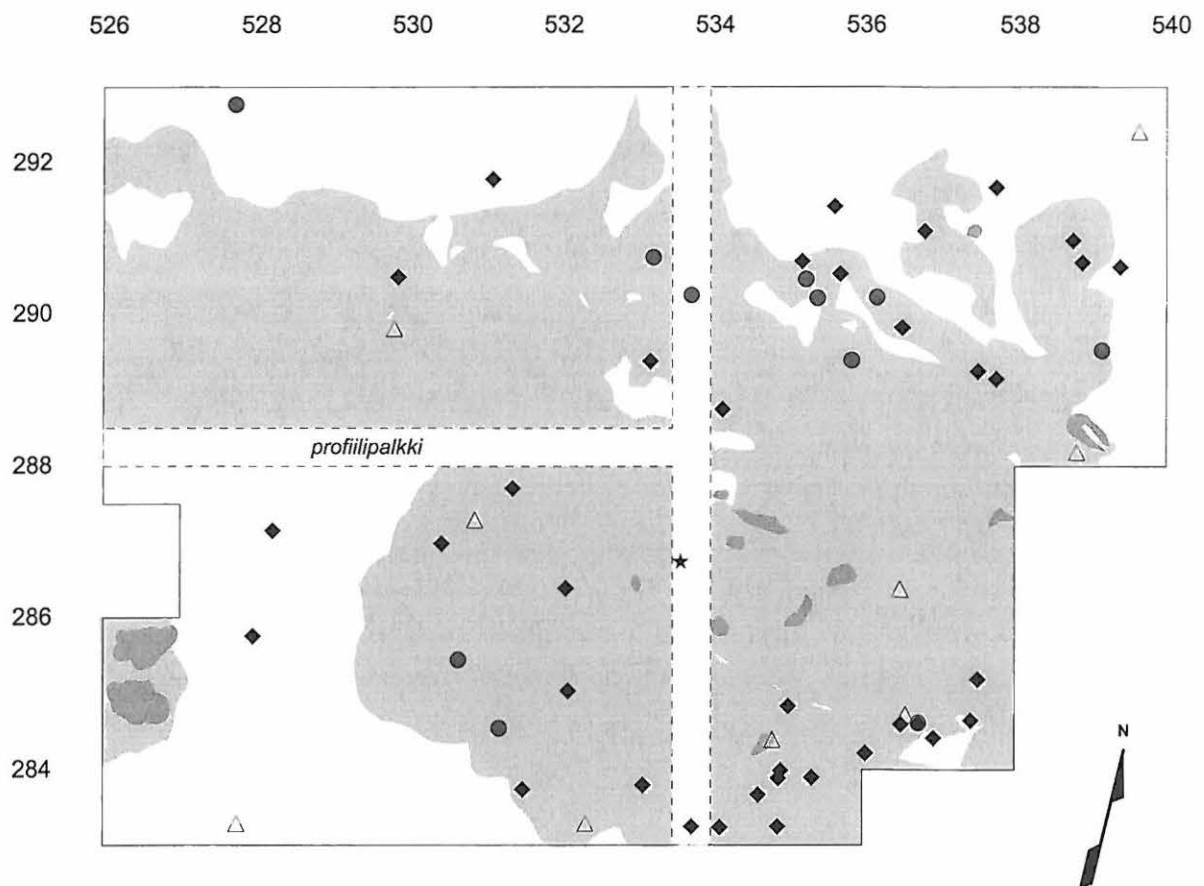
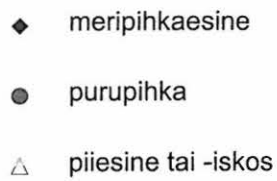
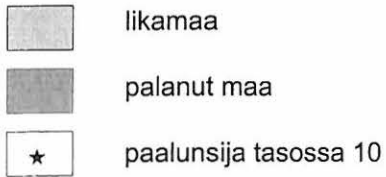
YLI-II [43] KUUSELANKANGAS

Petro Pesonen 2000

Levintäkartta 1:100

Alue 1, meripihka, purupihka ja pii (kpl)

Piirt. & digit. Sirpa Leskinen ja Petro Pesonen

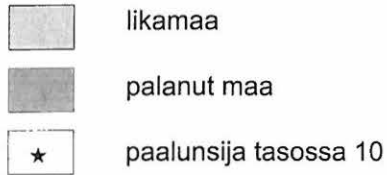
YLI-II [43] KUUSELANKANGAS

Petro Pesonen 2000

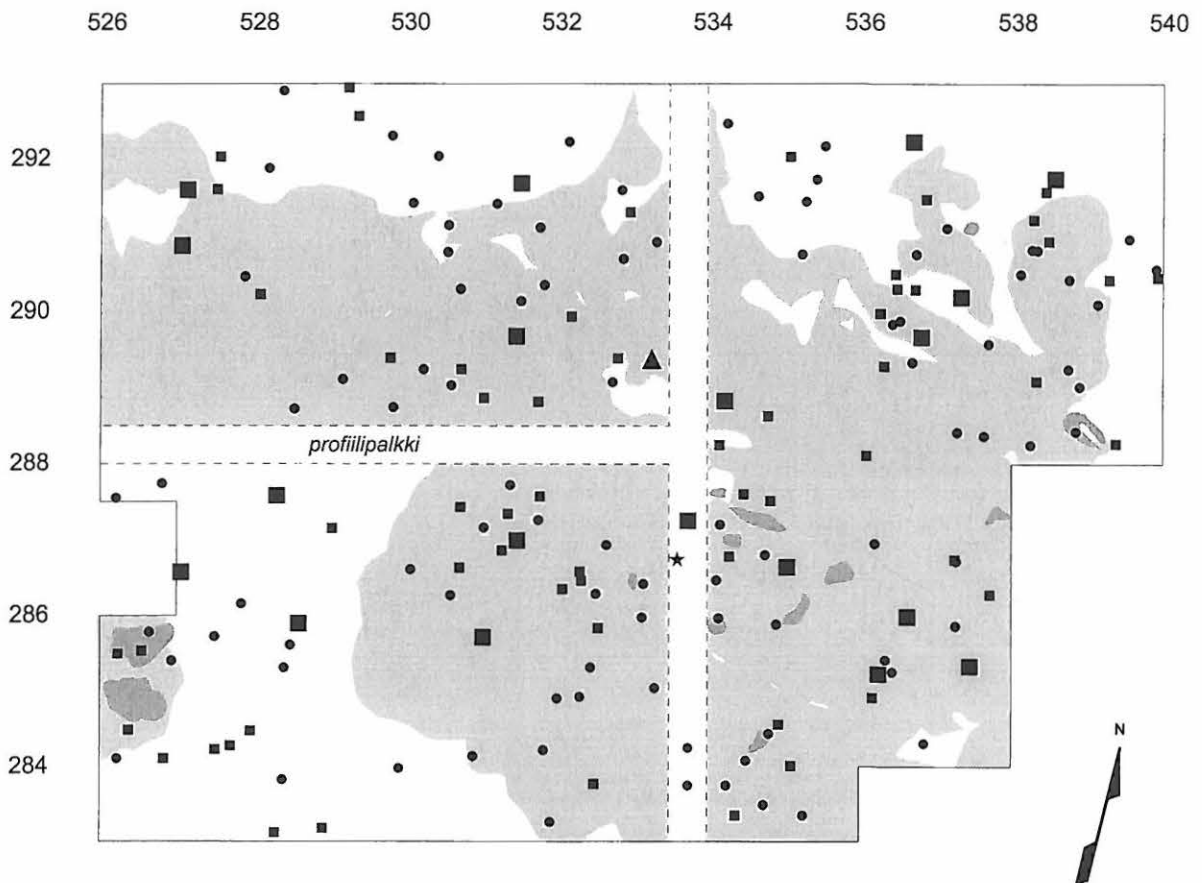
Levintäkartta 1:100

Alue 1, kivilajiesineet ja -iskokset (kpl)

Piirt. & digit. Sirpa Leskinen ja Petro Pesonen

- Kivilaji-iskoksia
- Kivilajiesine
- Kivilajiesineen katkelma
- ▲ Kivilajikappale

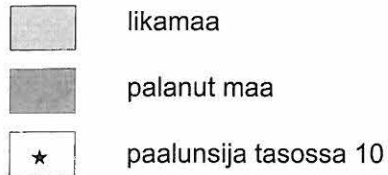
YLI-II [43] KUUSELANKANGAS

Petro Pesonen 2000

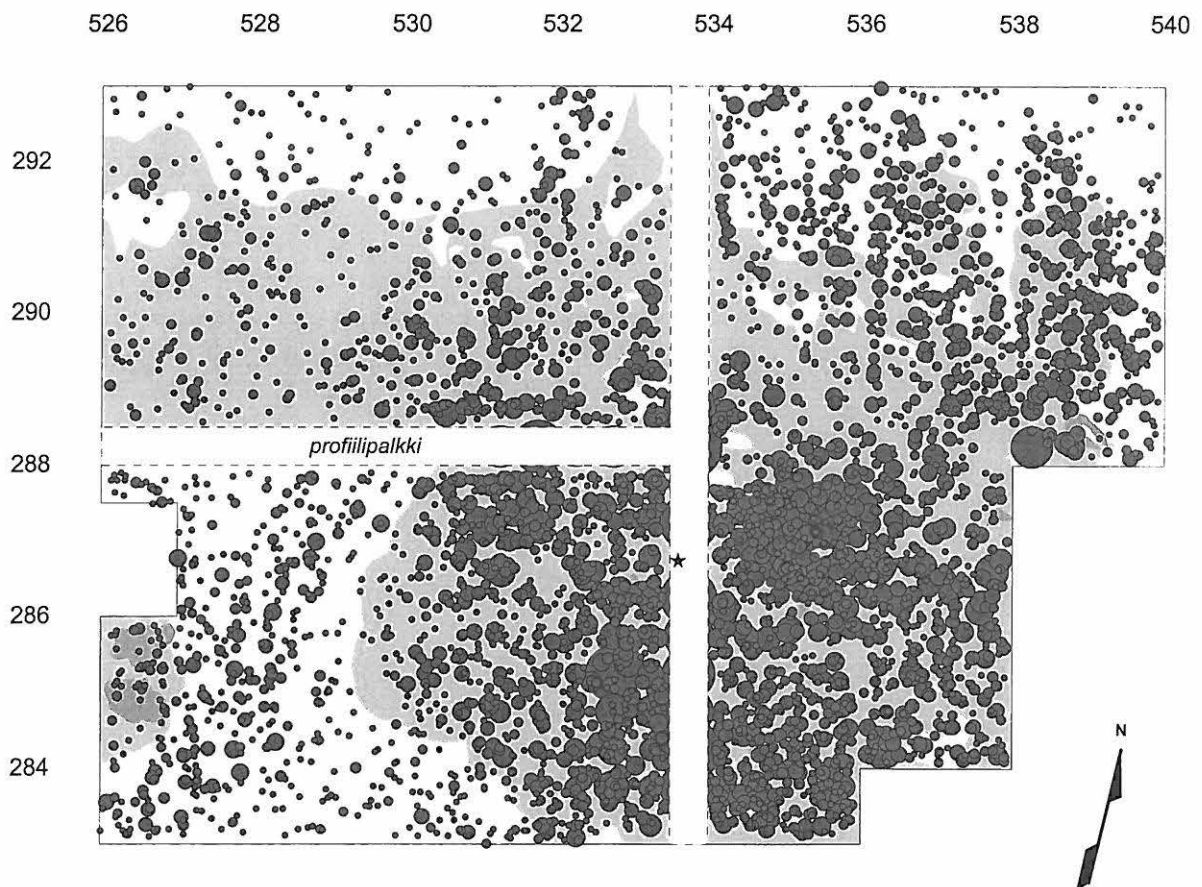
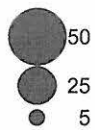
Levintäkartta 1:100

Alue 1, kvartsiesineet ja -iskokset (kpl)

Piirt. & digit. Sirpa Leskinen ja Petro Pesonen

Kvartsiesineet ja -iskokset (kpl)

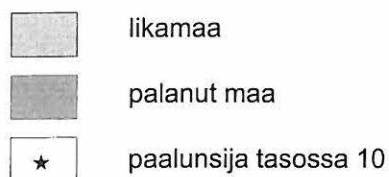
YLI-II [43] KUUSELANKANGAS

Petro Pesonen 2000

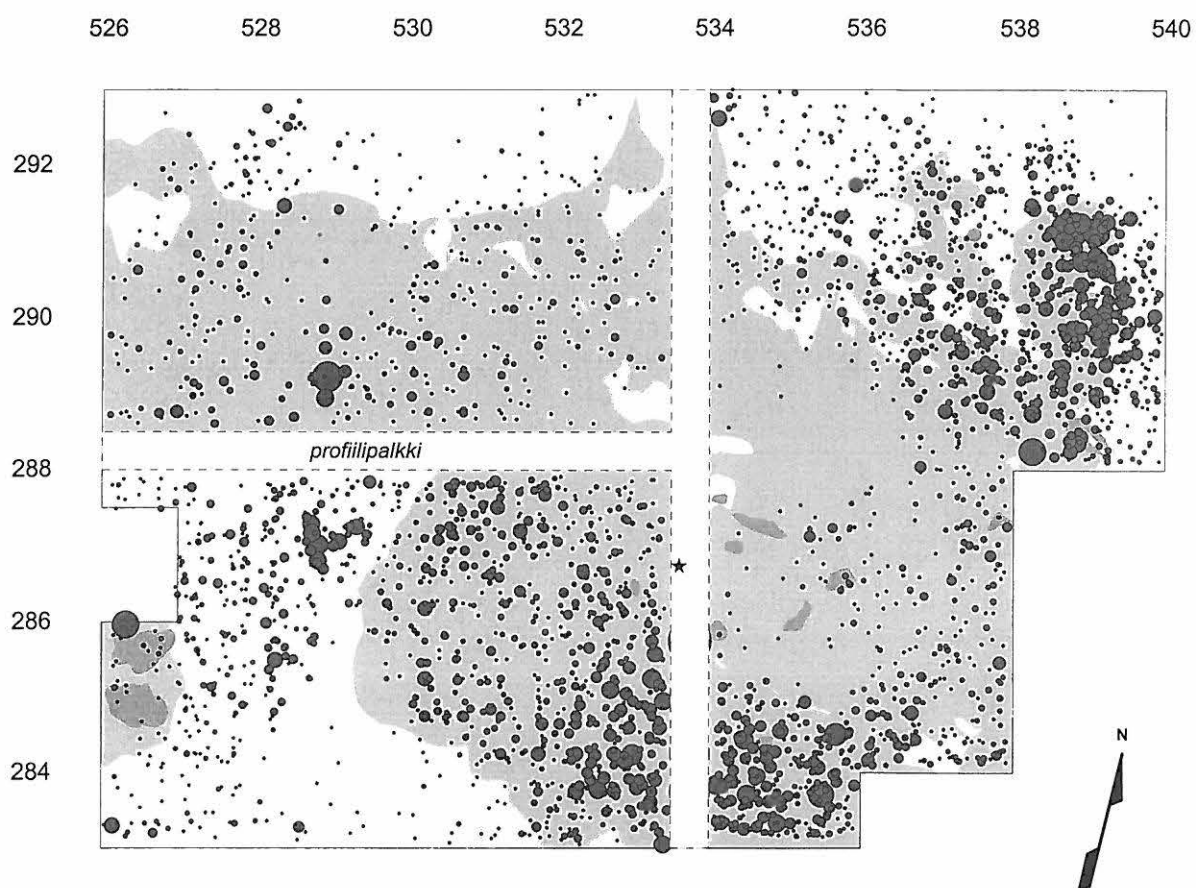
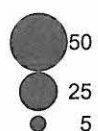
Levintäkartta 1:100

Alue 1, palanut luu (g)

Piirt. & digit. Sirpa Leskinen ja Petro Pesonen

Palanutta luuta (g)

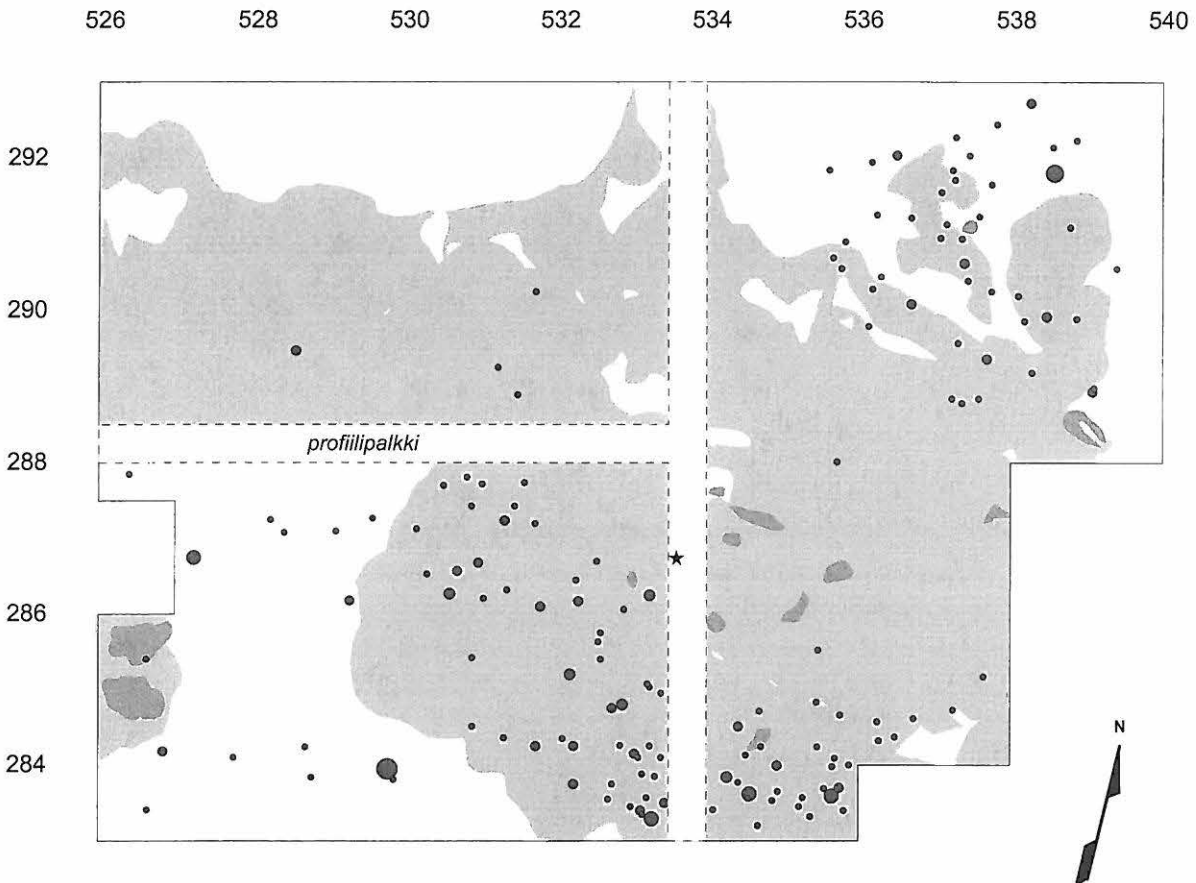
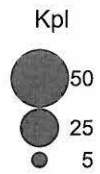
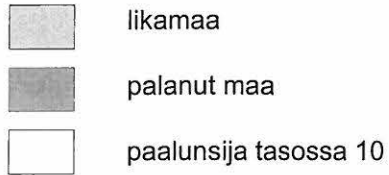
YLI-II [43] KUUSELANKANGAS

Petro Pesonen 2000

Levintäkartta 1:100

Alue 1, punamultakokkareet (kpl)

Piirt. & digit. Sirpa Leskinen ja Petro Pesonen

YLI-II 43 KUUSELANKANGAS
Petro Pesonen 2000

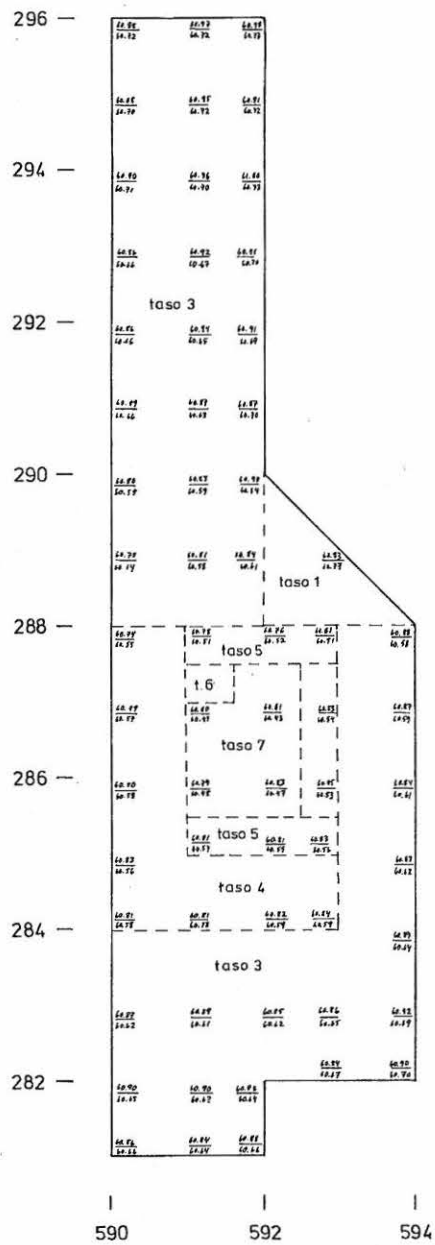
Vaaituskartta 4:50

2 m

Alue 2. pinta- ja pohjavaaitus

Piirt. Sirpa Leskinen

44.60 korkeus m mpy

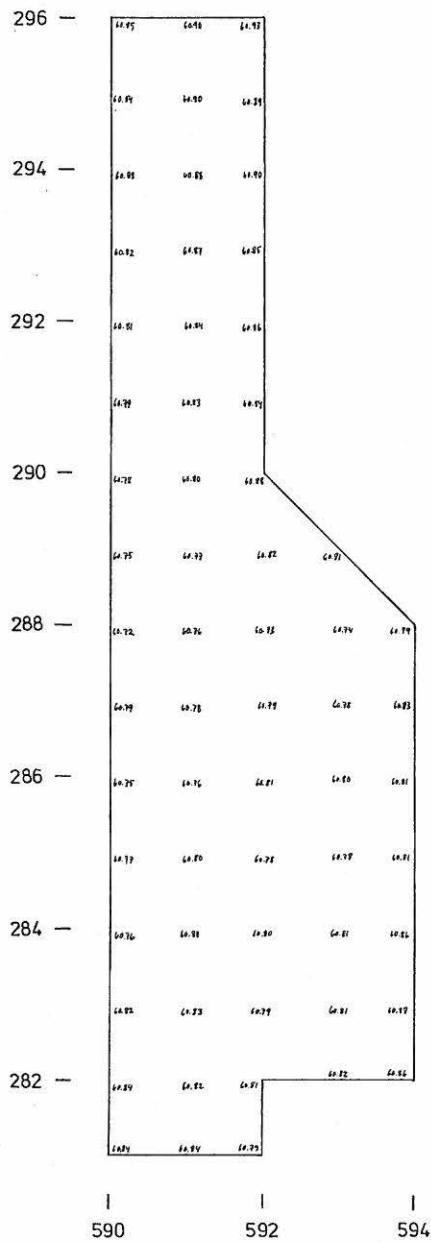
YLI-II 43 KUUSELANKANGAS
Petro Pesonen 2000

Vaaituskartta 1:50

Alue 2, taso 0

Piirt. Sirpa Leskinen

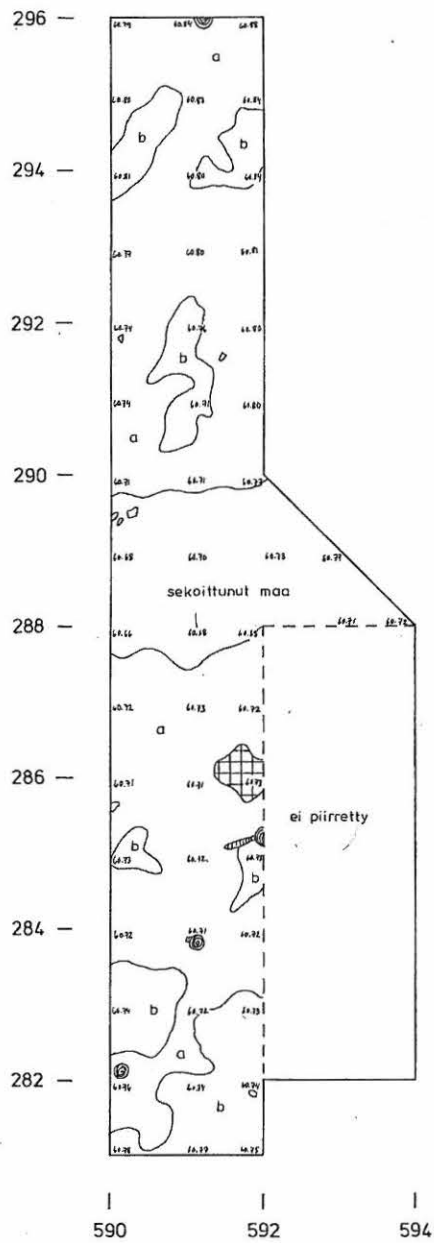
YLI-II 43 KUUSELANKANGAS
Petro Pesonen 2000

Tasokartta 4:50

 2 m

Alue 2, taso 1

Piirt. Sirpa Leskinen

a	huuhtoutunut hiekka
b	rikastunut hiekka
	punamulta
	kivi
	kanto, juuri
44.00	korkeus m mpy

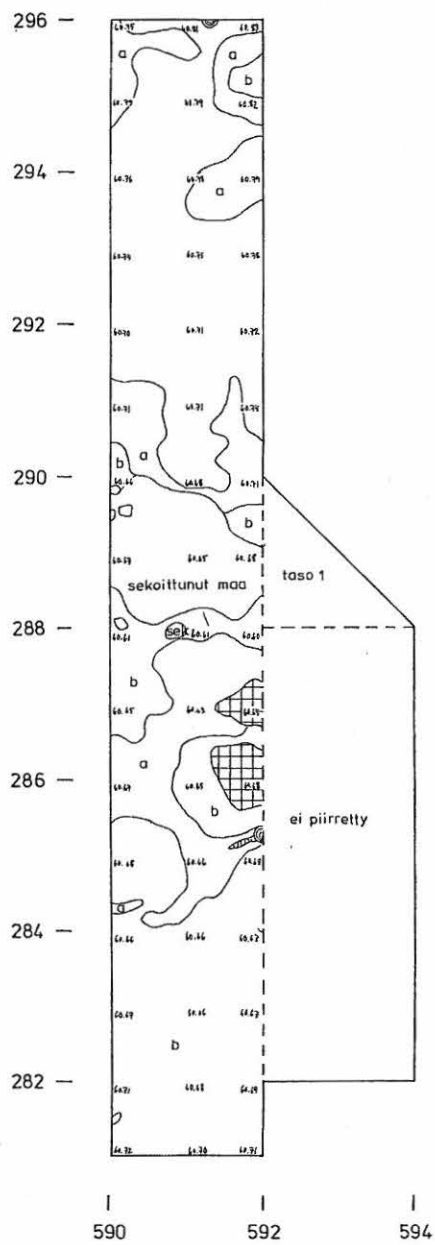
YLI-II 43 KUUSELANKANGAS
Petro Pesonen 2000

Tasokartta 4:50

2 m

Alue 2, taso 2

Piirt. Sirpa Leskinen

a	huuhtoutunut hiekka
b	rikastunut hiekka
	punamulla
	kivi
	kanto, juuri
	korkeus m mpy

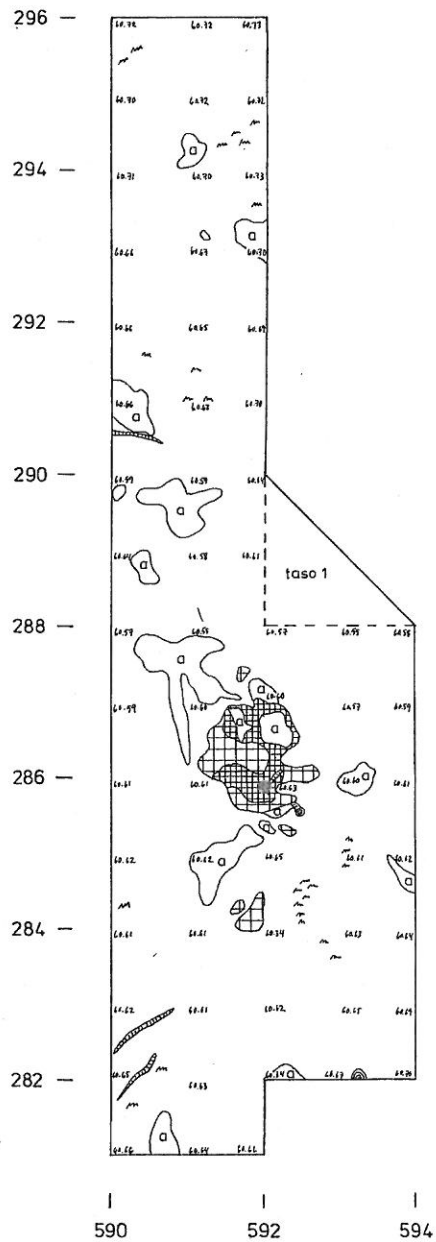
YLI-II 43 KUUSELANKANGAS
Petro Pesonen 2000

Tasokartta ~~4:50~~

 2m

Alue 2, taso 3

Piirt. Sirpa Leskinen

a	huuhtoutunut hiekka
b	rikastunut hiekka
c	puhdas pohjamaa
	voimakas punamulta
	punamulta
	kivi
	ruoste
	kanto, juuri
	korkeus m mpy

YLI-II 43 KUUSELANKANGAS
Petro Pesonen 2000

Tasokartta 1:500

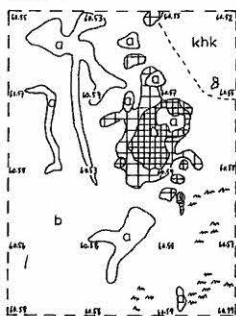
Alue 2. tasot 4-7

Piirt. Sirpa Leskinen

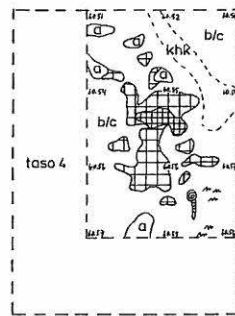

a	huhtoutunut hiekka
b	rikastunut hiekka
c	puhdas pohjamaa
	voimakas punamulta
	punamulta
khk	karkea hiekka
sr	sora
	kivi
	ruoste
	kanto, juuri
11.11	korkeus m mpy

Taso 4

Taso 5

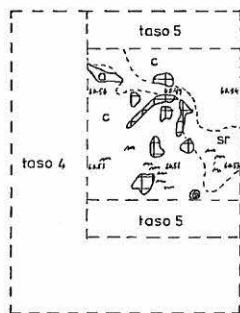

— 288

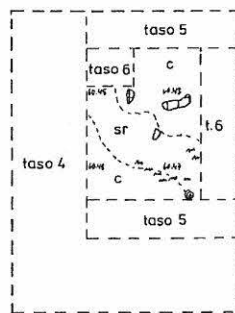
— 286

— 284

Taso 6

Taso 7

— 288

— 286

— 284

590 592

590 592

YLI-II [43] KUUSELANKANGAS
Petro Pesonen 2000

Kuva 1. Kuuselankankaan asu-
muspainanteet 22 ja 21.NW-SE.
5.7. (f. 118615).

Kuva 2. Kuuselankankaan asu-
muspainanne 4. SW-NE. 5.7. (f.
118617).

Kuva 3. Alue 1 (=painanne 1)
paalutettuna ennen kaivauksen
alkua. E-W. 2.6. (f. 118519).

YLI-II [43] KUUSELANKANGAS
Petro Pesonen 2000

*Kuva 4. Alue 1, taso 1. E-W. 8.6.
(f. 118525). PP*

*Kuva 5. Alue 1, taso 2. E-W.
12.6. (f. 118528). MK*

*Kuva 6. Alue 1, taso 3. E-W.
14.6. (f. 118539). PP*

Foto: Petro Pesonen (PP)
Mika Koski (MK)

YLI-II [43] KUUSELANKANGAS
Petro Pesonen 2000

Kuva 7. Alue 1, taso 4. E-W.
19.6. (f. 118542).

Kuva 8. Alue 1, taso 5. E-W. 22.6. (f. 118558-118560).

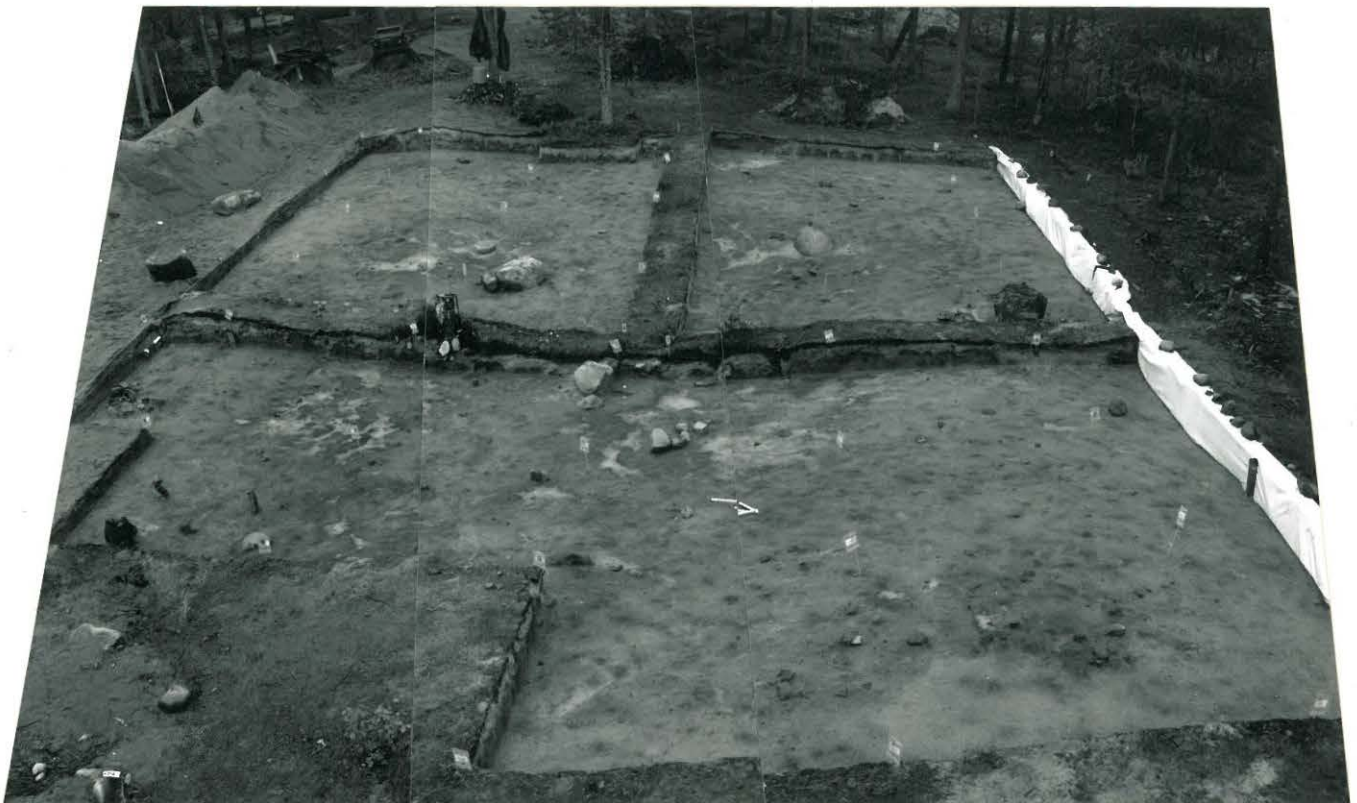

Foto: Petro Pesonen (PP)

YLI-II [43] KUUSELANKANGAS
Petro Pesonen 2000

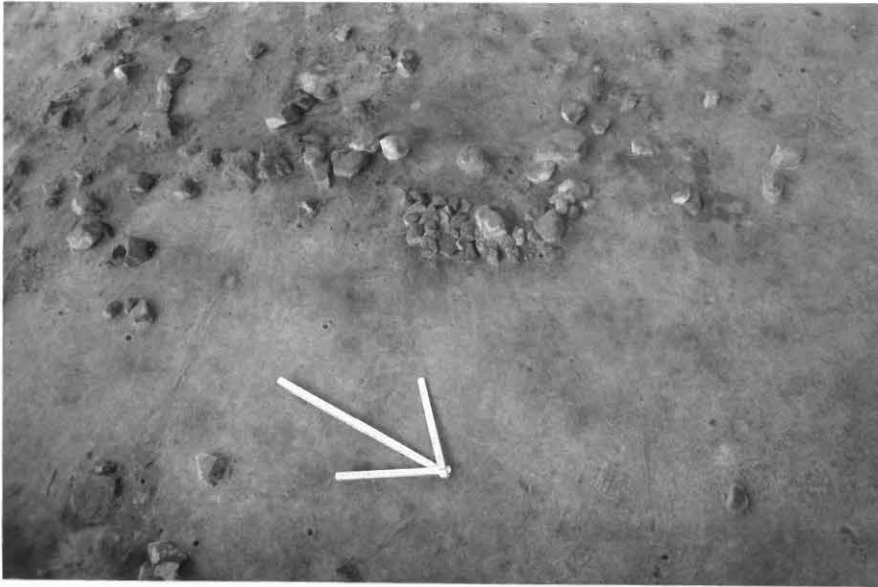

Kuva 9. Alue 1C, taso 7. E-W. 28.6. (f. 118583-118585).

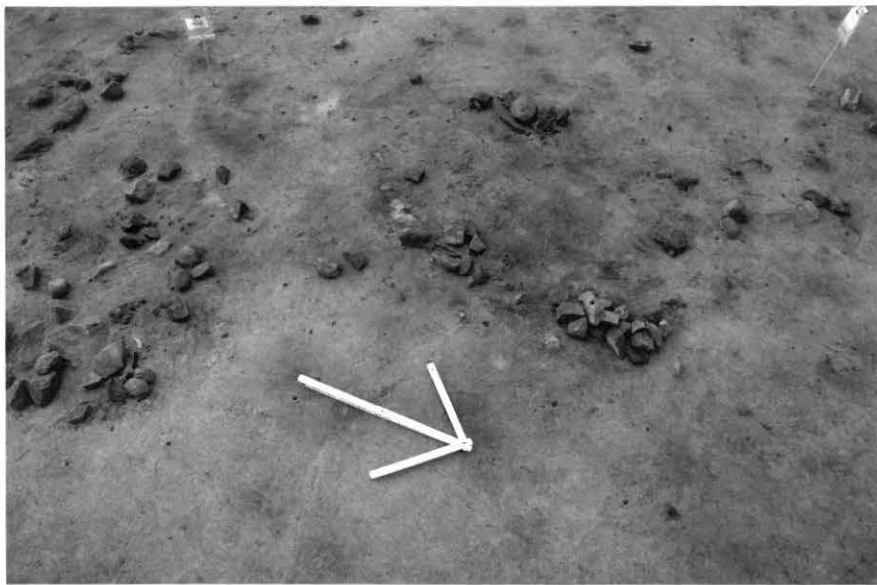

Kuva 10. Alue 1, palaneiden kivien vyöhykettä asumuksen NE -laidalla, tasossa 3. E-W. 14.6. (f. 118531).

YLI-II [43] KUUSELANKANGAS
Petro Pesonen 2000

Kuva 11. Alue 1C, palaneiden kivien vyöhykettä asumuksen NE-laidalla, taso 5. E-W. 21.6. (f. 118551).

Kuva 12. Alue 1C, palaneiden kivien vyöhykettä asumuksen NE-laidalla, taso 6. E-W. 22.6. (f. 118564).

Kuva 13. Alue 1C, palaneiden kivien vyöhykettä asumuksen NE-laidalla, taso 7. E-W. 28.6. (f. 118579).

YLI-II [43] KUUSELANKANGAS
Petro Pesonen 2000

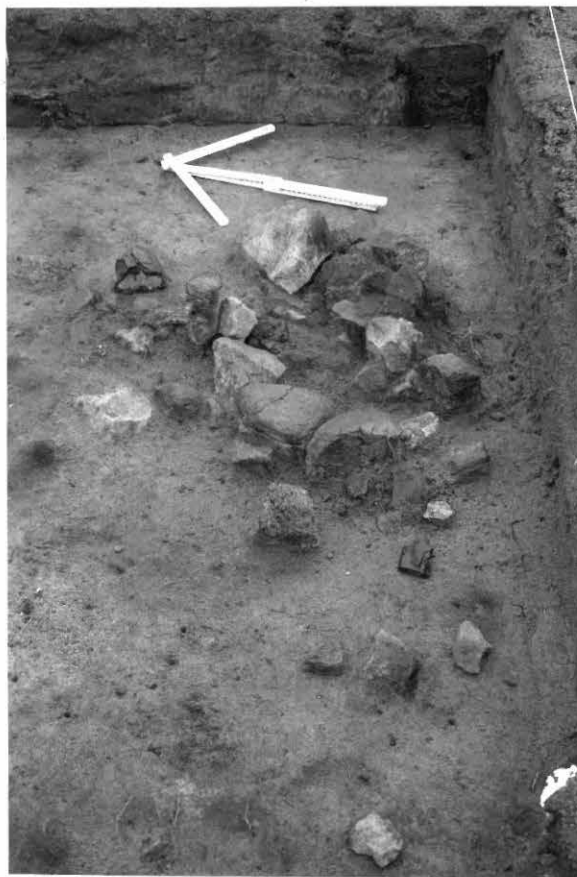
Kuva 14. Alue 1C, liesi 1, taso 5. S-N.
21.6. (f. 118549).

Kuva 15. Alue 1C, liesi 1, taso 5.
W-E. 21.6. (f. 118550).

Kuva 16. Alue 1C, liesi 1, taso 6.
S-N. 22.6. (f. 118561).

Kuva 17. Alue 1C, liesi 1, taso 6.
W-E. 22.6. (f. 118563).

YLI-II [43] KUUSELANKANGAS
Petro Pesonen 2000

Kuva 18. Alue 1C, moreenikivikko painanteen keskellä, tasossa 3. SE-NW. 14.6. (f. 118535).

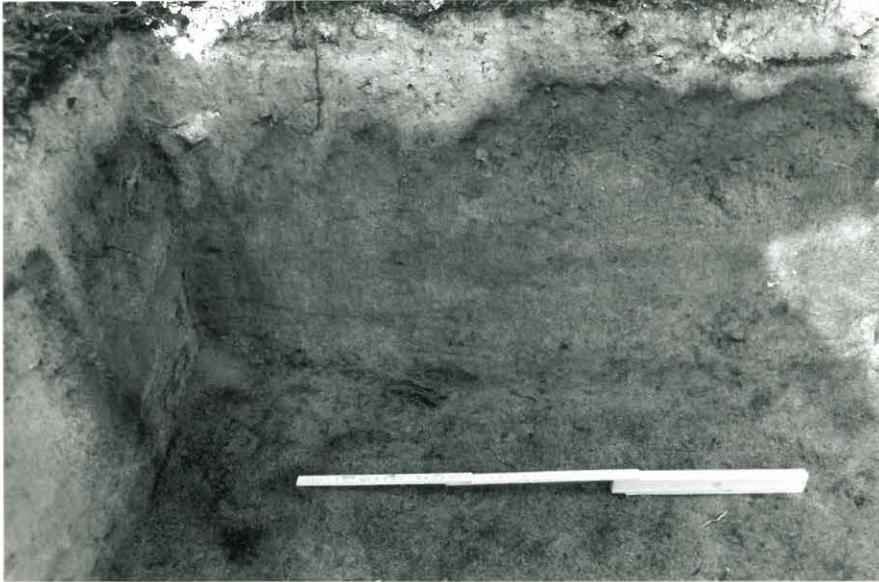

Kuva 19. "Nuolenvarrensilittäjä" alueella 1C, ruudussa 286/536, tasossa 4. E-W. 19.6. (f. 118545).

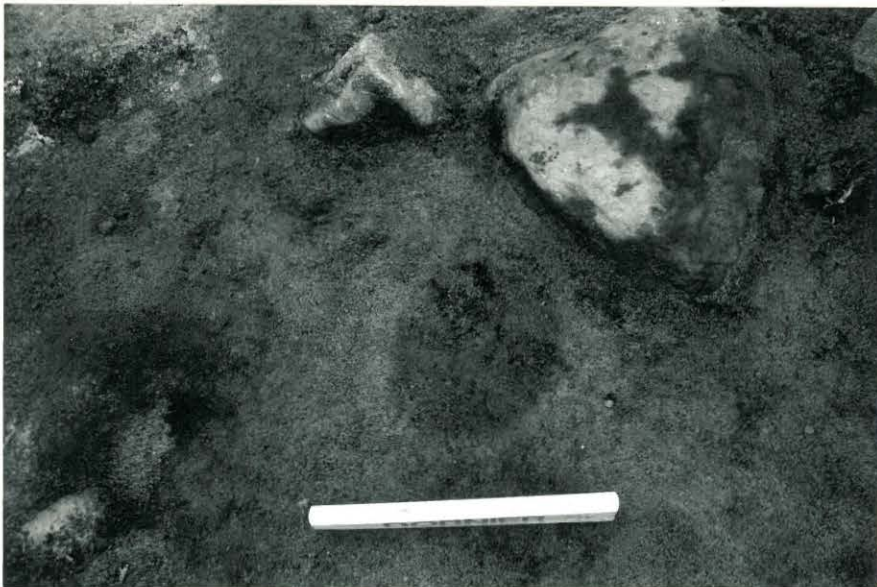

Kuva 20. Alue 1B, hylkeen kynärluut ruudussa 285/526, tasossa 9. S-N. 3.7. (f. 118592).

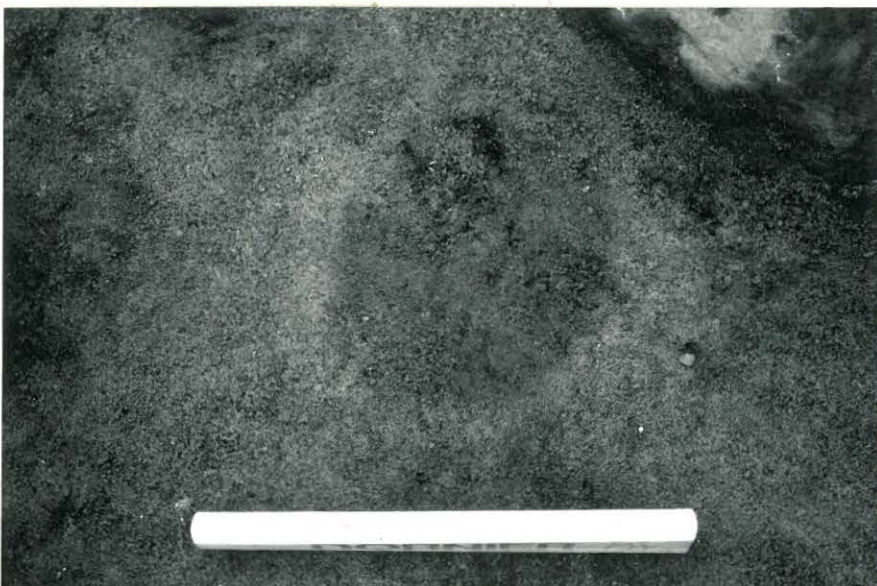
YLI-II [43] KUUSELANKANGAS
Petro Pesonen 2000

Kuva 21. Alue 1B, hylkeen kynnärluut ruudussa 285/526, tasossa 9. S-N. 3.7. (f. 118595).

Kuva 22. Alue 1, paalunjälki x=286.50, y= 533.50, taso 10. W-E. 4.7. (f. 118605).

Kuva 23. Alue 1, paalunjälki x=286.50, y= 533.50, taso 10. W-E. 4.7. (f. 118606).

YLI-II [43] KUUSELANKANGAS
Petro Pesonen 2000

Kuva 24. Alueen 1C, kerrosta 3
 kaivetaan. E-W. 14.6. (f. 118532).
 PP

Kuva 25. Työkuva: aluetta 1 kai-
 vetaan. 22.6. (f. 118572). SL

Kuva 26. Työkuva: aluetta 1 kai-
 vetaan, etualalla Jouko Rasvala
 ja Teuvo Juutinen. 22.6. (f.
 118571). SL

Foto: Petro Pesonen (PP)
 Sirpa Leskinen (SL)

YLI-II [43] KUUSELANKANGAS
Petro Pesonen 2000

Kuva 27. Työkuva: Sinikka Tolonen kaivamassa.
22.6. (f. 118567).

Kuva 28. Työkuva: Jaana Tossavainen seulan äärellä.
22.6. (f. 118568).

Kuva 29. Työkuva: Terttu Jussila seulomassa.
22.6. (f. 118569).

Kuva 30. Työkuva: Mika Koski tähyttää kuvaustornista.
22.6. (f. 118570).

Foto: Sirpa Leskinen

YLI-II [43] KUUSELANKANGAS
Petro Pesonen 2000

Kuva 31. Työkuva: Raimo Turtinen ja Jaana Tossavainen kaivamassa. 22.6. (f. 118566.) SL

Kuva 32. Aluetta 1 kaivetaan loppuun. E-W. 3.7. (f. 118591). PP

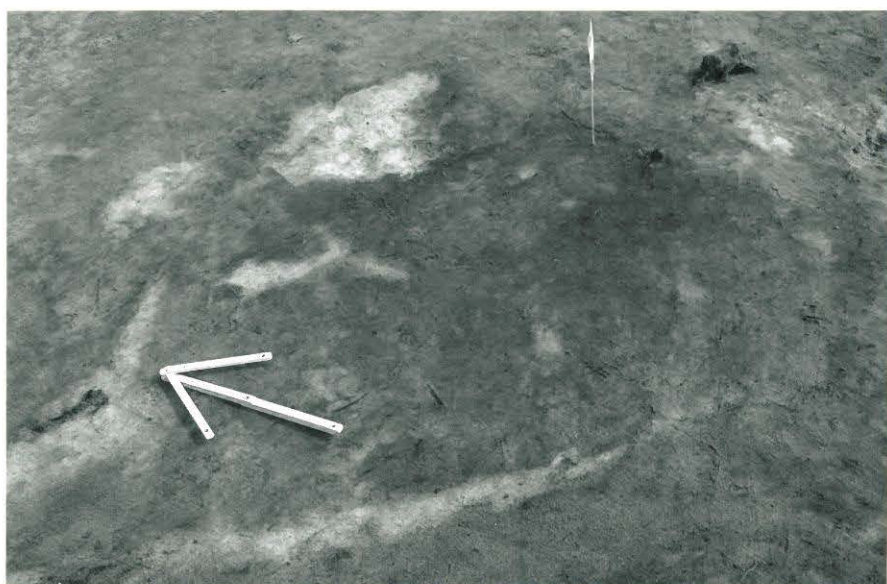
Kuva 33. Alue 1 täytettynä ja peitettynä. E-W. 4.7. (f. 118608). PP

Foto: Petro Pesonen (PP)
Sirpa Leskinen (SL)

YLI-II [43] KUUSELANKANGAS
Petro Pesonen 2000

Kuva 34. Alue 2, taso 3. S-N. 20.6. (f. 118547).

*Kuva 35. Alue 2, punamulta-alue
ruuduissa 285-286/591-592, ta-
sossa 3. W-E. 27.6. (f. 118576).*

Foto: Petro Pesonen (PP)

YLI-II [43] KUUSELANKANGAS
Petro Pesonen 2000

Kuva 36. Alue 2, punamulta-alue ruuduissa 285-286/591-592, ta-sossa 4. W-E. 3.7. (f. 118586).

Kuva 37. Alue 2 täytettynä ja peitettyä. S-N. 4.7. (f. 118610).

Kuva 38. Ryhmäkuva: alh. vas. Mika Koski, Terttu Jussila, Sinikka Tolonen, Sirpa Leskinen ja Esa Nyman, kesk.vas. Jaana Tossavainen, Jouko Rasvala ja Teuvo Juutinen, ylh.vas. Keijo Kakko ja Ali Manninen. 4.7. (f. 118611).

Museovirasto
Arkeologian osasto

AJOITUSTULOKSIA

Lab. no.	Näyte	$\delta^{13}\text{C}$	Ikä (BP)
	Rusavierto, Saarijärvi		
Hela-442	hiilinäyte 51, alue 1c	- 27.9	5985 $\pm$ 80
Hela-458	hiilinäyte 2, alue 1b	- 26.1	7980 $\pm$ 85
	Ankkapurha, Anjalankoski		
Hela-443	alue 1, krs. 9	- 27.1	5595 $\pm$ 90
Hela-444	alue 1, krs. 10	- 26.0	5410 $\pm$ 75
Hela-445	alue 2, krs. 6	- 25.2	5650 $\pm$ 80
Hela-446	alue 2, krs. 2	- 23.9	5590 $\pm$ 70
	Hillamäki, Turku		
Hela-448	alue B, no 322	- 25.3	1765 $\pm$ 70
Hela-449	alue B, no 74	- 25.2	1625 $\pm$ 60
Hela-462	alue B, no 323	- 25.5	320 $\pm$ 65
Hela-450	Ruokolahti, Karoniemi KA-Kylki-504/100	- 27.5	4860 $\pm$ 110
Hela-459	Ullava, Myllylanko, no 85	- 26.1	2820 $\pm$ 70

Hela-460	Nokia, Siuro 2, näyte 23	- 25.2	2085 ± 70
Hela-461	Rävåsen 1	- 26.7	4545 ± 70
	Kuuselankangas, Yli-li		
Hela-463	näyte 8	- 26.1	4745 ± 70
Hela-464	näyte 10	- 25.3	4625 ± 70

Tulos on ilmoitettu vuosina vuodesta 1950 AD lukien ja perustuu ^{14}C :n puoliintumisaikaan 5568 vuotta. Epätarkkuuteen ($\pm 1 \sigma$) sisältyvät näytteen mittauksista ja tarpeellisista vertailu-mittauksista aiheutuvat tilastolliset virheet. $\delta^{13}\text{C}$ arvo on annettu promilleina suhteessa VPDB standardiin. Jos $\delta^{13}\text{C}$ arvo on ilmoitettu on annettu ikä korjattu isotooppi-fraktioitumiselle vastaamaan $\delta^{13}\text{C}$ arvoa -25 ‰.

Helsingissä 27.2.2001

Högne Jungner